

280

NARIADENIE VLÁDY Slovenskej republiky

z 9. júla 2003

o zdravotných problémoch, ktoré ovplyvňujú výmenu s hovädzím dobytkom a ošípanými

Vláda Slovenskej republiky podľa § 2 ods. 1 písm. k) zákona č. 19/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú podmienky vydávania aproximačných nariadení vlády Slovenskej republiky v znení zákona č. 207/2002 Z. z. a na vykonanie § 3 ods. 2 zákona č. 488/2002 Z. z. o veterinárnej starostlivosti a o zmene niektorých zákonov nariaďuje:

§ 1

(1) Týmto nariadením sa do právneho poriadku Slovenskej republiky transponujú právne predpisy Európskych spoločenstiev uvedené v prílohe č. 1.

(2) Toto nariadenie ustanovuje požiadavky na výmenu hovädzieho dobytká a ošípaných okrem diviakov.¹⁾ Ustanovenia osobitných predpisov²⁾ týmto nie sú dotknuté.

§ 2

(1) Na účely tohto nariadenia sa rozumie

- a) stádom zvierat alebo skupina zvierat držaných v chove³⁾ ako epizootologická jednotka; ak sa v chove chová viac ako jedno stádo, každé z takýchto stád tvorí samostatnú jednotku a musí mať rovnaký zdravotný stav,
- b) zvieratom na zabitie hovädzí dobytok vrátane dru-

hov Bison bison a Bubalus bubalus alebo ošípané určené na zabitie na bitútku alebo v stredisku na zhromažďovanie zvierat, odkiaľ sa môže presunúť len na zabitie,

- c) zvieratami na chov alebo produkciu hovädzí dobytok vrátane druhov Bison bison a Bubalus bubalus a ošípané okrem tých, ktoré sú uvedené v písmene b), vrátane tých, ktoré sú určené na chov, na výrobu mlieka alebo mäsa, alebo na výberové účely, prehliadky alebo výstavy okrem zvierat, ktoré sa zúčastňujú na kultúrnych alebo športových podujatiach,
- d) stádom hovädzieho dobytká uznanom úradne bez tuberkulózy stádo hovädzieho dobytká, ktoré spĺňa podmienky podľa prílohy č. 2 časti I bodov 1 a 2,
- e) Slovenskou republikou alebo členským štátom,⁴⁾ alebo regiónom Slovenskej republiky, alebo regiónom členského štátu úradne bez výskytu tuberkulózy je Slovenská republika alebo členský štát, alebo časť Slovenskej republiky, alebo časť členského štátu, ktorá spĺňa podmienky podľa prílohy č. 2 časti I bodov 4 a 5
- f) stádom hovädzieho dobytká úradne uznaným bez výskytu brucelózy stádo hovädzieho dobytká, ktoré spĺňa podmienky podľa prílohy č. 2, časti II bodov 1 a 2,
- g) regiónom úradne uznaným bez výskytu brucelózy

¹⁾ § 2 písm. b) nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 276/2003 Z. z. o opatreniach na tlmene klasického moru ošípaných.

²⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 287/2003 Z. z. o požiadavkách na zdravie zvierat pri výmene mäsových výrobkov s členskými štátmi.

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 324/2003 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 731/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú opatrenia na kontrolu šírenia slintačky a krívačky.

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 290/2003 Z. z. o požiadavkách na zdravie zvierat pri premiestňovaní spermy hovädzieho dobytká, pri jej výmene s členskými štátmi a pri dovoze z tretích krajín.

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 274/2003 Z. z. o vzájomnej spolupráci medzi orgánmi veterinárnej správy, orgánmi štátnej správy v zootechnickej oblasti a orgánmi členských štátov a o spolupráci medzi nimi a Európskou komisiou pri zabezpečovaní správneho použitia právnych predpisov vo veterinárnej a zootechnickej oblasti.

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 293/2003 Z. z. o veterinárnej kontrole pri výmenách živých zvierat a produktov živočíšneho pôvodu s členskými štátmi.

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 296/2003 Z. z. o požiadavkách na zdravie zvierat pri premiestňovaní spermy domácich ošípaných, pri jej výmene s členskými štátmi a jej dovoze z tretích krajín.

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 279/2003 Z. z., ktorým sa ustanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa živočíšnych vedľajších produktov, ktoré nie sú určené na ľudskú spotrebu.

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 301/2003 Z. z. o princípoch ovplyvňujúcich organizáciu veterinárnych kontrol zvierat vstupujúcich na územie Slovenskej republiky z tretích krajín.

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 302/2003 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o ochrane zvierat pri preprave.

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 305/2003 Z. z. o identifikácii a registrácii zvierat.

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 308/2003 Z. z., ktorým sa upravujú opatrenia na kontrolu niektorých chorôb zvierat a špecifické opatrenia vo vzťahu k vezikulárnej chorobe ošípaných.

³⁾ § 2 písm. b) nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 305/2003 Z. z.

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 278/2003 Z. z. o systéme identifikácie a registrácie hovädzieho dobytká a označovaní hovädzieho mäsa a produktov z neho.

⁴⁾ § 2 písm. a) zákona č. 488/2002 Z. z. o veterinárnej starostlivosti a o zmene niektorých zákonov.

- región Slovenskej republiky alebo členského štátu, ktorý spĺňa podmienky podľa prílohy č. 2 časti II bodov 7 až 9,
- h) Slovenskou republikou alebo členským štátom úradne uznaným bez brucelózy Slovenská republika alebo členský štát, ktorý spĺňa podmienky podľa prílohy č. 2 časti II bodov 7 až 9,
- i) stádom hovädzieho dobytká bez brucelózy stádo hovädzieho dobytká, ktoré spĺňa podmienky podľa prílohy č. 2 časti II bodov 4 a 5,
- j) stádom hovädzieho dobytká úradne uznaným bez enzootickej bovinnej leukózy stádo hovädzieho dobytká, ktoré spĺňa podmienky podľa prílohy č. 4 časti I oddielov A a B,
- k) Slovenskou republikou alebo členským štátom alebo ich regiónom úradne bez enzootickej bovinnej leukózy Slovenská republika alebo členský štát, alebo región, ktorý spĺňa podmienky podľa prílohy č. 5 kapitoly I oddielov E a F,
- l) úradným veterinárnym lekárom veterinárny lekár vymenovaný príslušným orgánom Slovenskej republiky⁵⁾ alebo členského štátu,
- m) schváleným veterinárnym lekárom veterinárny lekár schválený príslušným orgánom podľa § 14 ods. 8 písm. b),
- n) chorobou podliehajúcou povinnému hláseniu každá choroba uvedená v prílohe č. 6 časti I,
- o) strediskom na zhromažďovanie zvierat chov, zberné stredisko a trh, v ktorých sa hovädzi dobytok alebo ošipané pochádzajúce z rôznych chovov zoskupujú spolu tak, aby vytvorili zásielky zvierat určené na výmenu; tieto strediská na zhromažďovanie zvierat musia byť na výmenu schválené a musia spĺňať požiadavky uvedené podľa § 11,
- p) regiónom časť Slovenskej republiky alebo členského štátu, ktorá má plochu aspoň 2 000 km² a ktorá podlieha kontrole príslušným orgánom a zahŕňa aspoň jeden z týchto regiónov:
1. Belgicko: province/provincie
 2. Nemecko: Regierungsbezirk
 3. Dánsko: amt or island
 4. Francúzsko: département
 5. Taliansko: provincia
 6. Luxembursko: -
 7. Holandsko: rrv-kring
 8. Spojené kráľovstvo: Anglicko, Wales a Severné Írsko: county
 9. Škótsko: distrikt or island area
 10. Írsko: county
 - Grécko: νομός
 12. Španielsko: provincia
 13. Portugalsko: continente: distrito a ostatné časti územia Portugalska: região autonómna
 14. Rakúsko: Bezirk
15. Švédsko: län
16. Fínsko: lääni/län
17. Slovenská republika: kraj,
- r) sprostredkovateľom obchodu so zvieratami (ďalej len „sprostredkovateľ“) každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá na účel podnikania kupuje alebo predáva zvieratá priamo alebo sprostredkovane, ktorá má pravidelný zisk z takýchto zvierat a ktorá ich najviac do 30 dní od nákupu zvierat predáva alebo ich premiestňuje z prvého zariadenia do iných zariadení, ktoré nie sú jej vlastníctvom, a ktorá spĺňa požiadavky podľa § 13.
- (2) Na účely tohto nariadenia sa použijú aj pojmy uvedené v nariadeniach,⁶⁾ ktorými sa transponujú právne predpisy Európskych spoločenstiev uvedené v prílohách č. 1 týchto nariadení.

§ 3

(1) Z územia Slovenskej republiky na územie členského štátu sa môžu odosielať len zvieratá, ktoré spĺňajú požiadavky podľa tohto nariadenia.

(2) Hovädzi dobytok a ošipané musia

- a) byť podrobené
1. identifikačnej kontrole,
 2. klinickej prehliadke úradným veterinárnym lekárom 24 hodín pred ich odoslaním a nesmú prejavovať žiadne klinické príznaky ochorenia,
- b) pochádzať z chovu alebo z oblasti, ktoré zo zdravotných dôvodov nepodliehajú zákazu alebo obmedzeniu postihujúce príslušné druhy v súlade s veterinárnymi požiadavkami,⁷⁾
- c) byť označené podľa osobitného predpisu,⁸⁾
- d) byť zvieratami, ktoré nie sú určené na zabitie alebo nepodliehajú obmedzeniam v rámci národného programu eradikácie,⁹⁾
- e) musia spĺňať ustanovenia § 4 a 5.

§ 4

(1) Hovädzi dobytok a ošipané nesmú v čase od premiestnenia z chovu pôvodu do príchodu na miesto určenia prísť do kontaktu s inými párnokopytníkmi okrem zvierat, ktoré majú rovnaký zdravotný status.

(2) Hovädzi dobytok a ošipané musia byť prepravované dopravnými prostriedkami, ktoré spĺňajú požiadavky osobitného predpisu¹⁰⁾ a požiadavky podľa § 12.

(3) Príslušný orgán veterinárnej správy určí pravidlá na schválenie miest, kde sa môže vykonávať čistenie a dezinfekcia v súlade s požiadavkami Európskych spoločenstiev.

⁵⁾ § 10 ods. 3 zákona č. 488/2002 Z. z.

⁶⁾ § 2 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 293/2003 Z. z.
§ 2 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 302/2003 Z. z.

⁷⁾ § 3 zákona č. 488/2002 Z. z.

⁸⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 278/2003 Z. z.
Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 305/2003 Z. z.

⁹⁾ § 41 zákona č. 488/2002 Z. z.

¹⁰⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 302/2003 Z. z.

§ 5

(1) Počas prepravy do miesta určenia musí byť k hovädzemu dobytku a ošípaným priložený zdravotný certifikát¹¹⁾ podľa vzorov 1 alebo 2 uvedených v prílohe č. 7. Certifikát musí pozostávať z jediného listu alebo ak sa vyžaduje viac ako jedna strana, musí mať takú formu, aby každé dve strany alebo viac strán boli súčasťou jednotného celku, nedali sa rozdeliť a mali poradové číslo. Certifikát musí byť vystavený v deň zdravotnej kontroly aspoň v jednom z úradných jazykov krajiny miesta určenia. Certifikát platí desať dní od dátumu zdravotného vyšetrenia.

(2) Zdravotná prehliadka na vystavenie zdravotného certifikátu vrátane dodatočných záruk pre zásielku zvierat môže byť vykonaná v chove pôvodu alebo v stredisku na zhromažďovanie zvierat. Úradný veterinárny lekár vystaví zdravotný certifikát až po prehliadke, návštevách a kontrolách podľa tohto nariadenia.

(3) U zvierat premiestňovaných zo schválených stredísk na zhromažďovanie zvierat musí byť certifikácia podľa odseku 2 vykonaná

- a) na základe úradného dokladu vyplneného úradným veterinárnym lekárom pre chov pôvodu obsahujúceho potrebné informácie alebo
- b) vo forme vzoru č. 1 alebo vzoru č. 2 certifikátu uvedeného v prílohe č. 7 s oddielmi A a B riadne vyplnenými a osvedčenými úradným veterinárnym lekárom pre chov pôvodu.

(4) U zvierat premiestňovaných zo schváleného chovu, ktorý je súčasťou siete dohľadu ustanovenej v § 14, musí byť certifikácia podľa odseku 2 vykonaná

- a) na základe úradného dokladu vyplneného schváleným veterinárnym lekárom pre chov pôvodu obsahujúceho potrebné informácie alebo
- b) vo forme vzoru č. 1 alebo vzoru č. 2 certifikátu uvedeného v prílohe č. 7 s oddielmi A a B riadne vyplnenými a osvedčenými schváleným veterinárnym lekárom pre chov pôvodu.

(5) Na certifikáciu podľa odsekov 3 a 4 úradný veterinárny lekár zabezpečí splnenie dodatočných záruk podľa veterinárných požiadaviek.

(6) Úradný veterinárny lekár zodpovedný za stredisko na zhromažďovanie zvierat vykoná všetky potrebné kontroly na zvieratách, ktoré prichádzajú do strediska na zhromažďovanie zvierat.

(7) Úradný veterinárny lekár po vyplnení oddielu C vzoru č. 1 alebo vzoru č. 2 certifikátu podľa prílohy č. 7 zabezpečí, aby sa premiestnenie zaznamenalo do systému ANIMO¹²⁾ v deň vystavenia certifikátu.

(8) Zvieratá, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, môžu prejsť cez stredisko na zhromažďovanie zvierat, ktoré sa nachádza v niektorom členskom štáte alebo v Slovenskej republike, predtým, ako sú odoslané do

členského štátu miesta určenia alebo do Slovenskej republiky ako štátu miesta určenia. V tom prípade vzor č. 1 alebo vzor č. 2 certifikátu podľa prílohy č. 7 vrátane oddielu C vyplní úradný veterinárny lekár štátu, z ktorého zvieratá pochádzajú. Úradný veterinárny lekár zodpovedný za stredisko na zhromažďovanie zvierat prechodu vykoná certifikáciu pre členský štát miesta určenia vyplnením druhého certifikátu uvedeného v prílohe č. 7, ak ho opatrí poradovým číslom originálu a pripojí ho k pôvodnému certifikátu alebo k jeho úradne overenej kópii. V takom prípade celková platnosť týchto certifikátov neprekročí dobu platnosti uvedenú v odseku 1.

§ 6

(1) Zvieratá na chov alebo produkciu musia okrem splnenia požiadaviek podľa § 3 až 5

- a) zostať v jedinom chove pôvodu počas 30 dní pred odoslaním alebo od narodenia v chove pôvodu, ak sú zvieratá mladšie ako 30 dní. Úradný veterinárny lekár musí byť na základe úradnej identifikácie podľa § 3 ods. 2 písm. c) a úradných záznamov presvedčený, že zvieratá vyhovujú ustanoveným podmienkam a že zvieratá pochádzajú zo Slovenskej republiky alebo z Európskych spoločenstiev alebo že boli dovezené z tretej krajiny v súlade s veterinárnymi požiadavkami na zdravie zvierat; ak krajinou pôvodu je Slovenská republika, u zvierat prechádzajúcich cez schválené stredisko na zhromažďovanie zvierat umiestnené v Slovenskej republike čas zhromaždenia takýchto zvierat mimo chovu pôvodu nesmie prekročiť šesť dní,
- b) sa previesť do členského štátu miesta určenia na základe certifikátu vystaveného podľa osobitného predpisu,¹³⁾ ak ide o zvieratá dovezené z tretej krajiny a ak Slovenská republika nie je konečným miestom určenia,
- c) ak ide o zvieratá dovezené z tretej krajiny po príchode na miesto určenia a pred ďalším premiestnením, spĺňať požiadavky tohto nariadenia a najmä požiadavku prítomnosti v chove uvedenú v písmene a); nemôžu byť zaradené do stáda do doby, pokiaľ veterinárny lekár zodpovedný za tento chov nepotvrdí, že je nepravdepodobné, aby príslušné zvieratá ohrozili zdravotný stav chovu; ak sa do nejakého chovu zaradi zvieratá z tretej krajiny, nesmie sa obchodovať so žiadnym zvieratom tohto chovu počas 30 dní po zaradení, ak dovezené zvieratá nie je izolované od všetkých ostatných zvierat v chove.

(2) Hovädzi dobytok na chov a produkciu musí okrem splnenia požiadaviek uvedených v § 3 až 5

- a) pochádzať zo stáda hovädzieho dobytku úradne uznaného bez tuberkulózy a zvieratá staršie ako šesť týždňov musia reagovať negatívne na intradermálny tuberkulínový test, ktorý bol vykonaný počas 30 dní pred premiestnením zo stáda pôvodu,

¹¹⁾ § 34 zákona č. 488/2002 Z. z.

¹²⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 271/2003 Z. z. o počítačovej sieti spájajúcej veterinárne orgány (ANIMO).

¹³⁾ § 7 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 301/2003 Z. z.

podľa požiadaviek uvedených v prílohe č. 3 bode 2 uvedený intradermálny tuberkulínový test sa nevyžaduje, ak zvieratá pochádzajú zo Slovenskej republiky alebo z členského štátu, alebo ich časti, ktorý bol uznaný ako úradne uznaný bez tuberkulózy, alebo zo Slovenskej republiky, alebo členského štátu, alebo ich časti so schválenou sieťou dohľadu,

- b) mať u nekastrovaných zvierat, ktoré pochádzajú zo stáda hovädzieho dobytku úradne uznaného bez brucelózy a sú staršie ako 12 mesiacov, titer protilátok proti brucelám nižší ako 30 medzinárodných jednotiek (IU) aglutinácie na mililiter v sérum aglutinačnom teste podľa prílohy č. 4 časti A alebo inom teste schválenom podľa postupu Stáleho veterinárneho výboru po prijatí príslušných protokolov a vykonanom počas 30 dní pred premiestnením zo stáda pôvodu podľa prílohy č. 4 časti 2A; uvedený test sa nevyžaduje, ak zvieratá pochádzajú zo Slovenskej republiky alebo členského štátu, alebo z ich časti úradne uznaných bez brucelózy, alebo zo Slovenskej republiky, alebo členského štátu, alebo z ich časti so schválenou sieťou dohľadu,
- c) pochádzať zo stáda hovädzieho dobytku úradne uznaného bez enzootickej bovinnej leukózy a zvieratá staršie ako 12 mesiacov musia byť vyšetrené individuálnym testom podľa prílohy č. 5 s negatívnym výsledkom, vykonanom počas 30 dní pred premiestnením zo stáda pôvodu; uvedený test sa nevyžaduje, ak zvieratá pochádzajú zo Slovenskej republiky alebo členského štátu, alebo z ich časti úradne uznaných bez enzootickej bovinnej leukózy, alebo zo Slovenskej republiky, alebo členského štátu, alebo z ich časti so schválenou sieťou dohľadu,
- d) v čase medzi opustením chovu pôvodu a príchodom na miesto určenia nesmie prísť do kontaktu s hovädzím dobytkom splňajúcim len požiadavky podľa odseku 3.

(3) Hovädzi dobytok určený na zabitie musí okrem požiadaviek podľa § 3 až 5 pochádzať zo stád, ktoré sú úradne uznané bez tuberkulózy, úradne uznané bez enzootickej bovinnej leukózy a u nekastrovaného hovädzieho dobytku zo stád, ktoré sú úradne uznané bez brucelózy.

§ 7

Zvieratá určené na zabitie po príchode

- a) na bitúnok musia byť zabití v súlade s veterinárnymi požiadavkami⁷⁾ čo najskôr, najneskôr však do 72 hodín od príchodu,
- b) do schváleného strediska na zhromažďovanie zvierat musia byť po skončení trhu premiestnené priamo na bitúnok, aby boli zabití v súlade s veterinárnymi požiadavkami⁷⁾ čo najskôr, najneskôr však do troch pracovných dní od príchodu do strediska na zhromažďovanie zvierat; v čase medzi ich príchodom do strediska na zhromažďovanie zvierat a do ich príchodu na bitúnok môžu prísť do kon-

taktu len s párnokopytníkmi, ktoré splňajú požiadavky podľa tohto nariadenia.

§ 8

(1) Osoby uvedené v osobitnom predpise¹⁴⁾ sú povinné bezodkladne hlásiť podozrenie alebo výskyt choroby uvedenej v prílohe č. 6, ktorá podlieha veterinárnej kontrole, prevencii a diagnostike príslušného orgánu veterinárnej správy.¹⁵⁾

(2) Hlavný veterinárny lekár predloží Európskej komisii každý rok do 31. marca, počnúc rokom 2004, podrobnosti o výskyte chorôb uvedených v prílohe č. 6 časti I a všetkých iných chorôb, na ktoré sa vzťahujú dodatočné záruky na území Slovenskej republiky v predchádzajúcom kalendárnom roku, vrátane podrobností o monitorovaní a vykonávaní programov eradikácie chorôb. Tieto informácie sú založené na jednotných kritériách zriadených postupom v súlade s požiadavkami Európskych spoločenstiev.

§ 9

Ak na návrh hlavného veterinárneho lekára Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky schválilo národný program kontroly¹⁶⁾ pre niektorú z chorôb uvedených v prílohe č. 6 časti II pre celé územie Slovenskej republiky alebo časť jej územia, môže hlavný veterinárny lekár predložiť uvedený program Európskej komisii s vysvetlením

- rozšírenia choroby na území,
- dôvodov pre program, pričom zohľadní závažnosť choroby, ako aj nákladov a prínosov s ním spojených,
- zemepisnej oblasti, v ktorej sa program zavedie,
- statusu kategórií prevádzkarní, ktoré sa musia uplatniť na prevádzkarne zvierat, štandardov, ktoré sa musia dosiahnuť v každej kategórii, a postupov testov, ktoré sa musia použiť,
- postupov monitorovania programu, ktorých výsledky musia byť predložené Európskej komisii najmenej raz do roka,
- opatrení, ktoré sa podniknú, ak prevádzkareň stratí svoj štatút,
- opatrení, ktoré musia byť prijaté, ak výsledky testov vykonaných v súlade s programom sú pozitívne.

§ 10

(1) Ak Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky považuje územie Slovenskej republiky alebo jej časť bez výskytu niektorej choroby uvedenej v prílohe č. 6, predloží Európskej komisii dokumentáciu, v ktorej uvedie najmä

- povahu choroby a jej historický výskyt na území,
- výsledky dohľadu založené na sérologickom vyšetrení, mikrobiologickom vyšetrení, patologickom vyšetrení alebo epizootologickom vyšetrení

¹⁴⁾ § 16 ods. 3 a § 35 ods. 1 zákona č. 488/2002 Z. z.

¹⁵⁾ § 4 ods. 3 zákona č. 488/2002 Z. z.

¹⁶⁾ § 41 zákona č. 488/2002 Z. z.

ni a na skutočnosti, že choroba podlieha hláseniu príslušnému orgánu veterinárnej správy podľa osobitných predpisov,¹⁷⁾

- c) čas, po ktorý sa dohľad vykonával,
- d) ak je potrebné, obdobie, počas ktorého bolo zakázané očkovanie proti chorobe, a časť územia, na ktoré sa zákaz vzťahoval,
- e) opatrenia na preverenie, že časť územia zostáva bez choroby.

(2) Hlavný veterinárny lekár oznámi Európskej komisii zmenu skutočností uvedených v odseku 1.

(3) Ošípané určené na chov môžu byť vyvezené do členských štátov alebo ich regiónov uvedených v prílohe č. 8, v ktorých očkovanie proti Aujeszkyho chorobe nie je povolené, len ak sú splnené tieto požiadavky:

- a) Aujeszkyho choroba je povinne hlásená v Slovenskej republike¹⁸⁾ ako štáte pôvodu ošípaných,
- b) v uplynulých 12 mesiacoch nebol zaznamenaný klinický dôkaz, patologický dôkaz alebo sérologický dôkaz Aujeszkyho choroby v stáde pôvodu,
- c) ak sa v stáde pôvodu vykonalo očkovanie proti Aujeszkyho chorobe, tak v posledných 12 mesiacoch mohla byť použitá len g1 detekovaná očkovacia látka,
- d) vyvážené ošípané boli v izolácii 30 dní pred premiestnením v zariadení schválenom príslušným orgánom veterinárnej správy bez priameho alebo nepriameho kontaktu s inými ošípanými,
- e) vyvážené ošípané neboli očkované,
- f) vyvážené ošípané boli podrobené ELISA testu na prítomnosť g1 protilátok v sére odobratom aspoň 21 dní po vstupe do izolácie s negatívnym výsledkom; tento test musí spĺňať štandardy uvedené v prílohe č. 9; všetky zvieratá v izolácii boli tiež vyšetrené týmto testom s negatívnym výsledkom; u zvierat starších ako štyri mesiace bol použitý test ELISA na celý vírus,
- g) vyvážené ošípané zostali v stáde pôvodu od narodenia alebo ošípané boli v stáde odoslania tri mesiace a boli od narodenia v iných stádach len rovnocenného štatútu.

(4) Ošípané určené na produkciu môžu byť vyvezené do členských štátov alebo ich regiónov uvedených v prílohe č. 8, v ktorých očkovanie proti Aujeszkyho chorobe nie je povolené, len ak sú splnené tieto požiadavky:

- a) Aujeszkyho choroba je povinne hlásená v Slovenskej republike ako štáte pôvodu ošípaných,
- b) v uplynulých 12 mesiacoch nebol zaznamenaný klinický, patologický alebo sérologický dôkaz Aujeszkyho choroby v stáde pôvodu,
- c) ošípané neboli očkované,
- d) vyšetrenie pred premiestnením sa nepožaduje, ak stádo pôvodu je súčasťou úradného programu monitorovania, v ktorom aspoň 15 % plemenných zvierat, najviac 25 zvierat je vyšetrených v priebehu roka; takéto vyšetrenie bolo rozdelené do najmenej

troch približne rovnakých častí v intervale najmenej dvoma mesiacmi; premiestňovanie do stád bolo len zo stád s rovnocenným alebo vyšším štatútom a nebol zaznamenaný klinický prípad Aujeszkyho choroby v okruhu dvoch kilometrov od stáda pôvodu počas uplynulých 60 dní,

- e) vyvážené ošípané boli pred premiestnením oddelené a vzorka ošípaných bola vyšetrená podľa prílohy č. 10 počas desiatich dní pred premiestnením a podrobená testu podľa prílohy č. 9, ak stádo pôvodu nebolo súčasťou programu monitorovania podľa písmena d); všetky vyšetrované zvieratá boli vyšetrené týmto testom a výsledky testov všetkých zvierat boli negatívne,
- f) vyvážené ošípané zostali v stáde pôvodu od narodenia alebo boli v stáde odoslania tri mesiace a boli od narodenia v iných stádach len rovnocenného štatútu.

(5) Ošípané uvedené v odsekoch 4 a 10 musia byť prepravené priamo na farmu určenia a musia tam zostať až do zabitia, ak príslušný orgán miesta určenia nepovolí inak. Príslušný orgán členského štátu určenia môže požadovať, aby ošípané v týchto zariadeniach išli priamo na zabitie.

(6) Ošípané určené na zabitie môžu byť vyvezené do členských štátov alebo ich regiónov uvedených v prílohe č. 8, len ak sú splnené tieto požiadavky:

- a) vyvážené ošípané boli prepravené priamo na bitúnok určenia,
- b) ak sa u vyvážených ošípaných vykonalo očkovanie proti Aujeszkyho chorobe, použila sa len g1 detekovaná očkovacia látka,
- c) v stáde pôvodu vyvážených ošípaných nebol zaznamenaný klinický, patologický alebo sérologický dôkaz Aujeszkyho choroby v posledných troch mesiacoch,
- d) vyvážené ošípané zostali v stáde pôvodu počas posledných 60 dní alebo od narodenia,
- e) Aujeszkyho choroba je povinne hlásená v Slovenskej republike.

(7) Ošípané, na ktoré sa vzťahujú odseky 8 až 11, môžu počas tranzitu prísť do kontaktu len s ošípanými rovnocenného zdravotného štatútu.

(8) Ošípané určené na chov môžu byť vyvezené do členských štátov alebo ich regiónov uvedených v prílohe č. 11, v ktorých očkovanie proti Aujeszkyho chorobe nie je povolené, len ak okrem požiadaviek uvedených v odseku 3 písm. a), b) a d) spĺňajú tieto požiadavky:

- a) boli podrobené ELISA testu na prítomnosť g1 protilátok v sére odobratom aspoň 21 dní po vstupe do izolácie s negatívnym výsledkom; tento test musí spĺňať štandardy uvedené v prílohe č. 9; všetky zvieratá v izolácii boli tiež vyšetrené týmto testom s negatívnym výsledkom,
- b) zostali v stáde pôvodu tri mesiace alebo od narodenia.

¹⁷⁾ § 35 ods. 2 písm. a) prvý bod zákona č. 488/2002 Z. z.

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 288/2003 Z. z. o hlásení chorôb zvierat.

¹⁸⁾ § 35 ods. 2 písm. a) prvý bod zákona č. 488/2002 Z. z.

- (9) Ošipané určené na produkciu môžu byť vyvezené do členských štátov alebo ich regiónov uvedených v prílohe č. 11, v ktorých očkovanie proti Aujeszkyho chorobe nie je povolené, ak okrem požiadaviek uvedených v odseku 4 písm. a) a b) spĺňajú tieto požiadavky:
- vyšetrenie pred premiestnením sa nepožaduje, ak stádo pôvodu je súčasťou úradného programu monitorovania, v ktorom aspoň 15 % plemenných zvierat, najviac 25 zvierat je vyšetrených v priebehu každého roka; takéto vyšetrenie bolo rozdelené do najmenej troch približne rovnakých častí v intervale najmenej dva mesiace; premiestňovanie do týchto stád môže byť len zo stád s rovnocenným alebo vyšším štatútom,
 - ošipané boli pred premiestnením oddelené a vzorka ošipaných bola vyšetrená v súlade s prílohou č. 10 počas desiatich dní pred premiestnením a podrobná testu podľa prílohy č. 9, ak stádo pôvodu nie je súčasťou programu monitorovania podľa písmena a); všetky vyšetrované zvieratá boli vyšetrené,
 - ošipané zostali v stáde pôvodu tri mesiace alebo od narodenia.

(10) Zdravotný certifikát uvedený v prílohe č. 7 musí byť doplnený pre ošipané určené do členských štátov alebo ich regiónov uvedených v prílohe č. 8 o znenie „Ošipané v súlade s rozhodnutím Komisie 93/24/EHS z 11. decembra 1992, ktoré sa týka Aujeszkyho choroby. V prípade ošipaných na chov bol použitý test ELISA proti celému vírusu ELISA na g1 protilátky.“

(11) Zdravotný certifikát uvedený v prílohe č. 7 musí byť doplnený pre ošipané určené do členských štátov a ich regiónov uvedených v prílohe č. 11 o znenie: „Ošipané na chov v súlade s rozhodnutím Komisie 93/244“ alebo „ošipané určené na produkciu v súlade s rozhodnutím Komisie 93/244/EHS.“

§ 11

(1) Príslušný orgán veterinárnej správy pred schválením strediska na zhromaždenie zvierat overí, či stredisko na zhromaždenie

- je pod kontrolou úradného veterinárneho lekára, ktorý najmä overí splnenie ustanovenia § 4 ods. 1 a 2,
- je umiestnené v oblasti, ktorá nepodlieha zákazu alebo obmedzeniu v súlade s veterinárnymi požiadavkami,
- je vycistené a dezinfikované pred použitím podľa pokynov úradného veterinárneho lekára,
- vzhľadom na kapacitu zvierat má
 - zariadenie určené výhradne na tento účel, ak je použité ako stredisko na zhromažďovanie zvierat,
 - vhodné zariadenia na nakladanie, vykladanie a primerané ustajnenie pre zvieratá na vhodnej

úrovni, na ich napájanie a kŕmenie a na poskytnutie potrebného ošetrovania pre ne; takéto zariadenia musia byť ľahko čistiteľné a dezinfikovateľné,

- vhodné inšpekčné zariadenia,
 - vhodné izolačné zariadenia,
 - vhodné vybavenie na čistenie a dezinfekciu miestností a nákladných vozidiel,
 - primerané skladovacie priestory na krmivo, odpady, podstielku a hnoj,
 - primeraný systém na zber odpadovej vody,
 - zabezpečenú kanceláriu pre úradného veterinárneho lekára,
- e) prijímať len zvieratá, ktoré sú identifikované a ktoré pochádzajú zo stád úradne uznaných bez tuberkulózy, brucelózy a enzootickej bovinnej leukózy alebo zvieratá na zabitie, ktoré spĺňajú požiadavky tohto nariadenia, najmä § 6 ods. 3; vlastník alebo osoba zodpovedná za stredisko musí zabezpečiť, aby zvieratá boli pri prijatí riadne identifikované a sprevádzané zdravotnými dokladmi alebo vhodnými certifikátmi pre príslušné druhy a kategórie zvierat,
- f) je pravidelne kontrolované, aby sa priebežne zaisťovalo splnenie požiadaviek na jeho schválenie.¹⁹⁾

(2) Vlastník alebo osoba zodpovedná za stredisko na zhromažďovanie zvierat je povinný na základe sprievodných dokladov zvierateľa alebo identifikačných čísiel, alebo označení zvierat zaznamenať do registra alebo do databázy a uchovávať najmenej po dobu troch rokov tieto informácie:

- meno a priezvisko vlastníka, pôvod zvierateľa, dátum jeho príjmu a odchodu, číslo a identifikáciu hovädzieho dobytká alebo registračné číslo chovu pôvodu alebo stáda pôvodu ošipaných prijímaných do strediska a ich navrhované miesto určenia,
- registračné číslo prepravcu²⁰⁾ a evidenčné číslo nákladného auta, ktoré doviezlo zvieratá do strediska alebo ich z neho odviezlo.

(3) Schválenie strediska na zhromažďovanie zvierat²¹⁾ sa môže obmedziť na niektoré druhy zvierat alebo na zvieratá na chov, produkciu alebo na zabitie. Príslušný orgán veterinárnej správy²²⁾ oznámi Európskej komisii zoznam schválených stredísk a jeho aktualizáciu.

(4) Príslušný orgán veterinárnej správy môže pozastaviť alebo zrušiť schválenie strediska na zhromažďovanie zvierat, ak ide o nesplnenie požiadaviek tohto nariadenia alebo osobitných predpisov²³⁾ vo vzťahu k zdravotným obmedzeniam. Schválenie môže byť obnovené, ak sa príslušný orgán veterinárnej správy presvedčí, že stredisko pre zhromažďovanie zvierat spĺňa požiadavky podľa tohto nariadenia.

(5) Príslušný orgán veterinárnej správy zabezpečí, aby prevádzkujúce strediská na zhromažďovanie mali

¹⁹⁾ § 7 ods. 2 písm. f) druhý bod zákona č. 488/2002 Z. z.

²⁰⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 302/2003 Z. z.

²¹⁾ § 37 ods. 6 zákona č. 488/2002 Z. z.

²²⁾ § 6 zákona č. 488/2002 Z. z.

²³⁾ Napríklad nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 305/2003 Z. z. a nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 278/2003 Z. z.

dostatok schválených veterinárnych lekárov na vykonávanie všetkých povinností.

(6) Príslušný orgán veterinárnej správy prijme podrobné pravidlá na jednotné uplatňovanie tohto ustanovenia v súlade s požiadavkami Európskych spoločstiev.

§ 12

(1) Kontrolou podľa osobitného predpisu²⁴⁾ príslušný orgán veterinárnej správy overí, že prepravcovia uvedení v osobitnom predpise²⁵⁾ spĺňajú tieto dodatočné požiadavky:

- a) na dopravu zvierat používajú dopravné prostriedky, ktoré
 1. sú skonštruované tak, aby výkaly zvierat, odpadky, podstielka alebo krmivo nevytekali alebo nevypadávali z vozidla,
 2. čistia a dezinfikujú bezodkladne po každej preprave zvierat alebo produktov, ktoré by mohli mať vplyv na zdravie zvierat, a ak je to potrebné, pred každým novým nakladaním zvierat, pričom sa použijú dezinfekčné prostriedky úradne povolené príslušným orgánom veterinárnej správy,
- b) majú vhodné čistiace alebo dezinfekčné zariadenia schválené príslušným orgánom veterinárnej správy vrátane zariadení na skladovanie podstielky, odpadu a hnoja alebo poskytnú písomné dôkazy, že tieto činnosti sú zabezpečené treťou stranou schválenou príslušným orgánom veterinárnej správy.

(2) Prepravca je povinný zabezpečiť pre každé vozidlo používané na prepravu zvierat vedenie a uchovávanie záznamov najmenej počas troch rokov obsahujúcich tieto informácie:

- a) miesto a dátum nakládky, meno a priezvisko alebo obchodný názov a adresu chovu alebo strediska na zhromažďovanie zvierat, kde sa zvieratá nakladajú,
- b) miesto a dátum dodávky, meno a priezvisko alebo obchodný názov a adresu príjemcu,
- c) druhy a počet prepravovaných zvierat,
- d) dátum a miesto dezinfekcie,
- e) podrobné údaje o sprievodnej dokumentácii.

(3) Prepravca je povinný zabezpečiť, aby sa zásielka alebo zvieratá v čase medzi opustením chovu alebo strediska na zhromažďovanie zvierat ich pôvodu a príchodom na miesto určenia nedostali do kontaktu so zvieratami, ktoré majú nižší zdravotný štatút.

(4) Prepravca je povinný záväzne písomne vyhlásiť, že

- a) prijme opatrenia potrebné na splnenie tohto nariadenia, najmä tohto paragrafu, a dokumentáciu, ktorá musí sprevádzať zvieratá,
- b) preprava zvierat je zverená zamestnancom, ktorí majú potrebné schopnosti, odbornú spôsobilosť a vedomosti.

(5) Ak prepravca nesplní požiadavky podľa odsekov

1 až 4, platia opatrenia podľa osobitného predpisu,²⁶⁾ týkajúce sa zdravia zvierat.

§ 13

(1) Sprostredkovateľ musí byť registrovaný a schválený a musí mu byť pridelené úradné číslo príslušným orgánom veterinárnej správy a je povinný splniť tieto požiadavky:

- a) obchodovať len so zvieratami, ktoré sú identifikované a pochádzajú zo stád, ktoré sú úradne uznané bez tuberkulózy, brucelózy a enzootickej bovinnej leukózy, alebo so zvieratami na zabitie spĺňajúcimi požiadavky tohto nariadenia a najmä § 6 ods. 3; sprostredkovateľ musí zabezpečiť, aby zvieratá boli riadne identifikované a sprevádzané zdravotnými dokladmi alebo vhodnými certifikátmi pre príslušné druhy zvierat,
- b) zaznamenať na základe sprievodných dokladov pre zvieratá alebo identifikačných čísel, alebo označení zvierat do registra alebo do databázy a uchovávať najmenej počas troch rokov tieto informácie:
 1. meno a priezvisko vlastníka, pôvod zvierat, dátum nákupu, kategórie, počet a identifikačné čísla hovädzieho dobytku alebo registračné číslo chovu pôvodu, alebo stáda pôvodu nakúpených ošípaných,
 2. registračné číslo prepravcu a evidenčné číslo nákladného auta dovážajúceho a odvážajúceho zvieratá,
 3. meno a priezvisko, adresu nákupcu a miesto určenia zvierat,
 4. kópiu plánu prepravy a poradové číslo zdravotného certifikátu, ak je to vhodné,
- c) ak drží zvieratá vo svojich zariadeniach, zabezpečiť, aby
 1. zamestnanci, ktorí sa starajú o zvieratá, boli špeciálne školení o uplatňovaní požiadaviek tohto nariadenia a o starostlivosti a ochrane zvierat,
 2. kontroly a testy na zvieratách pravidelne vykonával úradný veterinárny lekár na zabezpečenie všetkých potrebných opatrení na zabránenie rozšíreniu choroby.

(2) Príslušný orgán veterinárnej správy môže povoliť uvedenie označených zvierat, ktoré nespĺňajú podmienky uvedené v odseku 1 písm. a), na trh, len ak sú dodané priamo na bezodkladné zabitie na bitúnok v Slovenskej republike, ak je krajinou pôvodu týchto zvierat, bez toho aby prešli cez zariadenia sprostredkovateľa na zabránenie rozšíreniu chorôb. Príslušný orgán veterinárnej správy nariadi potrebné opatrenia na zabezpečenie presunu týchto chorých zvierat na bitúnok bez kontaktu s inými zvieratami a ich zabitie oddelene od ostatných zvierat.

(3) Budovy, ktoré používa sprostredkovateľ v súvislosti so svojou obchodnou činnosťou, musia byť zaregistrované,²¹⁾ vybavené číslom schválenia príslušným

²⁴⁾ § 30 ods. 4 písm. d) zákona č. 488/2002 Z. z.

²⁵⁾ § 5 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 302/2003 Z. z.

²⁶⁾ § 4 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 302/2003 Z. z.

orgánom veterinárnej správy a musia spĺňať tieto požiadavky:

- a) byť pod kontrolou úradného veterinárneho lekára,
- b) byť umiestnené v oblasti, ktorá nepodlieha zákazu alebo obmedzeniu nariadenému v súlade s veterinárnymi požiadavkami,
- c) mať
 1. vhodné zariadenia dostačujúcej kapacity, najmä inšpekčné zariadenia a izolačné zariadenia, aby sa všetky zvieratá dali izolovať, ak ide o ohnisko nákazlivej choroby,
 2. vhodné zariadenia na vykladanie zvierat, a kde je to potrebné, primerané ustajnenie pre zvieratá na vhodnej úrovni na ich napájanie a kŕmenie a na poskytnutie potrebného ošetrovania; takéto zariadenia musia byť ľahko čistiteľné a dezinfikovateľné,
 3. vhodné miesto na zachytenie podstielky, odpadu a hnoja,
 4. vhodný systém na zachytávanie odpadovej vody,
- d) byť pred použitím vyčistené a vydezinfikované podľa pokynov úradného veterinárneho lekára.

(4) Príslušný orgán veterinárnej správy môže pozastaviť alebo zrušiť schválenie strediska na zhromažďovanie zvierat v prípade nesplnenia požiadaviek tohto nariadenia alebo osobitných predpisov vo vzťahu k zdravotným obmedzeniam. Schválenie môže byť obnovené, ak sa príslušný orgán veterinárnej správy presvedčí, že sprostredkovateľ spĺňa požiadavky podľa tohto nariadenia.

(5) Príslušný orgán veterinárnej správy vykonáva pravidelné kontroly na zabezpečenie dodržiavania ustanovení tohto nariadenia.

§ 14

(1) Príslušný orgán môže zaviesť systém siete dohľadu.

(2) Systém siete dohľadu zahŕňa

- a) stáda,
- b) vlastníka alebo každú inú fyzickú osobu alebo právnickú osobu zodpovednú za chov,
- c) schváleného veterinárneho lekára alebo úradného veterinárneho lekára zodpovedného za chov,
- d) orgány veterinárnej správy,
- e) štátne veterinárne laboratória alebo iné laboratórium schválené príslušným orgánom veterinárnej správy.
- f) počítačovú databázu.

(3) Úradní veterinárni lekári na bitúnkoch a schválených strediskách na zhromažďovanie zvierat sú napojení na systém siete dohľadu.

(4) Cieľom systému siete dohľadu je vykonávať úradnú klasifikáciu chovov, udržiavať túto klasifikáciu pravidelnou kontrolou, zhromažďovať epizootologické údaje a vykonávať monitoring chorôb, aby zabezpečil súlad s požiadavkami tohto nariadenia a osobitných predpisov²⁷⁾ vo vzťahu k zdravotným obmedzeniam.

(5) Po zavedení systému siete dohľadu podľa odseku 1 je tento povinný pre všetky chovy na území Slovenskej republiky. Ak systém siete dohľadu je zavedený, príslušný orgán veterinárnej správy môže povoliť zriadenie siete dohľadu len na časti územia vytvorenej z jedného regiónu alebo niekoľkých priľahlých regiónov.

(6) Ak sa povolí výnimka podľa odseku 5, premiestnenie zvierat do časti územia so zavedenou sieťou dohľadu z iných regiónov, ktoré nie sú súčasťou systému siete dohľadu, podlieha tomuto nariadeniu.

(7) Príslušný orgán veterinárnej správy určí povinnosti a práva pre schválených veterinárnych lekárov, vlastníkov alebo osoby zodpovedné za chovy a ďalších účastníkov v systéme siete dohľadu vrátane osôb, ktoré sú zodpovedné za vystavenie zdravotných certifikátov.

(8) Príslušný orgán veterinárnej správy zabezpečí, aby povinnosti uvedené v odseku 7 zahŕňali tieto požiadavky:

- a) každý vlastník chovu alebo osoba za chov zodpovedná musí
 1. zabezpečiť na základe zmluvy služby schváleného veterinárneho lekára,
 2. bezodkladne zavolať veterinárneho lekára schváleného pre chov, ak má podozrenie na výskyt infekčnej choroby alebo choroby podliehajúcej hláseniu,
 3. oznámiť schválenému veterinárnemu lekárovi všetky prísuny zvierat do jeho chovu,
 4. izolovať zvieratá predtým, než ich zaradí do svojho chovu, aby sa schválenému veterinárnemu lekárovi umožnilo vykonať kontrolu vrátane prípadného vykonania testov v záujme udržania štatútu chovu,
- b) schválení veterinárni lekári musia byť pod kontrolou príslušného orgánu a musia spĺňať tieto požiadavky:
 1. požiadavky na výkon veterinárneho povolania,²⁷⁾
 2. nesmú mať finančné záujmy alebo blízky príbuzenský vzťah s vlastníkom alebo osobou zodpovednou za chov,
 3. mať náležité vedomosti v oblasti zdravia zvierat, ktoré sa vzťahujú na zvieratá príslušných druhov, najmä
 - 3.1. pravidelne si obnovovať vedomosti, najmä ak ide o príslušné veterinárne požiadavky,
 - 3.2. spĺňať požiadavky určené príslušným orgánom veterinárnej správy na zabezpečenie riadneho fungovania siete dohľadu,
 - 3.3. vlastníkov chovu alebo osobe zodpovednej za chov poskytnúť informácie a pomoc na zabezpečenie opatrení na zachovanie štatútu chovu, najmä na základe programov²⁸⁾ schválených príslušným orgánom,
 - 3.4. zabezpečiť súlad s požiadavkami, ktoré sa týkajú,
 - 3.4.1. identifikácie a zdravotnej certifikácie

²⁷⁾ § 10 ods. 2 zákona č. 488/2002 Z. z.

²⁸⁾ § 41 zákona č. 488/2002 Z. z.

- zvierat stáda, zvierat zaradených do stáda a zvierat z obchodu,
- 3.4.2. povinného podávania správ o infekčných chorobách zvierat a o inom rizikovom faktore pre zdravie zvierat alebo ochranu zvierat a v záujme ochrany zdravia ľudí,
- 3.4.3. určenia príčiny úhynu zvierat, ak je to možné, a miest určenia tiel uhynutých zvierat,
- 3.4.4. hygienických požiadaviek na stáda a výrobné prevádzkarne živočíšnej výroby,
- c) počítačová databáza musí obsahovať tieto informácie:
1. pre zviera
 - 1.1. identifikačný kód,
 - 1.2. dátum narodenia,
 - 1.3. pohlavie,
 - 1.4. plemeno alebo farbu kože,
 - 1.5. identifikačný kód matky alebo ak ide o zviera dovezené z tretej krajiny, identifikačné číslo pridelené po vykonaní kontroly podľa osobitného predpisu²⁹⁾ a korešpondujúce s identifikačným číslom pôvodu,
 - 1.6. identifikačné číslo chovu, kde sa narodilo,
 - 1.7. identifikačné čísla všetkých chovov, kde bolo zviera držané, a dátumy každej zmeny chovu,
 - 1.8. dátum uhynutia alebo zabitia,
 2. pre chov
 - 2.1. identifikačné číslo pozostávajúce z nie viac ako 12 číslíc okrem kódu krajiny,
 - 2.2. meno a priezvisko a adresu chovateľa,
 3. databáza musí umožňovať poskytnutie týchto podrobností:
 - 3.1. identifikačné číslo zvierat druhu hovädzieho dobytku prítomných v chove alebo ak ide o skupinu zvierat druhov ošípaných, registračné číslo chovu pôvodu alebo stáda pôvodu a číslo zdravotného certifikátu, kde je to vhodné,
 - 3.2. zoznam všetkých zmien chovu pre zviera druhu hovädzieho dobytku, počínajúc chovom narodenia alebo chovom dovozu, ak ide o zviera dovezené z tretích krajín; pre skupiny ošípaných registračné číslo ostatného chovu alebo ostatného stáda a pre zvieratá dovezené z tretích krajín chov dovozu.

(9) Podrobnosti uvedené v odseku 8 písm. c) treťom bode sa uchovávajú v databáze najmenej tri roky od smrti hovädzieho dobytku alebo najmenej tri roky od vykonania záznamu; ak ide o záznamy pre ošípané, na ošípané sa vzťahuje len odsek 8 písm. c) druhý bod a tretí bod.

(10) Register chovu ošípaných, na ktorý sa vzťahuje ustanovenie odseku 8 písm. c) druhého bodu, musí obsahovať tieto informácie:

- a) kód krajiny a identifikačné číslo, ktoré pozostáva z nie viac ako 12 číslíc, okrem kódu krajiny,

- b) adresu chovu,
- c) meno a priezvisko a adresu osoby zodpovednej za zvieratá,
- d) geografické súradnice alebo rovnocenné geografické označenie chovu,
- e) dátové pole, do ktorého príslušný orgán veterinárnej správy môže zadávať zdravotné informácie, napríklad obmedzenie premiestňovania, štatút alebo iné informácie v kontexte s národnými programami.

(11) Okrem informácií uvedených v odseku 10 register chovu ošípaných môže obsahovať

- a) typ produkcie,
- b) kapacitu,
- c) meno a priezvisko a adresu vlastníka chovu,
- d) meno a priezvisko a adresu osoby zodpovednej za zdravotné opatrenia,
- e) iné informácie požadované príslušným orgánom veterinárnej správy.

(12) Príslušný orgán veterinárnej správy môže, ak si to vyžaduje funkčnosť systému siete dohľadu, vymedziť zodpovednosť schválených veterinárnych lekárov na určitý počet chovov alebo na určitú zemepisnú oblasť.

(13) Príslušný orgán veterinárnej správy zostaví zoznamy schválených veterinárnych lekárov a schválených chovov, ktorí patria do siete dohľadu. Ak príslušný orgán veterinárnej správy zistí, že účastník siete už nespĺňa požiadavky na systém siete dohľadu, pozastaví alebo odvolá schválenie. Týmto nie je dotknutý osobitný predpis.²⁹⁾

(14) Účastníci siete dohľadu okrem tých, ktorí sú uvedení v odseku 8 písm. a) a b), sú zodpovední príslušnému orgánu veterinárnej správy. Príslušný orgán veterinárnej správy zodpovedá za vytvorenie siete dohľadu a musí vykonávať pravidelné kontroly na účel zabezpečenia jej riadneho fungovania.

(15) Hlavný veterinárny lekár najskôr po 12 mesiacoch od zavedenia systému siete dohľadu požiada Európsku komisiu o jeho schválenie.

(16) Príslušný orgán veterinárnej správy na území so systémom siete dohľadu môže rozhodnúť, že sa neuplatnia ustanovenia § 3 ods. 2 písm. a) druhého bodu na premiestňovanie zvierat podľa tohto nariadenia v rámci jeho vlastného územia.

(17) Financovanie systému siete dohľadu sa ustanoví podľa osobitného predpisu.³⁰⁾

§ 15

(1) Ak sa potvrdí, že sa nedodržia ustanovenia tohto nariadenia, príslušný orgán veterinárnej správy miesta, v ktorom k zisteniu došlo, prijme všetky vhodné opatrenia na ochranu zdravia zvierat a zabránenie rozšíreniu choroby.

(2) Príslušný orgán veterinárnej správy môže v závislosti od okolností nariadiť tieto opatrenia:

²⁹⁾ § 45 zákona č. 488/2002 Z. z.

³⁰⁾ § 42 zákona č. 488/2002 Z. z.

- a) dokončiť cestu alebo vrátiť zvieratá na miesto ich odoslania najkratšou cestou, ak takýto spôsob konania neohrozí zdravie zvierat alebo ochranu zvierat,
- b) držať zvieratá vo vhodnom ustajnení s primeranou starostlivosťou, ak ide o prerušenie cesty,
- c) zabiť zvieratá, miesto určenia a použitie takýchto zvierat po zabití sa riadi podľa osobitných predpisov,³¹⁾ ak nie je možné potvrdiť zdravotný štatút zvierat alebo ak by mohli byť rizikom pre zdravie zvierat alebo zdravie ľudí; ak ide o uplatnenie osobitného predpisu,³²⁾ môže sa vlastníkovi alebo jeho zástupcovi poskytnúť regularizačná doba, predtým než sa použije táto konečná možnosť. V takom prípade sa uplatnia ustanovenia odseku 3.

(3) Hlavný veterinárny lekár bezodkladne oznámi príslušnému orgánu členského štátu pôvodu porušenie požiadaviek podľa tohto nariadenia.

(4) Príslušné orgány veterinárnej správy v súlade s osobitným predpisom³³⁾ spolupracujú s príslušnými orgánmi členských štátov pri vykonávaní tohto nariadenia.

(5) Ustanoveniami odsekov 1 až 4 nie je dotknutý osobitný predpis.³⁴⁾

§ 16

V počítačovej databáze podľa § 14 ods. 8 písm. c) musia byť pri každom samostatnom premiestnení ošípaných zaznamenané tieto informácie:

- a) počet premiestnených ošípaných,

- b) identifikačné číslo chovu alebo stáda odoslania,
- c) identifikačné číslo chovu alebo stáda určenia,
- d) dátum odoslania ošípaných,
- e) dátum príchodu ošípaných.

§ 17

Pravidlá ustanovené podľa osobitného predpisu³⁵⁾ platia najmä pre kontroly v mieste pôvodu, pre organizáciu kontrol a následné kontroly a kontroly vykonané príslušným orgánom v mieste určenia a pre mimoriadne núdzové opatrenia, ktoré sa musia zaviesť.

§ 18

(1) Ustanovenie § 3 ods. 2 písm. a) prvého bodu a písmen b) až d) a § 4, 6, 7, 11 až 13 sa primerane vzťahujú na premiestňovanie zvierat medzi chovmi na území Slovenskej republiky podľa tohto nariadenia.

(2) Podmienkou premiestnenia medzi chovmi na území Slovenskej republiky je vystavenie sprievodného dokladu o klasifikácii chovu podľa osobitného predpisu.³⁶⁾

§ 19

Toto nariadenie nadobúda účinnosť 1. augusta 2003 s výnimkou § 5 ods. 1, § 5 ods. 3 písm. b), § 5 ods. 4 písm. b), § 5 ods. 7 a 8 a § 10 ods. 3 až 11, ktoré nadobúdajú účinnosť dňom nadobudnutia platnosti Zmluvy o pristúpení Slovenskej republiky k Európskej únii.

Mikuláš Dzurinda v. r.

³¹⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 281/2003 Z. z. o požiadavkách v záujme ochrany zdravia ľudí pri produkcii a uvádzaní čerstvého mäsa na trh.

³²⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 279/2003 Z. z.

³³⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 274/2003 Z. z.

³⁴⁾ § 43 až 45 zákona č. 488/2002 Z. z.

³⁵⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 293/2003 Z. z.

³⁶⁾ § 19 ods. 4 zákona č. 488/2002 Z. z.

**Príloha č. 1
k nariadeniu vlády č. 280/2003 Z. z.**

ZOZNAM TRANSPONOVANÝCH PRÁVNÝCH PREDPISOV

1. Smernica Rady 64/432/EEC z 26. júna 1964 o zdravotných problémoch majúcich vplyv na obchod s hovädzím dobytkom a ošípanými vo vnútri spoločenstva (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 121, 29. 7. 1964, str. 1977/64) v znení

- smernice Rady 72/462/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 302, 31. 12. 1972, str. 28 – 57),
- rozhodnutie Rady č. 73/101/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 2, 1. 1. 1973, str. 1 – 27),
- smernice Rady 75/379/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 172, 3. 7. 1975, str. 17),
- smernice Rady 77/98/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 26, 31. 1. 1977, str. 81 – 84),
- rozhodnutie Komisie 78/78/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 25, 31. 1. 1978, str. 58),
- smernice Rady 80/1274/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 375, 31. 12. 1980, str. 75),
- smernice Rady 82/893/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 378, 31. 12. 1982, str. 57),
- smernice Rady 84/336/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 177, 4. 7. 1984, str. 22),
- smernice Rady 84/643/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 339, 27. 12. 1984, str. 22),
- smernice Rady 85/586/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 372, 31. 12. 1985, str. 44 – 45),
- smernice Rady 87/231/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 99, 11. 4. 1987, str. 18 – 19),
- smernice Rady 87/489/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 280, 31. 10. 1987, str. 28 – 29),
- smernice Rady 89/662/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 395, 30. 12. 1989, str. 13 – 22),
- smernice Rady 90/423/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 224, 18. 8. 1990, str. 13 – 18),
- smernice Rady 90/4252/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 224, 18. 8. 1990, str. 29 – 41),
- smernice Rady 91/687/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 377, 31. 12. 1991, str. 16 – 17),
- smernice Rady 92/65/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 268, 14. 9. 1992, str. 54 – 72),
- smernice Rady 92/102/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 355, 5. 12. 1992, str. 32 – 36),
- rozhodnutia Komisie 93/42/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 16, 25. 1. 1993, str. 50),
- smernice Rady 97/12/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 109, 25. 4. 1997, str. 1 – 37),
- smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/15/ES (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 105, 3. 5. 2000, str. 34 – 35),
- smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/20/ES (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 163, 4. 7. 2000, str. 35 – 36),
- rozhodnutia Komisie 2001/298/ES (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 102, 12. 4. 2001, str. 63 – 68),
- nariadenia Komisie 2002/535/ES (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 80, 23. 3. 2002, str. 22 – 28),
- nariadenia Komisie 2002/1226/ES (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 179, 9. 7. 2002, str. 13 – 18).

2. Rozhodnutie Komisie 93/24/EHS z 11. decembra 1992, ktoré sa týka dodatočných záruk, ktoré sa vzťahujú na Aujeszkyho chorobu pre ošípané určené do členských štátov alebo regiónov bez výskytu tejto choroby (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 016, 25. 01. 1993, s. 18).

3. Rozhodnutie Komisie 93/244/EHS z 2. apríla 1993, ktoré sa týka dodatočných záruk, ktoré sa vzťahujú na Aujeszkyho chorobu pre ošípané určené do niektorých častí územia Spoločenstva (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 111, 05. 05. 1993, s. 21).

4. Rozhodnutie Komisie 1999/465/EC z 13. júla 1999, ktoré zriaďuje štatút stád hovädzieho dobytku úradne bez výskytu enzootickej bovinnej leukózy niektorých členských štátov alebo regiónov členských štátov (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 181, 16. 07. 1999, s. 32).

5. Rozhodnutie Komisie 1999/466/EC z 15. júla 1999, ktoré zriaďuje štatút stád hovädzieho dobytku úradne

bez výskytu brucelózy niektorých členských štátov alebo regiónov členských štátov a odvolávajúce rozhodnutie 97/175/EC (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 181, 16. 07. 1999, s. 34).

6. Rozhodnutie Komisie 1999/467/EC z 15. júla 1999, ktoré zriaďuje štatút stád hovädzieho dobytku úradne bez výskytu tuberkulózy niektorých členských štátov alebo regiónov členských štátov a odvolávajúce rozhodnutie 97/76/EC (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 181, 16. 07. 1999, s. 36).

7. Rozhodnutie Komisie 2000/678/EC z 23. októbra 2000, ktoré stanovuje podrobné pravidlá na registráciu chovov v národných databázach pre ošípané, tak ako to predpokladá smernica Rady 64/432/EEC (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 281, 07. 11. 2000, s. 16).

Právne predpisy Európskych spoločenstiev sú preložené do slovenského jazyka; do úradneho prekladu v slovenskom jazyku možno nahliadnuť v sídle Inštitútu pre aproximáciu práva Úradu vlády Slovenskej republiky, Námestie slobody 1/29, Bratislava.

**Príloha č. 2
k nariadeniu vlády č. 280/2003 Z. z.**

ČASŤ I

Stádo hovädzieho dobytku úradne uznané bez tuberkulózy

Na účely tejto časti sa pod hovädzím dobytkom rozumie všetok hovädzí dobytok s výnimkou zvierat zúčastňujúcich sa na kultúrnych a športových podujatiach.

1. Stádo hovädzieho dobytku je úradne uznané bez tuberkulózy, ak
 - a) sú zvieratá bez klinických príznakov tuberkulózy,
 - b) hovädzí dobytok starší ako šesť týždňov reaguje negatívne na najmenej dva úradné intradermálne tuberkulínové testy vykonané v súlade s prílohou č. 3; prvý test šesť mesiacov po eliminovaní infekcie v stáde a druhý o šesť mesiacov neskôr, alebo ak stádo pozostáva len zo zvierat s pôvodom v stádach úradne uznaných bez tuberkulózy, prvý test sa vykoná aspoň 60 dní po vytvorení stáda a druhý sa nevyžaduje,
 - c) po vykonaní prvého testu uvedeného v písmene b) sa do stáda nezaradí žiadny hovädzí dobytok starší ako šesť týždňov, ak nereaguje negatívne na intradermálny tuberkulínový test vykonaný a vyhodnotený v súlade s prílohou č. 3 a uskutočnený buď 30 dní pred dátumom alebo 30 dní po dátume jeho zaradenia do stáda; v druhom prípade sa zvieratá fyzicky izoluje od ostatných zvierat v stáde takým spôsobom, ktorý vylúči priamy alebo nepriamy kontakt s ostatnými zvieratami, kým sa nepreukáže negatívny výsledok; príslušný orgán veterinárnej správy však vykonanie tohto testu nemusí požadovať na premiestnenie zvierat na jeho vlastnom území, ak zvieratá pochádzajú zo stáda úradne uznaného bez tuberkulózy okrem prípadu, v ktorom príslušný orgán od 1. januára 1998 až do obdržania štatútu regiónu úradne uznaného bez tuberkulózy vyžadoval, aby sa tieto testy vykonávali na zvieratách premiestňovaných medzi stádami zúčastňujúcimi sa na systéme dohľadu uvedenom v § 14.
2. Stádo hovädzieho dobytku si štatút stáda úradne uznaného bez tuberkulózy udrží, ak
 - a) sa naďalej uplatňujú podmienky opísané v bode 1 písm. a) a c),
 - b) zvieratá premiestňované do chovu pochádzajú zo stád, ktoré majú štatút stáda úradne uznaného bez tuberkulózy,
 - c) sa zvieratá v chove s výnimkou teliat mladších ako šesť týždňov, ktoré sa v chove narodili, každoročne podrobia obvyklým tuberkulínovým testom podľa prílohy č. 3,
 - d) príslušný orgán môže pre štát alebo časť štátu, kde stáda hovädzieho dobytku podliehajú úradnému programu boja proti tuberkulóze, zmeniť frekvenciu rutinných testov nasledovne:
 1. ak priemer stanovený 31. decembra každého roka ročného percenta stád hovädzieho dobytku, u ktorých sa potvrdila infekcia na tuberkulózu, nepredstavuje počas dvoch posledných ročných kontrolných období viac než 1 % všetkých stád v rámci definovanej oblasti, interval medzi rutinnými testmi stád sa môže predĺžiť na dva roky a býky vo výkrme v rámci izolovanej epidemiologickej jednotky sa môžu z tuberkulínácie vyňať za predpokladu, že pochádzajú zo stáda úradne uznaného bez tuberkulózy a že príslušný orgán veterinárnej správy zaručí, že býky na výkrm sa nepoužijú na chov, ale pôjdu priamo na zabitie,
 2. ak priemer ustanovený 31. decembra každého roka ročného percenta stád hovädzieho dobytku, u ktorých sa potvrdila infekcia na tuberkulózu, nepresahuje počas dvoch posledných dvojročných kontrolných období 0,2 % všetkých stád v rámci definovanej oblasti, interval medzi rutinnými testmi stád sa môže predĺžiť na tri roky alebo vek, v ktorom sa zvieratá musia týmto testom podrobiť, sa môže zvýšiť na 24 mesiacov,
 3. ak priemer ustanovený 31. decembra každého roka ročného percenta stád hovädzieho dobytku, u ktorých sa potvrdila infekcia na tuberkulózu, nepresahuje počas dvoch posledných kontrolných trojročných období 0,1 % všetkých stád v rámci definovanej oblasti, interval medzi rutinnými testmi stád sa môže predĺžiť na štyri roky, alebo za predpokladu, že sa splnia tieto podmienky, príslušný orgán veterinárnej správy nemusí požadovať testovanie stád na tuberkulín:
 - 3.1. pred zaradením do stáda sa všetok hovädzí dobytok podrobil intradermálnemu tuberkulínovému testu s negatívnymi výsledkami alebo
 - 3.2. všetok zabitý hovädzí dobytok bol vyšetrený na nálezy tuberkulózy a všetky tieto nálezy sa predložili na histopatologické a bakteriologické vyšetrenie tuberkulózy. Ak sa úroveň chorobnosti zvýši, príslušný orgán môže v prípade štátu alebo jeho časti frekvenciu tuberkulínových testov zvýšiť.
- 3A. Štatút stáda úradne uznaného bez tuberkulózy sa pozastaví, ak
 - a) sa už neplnia podmienky uvedené v bode 2 alebo
 - b) jedno zvieratá alebo viac zvierat pozitívne reagovalo na tuberkulínový test, alebo pri prehliadke po zabití vzniklo podozrenie na prípad tuberkulózy. Ak je zvieratá považované za pozitívneho reagenta, bude zo stáda odstránené

- a zabité. Vykoná sa primeraná prehliadka po zabití, laboratórne a epidemiologické vyšetrenia pozitívne reagujúceho jedinca alebo u jatočného tela podozrivého zvierata. Štatút stáda zostane naďalej pozastavený, pokiaľ sa neukončia všetky laboratórne skúšky, alebo
- c) stádo zahŕňa zvieratá s nevyriešeným štatútom opísaným v prílohe č. 3. V tomto prípade štatút stáda zostane pozastavený, pokiaľ sa štatút zvierat nevyjasní. Tieto zvieratá sa musia od ostatných zvierat v stáde izolovať, kým sa nevyjasní ich štatút buď ďalším testom po 42 dňoch, alebo skúškou po zabití, alebo laboratórnou skúškou,
 - d) ako výnimka z požiadaviek podľa písmena c) v štáte, kde príslušný orgán veterinárnej správy vykonáva obvyklé testovanie stáda s využitím simultánneho tuberkulínového testu opísaného v prílohe č. 3, ak ide o stádo, kde sa počas aspoň troch rokov nevyskytli žiadne potvrdené pozitívne reagujúce zvieratá, môže príslušný orgán veterinárnej správy rozhodnúť neobmedziť pohyb iných zvierat v stáde za predpokladu, že štatút dubiálne reagujúcich zvierat sa vyrieši ďalším testom po 42 dňoch a že žiadne zvieratá z farmy nemôžu byť uvedené na trh v rámci výmen, pokiaľ sa nevyrieši štatút každého dubiálne reagujúceho zvierata. Ak pri tomto ďalšom teste bude zviera pozitívne reagovať alebo reagovať dubiálne, uplatnia sa podmienky písmena b). Ak sa následne výskyt choroby potvrdí, musia sa všetky zvieratá premiestnené z chovu od posledného negatívneho testu stáda vysledovať a vyšetriť.
- 3B. Štatút stáda úradne bez výskytu tuberkulózy sa zruší, ak sa potvrdí prítomnosť tuberkulózy izolovaním *M. bovis* laboratórnym vyšetrením.
Príslušný orgán môže štatút zrušiť, ak
- a) sa už neplnia podmienky opísané v bode 2 alebo
 - b) sú viditeľné klasické lézie tuberkulózy pri vyšetrení po zabití, alebo
 - c) sa epizootologickým vyšetrením zistí pravdepodobnosť infekcie,
 - d) alebo z iných dôvodov, ktoré sa považujú za potrebné na účel kontroly tuberkulózy hovädzieho dobytká.
- Vysledovanie a kontrolu stáda, ktoré sa považuje za epizootologicky príbuzné, uskutoční príslušný orgán veterinárnej správy. Štatút stáda úradne uznaného bez tuberkulózy zostáva zrušený, pokiaľ sa neukončí čistenie a dezinfekcia zariadení a príslušenstva a pokiaľ zvieratá staršie ako šesť týždňov nereagujú negatívne na najmenej dva po sebe idúce tuberkulínové testy, prvý nie menej ako 60 dní a druhý nie menej než 4 mesiace a nie viac než 12 mesiacov po odstránení posledného pozitívneho reagenta.
4. Slovenská republika alebo jej časť môže byť vyhlásená Európskou komisiou za štát alebo časť štátu úradne uznaný bez tuberkulózy, ak spĺňa tieto podmienky:
- a) percento stád hovädzieho dobytká, u ktorých sa potvrdila infekcia na tuberkulózu, neprekročilo 0,1 % ročne zo všetkých stád počas šiestich po sebe idúcich rokov a aspoň 99,9 % stád každoročne dosahuje štatút stáda úradne uznaného bez výskytu tuberkulózy počas šiestich po sebe idúcich rokov, výpočet tohto druhého percenta sa uskutoční 31. decembra každého kalendárneho roka,
 - b) každý kus hovädzieho dobytká je identifikovaný v súlade s osobitným predpisom¹⁾ a
 - c) všetok zabitý hovädzí dobytok sa podrobí úradnému vyšetreniu po zabití,
 - d) dodržiavajú sa postupy na pozastavenie a zrušenie štatútu stáda úradne uznaného bez tuberkulózy.
5. Slovenská republika alebo jej časť si zachová štatút štátu alebo časti štátu úradne uznaného bez tuberkulózy, ak sa naďalej dodržiavajú podmienky uvedené v bode 4 písm. a) až d). Ak však existuje dôkaz o významnej zmene situácie vzhľadom na tuberkulózu v štáte alebo jeho časti, ktorá bola uznaná za štát alebo jeho časť úradne uznané bez tuberkulózy, môže komisia prijať rozhodnutie pozastavujúce alebo zrušujúce štatút, pokiaľ sa nespĺňa požiadavky tohto rozhodnutia.

ČASŤ II

Stáda hovädzieho dobytká úradne uznané bez brucelózy

Na účely tejto časti sa pod hovädzím dobytkom rozumie hovädzí dobytok okrem výkrmových býkov za predpokladu, že pochádzajú zo stád úradne uznaných bez brucelózy a že príslušný orgán veterinárnej správy zaručuje, že výkrmové býky sa nepoužijú na chov, ale pôjdu priamo na zabitie.

1. Stádo hovädzieho dobytká je úradne bez výskytu brucelózy, ak
 - a) nepozostáva zo žiadneho kusa hovädzieho dobytká, ktoré bolo očkované proti brucelóze, okrem samíc, ktoré boli očkované najneskôr pred tromi rokmi,
 - b) hovädzí dobytok nevykazuje klinické príznaky brucelózy najmenej počas šiestich mesiacov,
 - c) sa v súlade s prílohou č. 4 hovädzí dobytok starší než 12 mesiacov podrobil jednému z týchto testovacích režimov s negatívnymi výsledkami:
 1. dva sérologické testy špecifikované v bode 10 v intervale viac než tri mesiace a menej než 12 mesiacov,

¹⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 278/2003 Z. z. o systéme identifikácie a registrácie hovädzieho dobytká a označovaní hovädzieho mäsa a produktov z neho.

2. tri testy vzoriek mlieka v trojmesačných intervaloch, po ktorých aspoň o šesť týždňov neskôr nasleduje sérologický test špecifikovaný v bode 10,
 - d) každý kus hovädzieho dobytku premiestňovaný do stáda pochádza zo stáda so štatútom stáda úradne uznaného bez brucelózy, a ak ide o hovädzí dobytok starší než 12 mesiacov, titer brucely je menší než 30 IU aglutinácie na ml v danom sérum aglutinačnom teste vykonanom v súlade s prílohou č. 4, alebo reagoval negatívne na každý iný test schválený v súlade s požiadavkami Európskych spoločenstiev počas 30 dní pred dátumom alebo 30 dní po dátume jeho zaradenia do stáda: v druhom prípade zviera musí byť fyzicky izolované od ostatných zvierat v stáde takým spôsobom, aby sa vyhllo priamemu alebo nepriamemu kontaktu s ostatnými zvieratami, až do preukázania ich negativity.
2. Stádo hovädzieho dobytku si štatút stáda úradne uznaného bez brucelózy zachová, ak
 - a) sa s negatívnymi výsledkami na ročnej báze a v súlade s prílohou č. 4 vykonáva jeden z týchto testovacích režimov:
 1. tri kruhové mliečne skúšky vykonané v časových intervaloch najmenej tri mesiace,
 2. tri skúšky mlieka metódou ELISA vykonané v časových intervaloch najmenej tri mesiace,
 3. dve kruhové mliečne skúšky vykonané v časovom intervale aspoň troch mesiacov, po ktorých najmenej o šesť týždňov neskôr nasleduje sérologický test uvedený v bode 10,
 4. dve skúšky mlieka metódou ELISA vykonané v intervale najmenej tri mesiace, po ktorých najmenej o šesť týždňov neskôr nasleduje sérologický test uvedený v bode 10,
 5. dva sérologické testy vykonané v intervale najmenej tri mesiace a nie viac než 12 mesiacov; príslušný orgán veterinárnej správy však môže pre Slovenskú republiku alebo jej časť, ktorá nie je územím úradne uznanom bez brucelózy, ale kde sa stáda hovädzieho dobytku podrobujú úradnému programu boja proti brucelóze, zmeniť frekvenciu rutinných testov takto:
 - 5.1. tam, kde nie je infikovaných viac než 1 % stád hovädzieho dobytku, môže byť postačujúce vykonať každoročne dve mliečne kruhové skúšky alebo dve skúšky mlieka metódou ELISA v intervale najmenej tri mesiace alebo jeden sérologický test,
 - 5.2. tam, kde najmenej počas štyroch rokov bolo najmenej 99,8 % stád hovädzieho dobytku uznaných ako stáda úradne uznané bez brucelózy, interval medzi kontrolami sa môže predĺžiť na dva roky, ak sa vyšetrujú zvieratá staršie než 12 mesiacov, alebo sa môže vyšetovanie obmedziť na zvieratá staršie než 24 mesiacov, ak sa stáda vyšetrujú naďalej každoročne; kontroly sa musia vykonať s využitím jedného zo sérologických testov uvedených v bode 10,
 - b) hovädzí dobytok premiestňovaný do stáda pochádza zo stáda so štatútom stáda úradne uznaného bez brucelózy, a ak ide o hovädzí dobytok starší ako 12 mesiacov, vykazujú titer brucely menší než 30 IU aglutinácie na ml v danom sérum-aglutinačnom teste vykonanom v súlade s prílohou č. 4, alebo reagovali negatívne na každý iný test schválený v súlade s požiadavkami Európskych spoločenstiev počas 30 dní pred dátumom alebo 30 dní po dátume ich zaradenia do stáda; v tom druhom prípade sa musí zviera fyzicky izolovať od ostatných zvierat v stáde takým spôsobom, aby sa vylúčil priamy alebo nepriamy kontakt s ostatnými zvieratami, až do preukázania ich negativity; test opísaný v písmene c) sa nemusí vyžadovať v Slovenskej republike alebo v jej časti, kde percento stád hovädzieho dobytku infikovaných brucelózou nepresiahlo počas najmenej dvoch rokov 0,2 % a kde zviera pochádza zo stáda hovädzieho dobytku úradne uznaného bez brucelózy v rámci Slovenskej republiky alebo jej časti a neprišlo počas prepravy do styku s hovädzím dobytkom, ktoré malo nižší štatút,
 - c) napriek ustanoveniu písmena b) sa hovädzí dobytok zo stáda hovädzieho dobytku uznaného bez brucelózy môže zaradiť do stáda úradne uznaného bez brucelózy, ak je najmenej 18 mesiacov starý a je očkovaný proti brucelóze a ak sa očkovanie vykonalo viac než pred rokom; tieto zvieratá musia do 30 dní pred ich zaradením vykazať titer brucely nižší než 30 IU aglutinácie na ml a negatívny výsledok v prípade komplement fixačného testu alebo iného testu schváleného v súlade s požiadavkami Európskych spoločenstiev; ak sa samica hovädzieho dobytku zo stáda uznaného bez brucelózy zaradiť do stáda úradne uznaného bez brucelózy, toto stádo sa považuje za stádo uznané bez brucelózy počas dvoch rokov od dátumu, keď sa doň zaradilo posledné očkované zviera.
 - 3A. Štatút stáda úradne uznaného bez brucelózy sa pozastaví, ak
 - a) sa už neplnia podmienky opísané v bodoch 1 a 2 alebo
 - b) na základe výsledkov laboratórnych testov alebo na klinických základoch jeden kus alebo viac kusov hovädzieho dobytku je podozrivých na brucelózu a podozrivé zvieratá boli zabité alebo izolované tak, aby sa vylúčil priamy alebo nepriamy kontakt s ostatnými zvieratami; ak sa zviera zabilo a nie je k dispozícii na testovanie, pozastavenie sa môže zrušiť, ak dva sérum aglutinačné testy vykonané v súlade s prílohou č. 4 u hovädzieho dobytku v stáde staršom než 12 mesiacov preukážu titer nižší než 30 IU aglutinácie na ml; prvý test sa vykoná aspoň 30 dní po odstránení zvieratá a druhý najmenej o 60 dní neskôr; ak sa zviera od ostatných zvierat v stáde izolovalo, môže sa znovu do stáda zaradiť a štatút tohto stáda sa môže obnoviť po
 1. sérum aglutinačnom teste, ktorý vykázal titer nižší než 30 IU aglutinácie na ml a podal negatívny výsledok na komplement fixačný test, alebo
 2. negatívnom výsledku každej inej kombinácie vyšetrení schválených na tento účel v súlade s požiadavkami Európskych spoločenstiev.
 - 3B. Štatút stáda úradne uznaného bez brucelózy sa zruší, ak sa na základe laboratórnych testov alebo epizootologickým vyšetrením potvrdila infekcia brucelou v stáde.
Štatút stáda sa neobnoví, ak sa nezabije všetok hovädzí dobytok prítomný v stáde v čase výskytu ohniska,

alebo kým sa stádo nepodrobí kontrolnému testovaniu a zvieratá staršie než 12 mesiacov nevykážu negatívne výsledky po dvoch po sebe nasledujúcich testoch v 60-dňových intervaloch, pričom prvý sa vykoná najskôr 30 dní po odstránení pozitívneho zvieratá.

Ak ide o hovädzi dobytok, ktorý bol teľný v čase výskytu ohniska, musí sa aspoň 21 dní po otelení posledného gravidného zvieratá v čase výskytu ohniska vykonať výsledná kontrola.

4. Stádo hovädzieho dobytku je bez výskytu brucelózy, ak spĺňa podmienky bodu 1 b) a c) a ak sa vakcinácia vykonala takto:
 - a) samica hovädzieho dobytku bola očkovaná
 1. pred dosiahnutím šiestich mesiacov veku vakcínou so živým kmeňom 19 alebo
 2. pred dosiahnutím veku 15 mesiacov inaktivovanou 45/20 adjuvantnou vakcínou, ktorá bola úradne kontrolovaná a schválená, alebo
 3. ostatnými vakcínami schválenými v súlade s požiadavkami Európskych spoločenstiev,
 - b) hovädzi dobytok mladší než 30 mesiacov, ktorý bol očkovaný živou vakcínou s kmeňom 19, môže mať výsledok aglutinačného testu séra vyšší než 30 IU, ale nižší než 80 IU aglutinácie na mililiter za predpokladu, že pri komplement fixačnom teste má, ak ide o samice očkované pred menej než 12 mesiacmi, výsledok nižší než 30 jednotiek EEC alebo nižší než 20 jednotiek EEC vo všetkých ostatných prípadoch.
5. Stádo hovädzieho dobytku si štatút stáda uznaného bez brucelózy zachová, ak
 - a) sa podrobí jednému z testovacích režimov uvedených v bode 2 a),
 - b) hovädzi dobytok premiestňovaný do stáda spĺňa požiadavky bodu 2 b) alebo
 - c) pochádza zo stáda so štatútom stáda uznaného bez brucelózy, a ak ide o hovädzi dobytok starší než 12 mesiacov, vykázal počas 30 dní pred izoláciou alebo počas izolácie po zaradení do stáda menej než 30 IU aglutinácie na ml pri danom sérum aglutinačnom teste a negatívny výsledok pri komplement fixačnom teste vykonanom v súlade s prílohou č. 4, alebo
 - d) pochádza zo stáda so štatútom stáda uznaného bez brucelózy, nie je starší než 30 mesiacov a bol očkovaný živou vakcínou s kmeňom 19, ak výsledok jeho sérum aglutinačného testu je vyšší než 30 IU, ale nižší než 80 IU aglutinácie na mililiter za predpokladu, že pri komplement fixačnom teste má, ak ide o samice očkované pred menej než 12 mesiacmi, výsledok nižší než 30 jednotiek EEC alebo nižší než 20 jednotiek EEC v ostatných prípadoch.
- 6A. Štatút stáda uznaného bez brucelózy sa pozastaví, ak
 - a) sa nedodržiavajú podmienky opísané v bodoch 4 a 5 alebo
 - b) na základe laboratórnych testov alebo na klinickom základe pri jednom kuse alebo viacerých kusoch hovädzieho dobytku staršieho než 30 mesiacov je podozrenie na brucelózu a podozrivé zviera bolo zabité alebo izolované tak, aby sa vylúčil priamy alebo nepriamy kontakt s ostatnými zvieratami.
 - 6A.1. Ak sa zviera izolovalo, môže sa znovu zaradiť do stáda a štatút stáda sa môže obnoviť, ak následne preukáže titer aglutinácie séra nižší než 30 IU aglutinácie na ml a má negatívny výsledok komplement fixačného testu alebo iného testu schváleného v súlade s požiadavkami Európskych spoločenstiev.
 - 6A.2. Ak boli zvieratá zabité a už ich nemožno testovať, pozastavenie môže byť zrušené, ak dva sérum aglutinačné testy vykonané v súlade s prílohou č. 4 u hovädzieho dobytku v chove staršieho než 12 mesiacov vykázal titer aglutinácie séra nižší než 30 IU na ml; prvý test sa vykoná najmenej 30 dní po odstránení zvieratá a druhý test najskôr po ďalších 60 dňoch.
- Ak sú zvieratá, ktoré sa majú testovať podľa bodov 6A.1. a 6A.2., mladšie než 30 mesiacov a boli očkované živou vakcínou s kmeňom 19, môžu sa považovať za negatívne, ak výsledok ich aglutinačného testu séra je vyšší než 30 IU, ale nižší než 80 IU aglutinácie na ml za predpokladu, že pri komplement fixačnom teste majú, ak ide o samice očkované pred menej než 12 mesiacmi, výsledok nižší než 30 EEC jednotiek alebo menej než 20 jednotiek EEC vo všetkých ostatných prípadoch.
- 6B. a) štatút stáda uznaného bez brucelózy sa zruší, ak sa na základe laboratórnych testov epizootologického vyšetrenia v stáde potvrdí infekcia brucelou; štatút stáda sa neobnoví, ak sa nezabije všetok hovädzi dobytok v stáde v čase výskytu ohniska alebo sa stádo nepodrobí kontrolnému testovaniu a pokiaľ všetky neočkované zvieratá staršie než 12 mesiacov nevykážu negatívne výsledky v dvoch po sebe idúcich testoch v 60-dňových intervaloch, prvý vykonaný najskôr po 30 dňoch po odstránení pozitívneho zvieratá,
 - b) ak všetok dobytok, ktorý sa má testovať, uvedený v písmene a), je mladší než 30 mesiacov a bol očkovaný živou vakcínou s kmeňom 19, môže sa považovať za negatívny, ak vykazuje titer brucely viac než 30 IU, ale menej než 80 IU aglutinácie na ml za predpokladu, že komplement fixačný test ukáže, ak ide o samice očkované pred menej než 12 mesiacmi, titer nižší než 30 jednotiek EEC alebo titer nižší než 20 jednotiek EEC vo všetkých ostatných prípadoch; ak ide o hovädzi dobytok, ktorý bol teľný v čase výskytu ohniska, musí sa najmenej 21 dní po otelení posledného gravidného zvieratá v čase výskytu ohniska vykonať výsledná kontrola.
7. Slovenská republika alebo jej časť sa v súlade s požiadavkami Európskych spoločenstiev môže vyhlásiť za Slovenskú republiku alebo jej časť úradne uznanú bez brucelózy, ak spĺňa tieto podmienky:
 - a) počas minimálne troch rokov nebol zaznamenaný žiaden prípad potratu spôsobeného infekciou brucelou ani žiadna izolácia *B. abortus* a každoročne počas piatich po sebe idúcich rokov najmenej 99,8 % stád dosiahlo

- štatút stáda úradne uznaného bez brucelózy, pričom výpočet tohto percenta sa vykoná 31. decembra každého kalendárneho roka; ak ide o prípad, keď príslušný orgán veterinárnej správy prijme stratégiu zabitia celého stáda, izolované prípady, pri ktorých epizootologické vyšetrenie zistilo, že boli spôsobené zaradením zvierat s pôvodom mimo Slovenskej republiky alebo jej časti a stáda, ktorých štatút stád úradne uznaných bez brucelózy bol pozastavený alebo zrušený z iných dôvodov, než je podozrenie na chorobu, sa na účely uvedeného výpočtu neberú do úvahy a to za predpokladu, že ústredný príslušný orgán veterinárnej správy, ktorého sa tieto prípady týkajú, vypracuje a predloží komisii ročnú správu v súlade s § 8 ods. 2 a
- b) každý kus hovädzieho dobytku je identifikovaný podľa osobitného predpisu¹⁾ a
 - c) oznámenie prípadov potratov je povinné a skúma ich príslušný orgán veterinárnej správy.
8. Podľa bodu 9 si Slovenská republika alebo jej časť vyhlásená za štát alebo región úradne bez výskytu brucelózy tento štatút zachová, ak
- a) sa podmienky uložené bodom 7 a) a b) naďalej plnia a je povinné ohlasovanie prípadov potratu, pri ktorých existuje podozrenie, že sa stali v dôsledku výskytu brucelózy a tieto prípady sú prešetrované príslušným orgánom veterinárnej správy,
 - b) sa každoročne počas prvých piatich rokov po získaní tohto štatútu všetky kusy hovädzieho dobytku staršie než 24 mesiacov testovali aspoň v 20 % stád a tieto reagovali na sérologický test vykonaný v súlade s prílohou č. 4 negatívne, alebo v prípade mliečnych stád preskúmaním vzoriek mlieka v súlade s prílohou č. 4,
 - c) sa každý kus hovädzieho dobytku podozrivý z infekcie brucelózou ohlási príslušnému orgánu veterinárnej správy a podrobí úradnému epizootologickému vyšetreniu na brucelózu, ktoré pozostáva z minimálne dvoch sérologických krvných testov vrátane komplement fixačného testu a mikrobiologickej skúšky vhodných vzoriek,
 - d) počas doby podozrenia, ktorá trvá, kým sa neobdržia negatívne výsledky testov uvedených v písmene c), sa v prípade stáda pôvodu alebo tranzitu podozrivého zvieratá a stád spojených s ním epizootologicky štatút stáda úradne uznaného bez brucelózy pozastaví,
 - e) ak ide o ohnisko brucelózy, ktorá sa rozšírila, je všetok hovädzí dobytok zabitý. Zvyšné vnímavé zvieratá sa podrobia vhodným testom a zariadenia a vybavenie sa vyčistí a dezinfikuje.
9. Slovenská republika alebo jej časť vyhlásená za štát alebo jej časť úradne uznanú bez brucelózy ohlási výskyt všetkých prípadov brucelózy komisii. Ak existuje dôkaz o významnej zmene situácie vzhľadom na brucelózu v Slovenskej republike alebo v jej časti, ktorá bola uznaná za štát alebo časť úradne uznanú bez brucelózy, Európska komisia môže v súlade s príslušnými požiadavkami Európskych spoločenstiev navrhnúť, aby sa štatút pozastavil alebo odvolal, pokiaľ sa nesplnia požiadavky rozhodnutia.
10. Na účely časti II sa pod pojmom „sérologický test“ rozumie buď sérum aglutinačný test, bufrový antigénový test na brucelózu, komplement fixačný test, aglutinačný test plazmy, krúžková skúška plazmy, mikroaglutinačný test alebo individuálny krvný ELISA test opísané v prílohe č. 4. Na účely časti II sa tiež prijme každý iný diagnostický test schválený v súlade s požiadavkami Európskych spoločenstiev a opísaný v prílohe č. 4. Pod testom mlieka sa v súlade s prílohou č. 4 rozumie mliečna kruhová skúška alebo ELISA mliečny test.

**Príloha č. 3
k nariadeniu vlády č. 280/2003 Z. z.****TUBERKULÓZA****1. IDENTIFIKÁCIA PÔVODCU**

Prítomnosť *Mycobacterium bovis* (*M. bovis*), pôvodcu bovinnej tuberkulózy v klinických vzorkách alebo vzorkách po zabití, môže byť preukázaná vyšetrením ofarbených rozterov alebo imunoperoxidázovými technikami a potvrdená kultiváciou organizmu na primárnom izolačnom médiu.

Patologický materiál na potvrdenie *M. bovis* sa odoberá z abnormálnych lymfatických uzlín a parenchymatóznych orgánov, ako sú pľúca, pečeň, slezina atď. V prípadoch, pri ktorých zviera nemá patologické lézie, vzorky na vyšetrenie a kultiváciu sa odoberajú z retrofaryngeálnych, bronchiálnych, mediastinálnych, supramamárnych, mandibulárnych a niektorých mezenteriálnych uzlín.

Identifikácia izolátov môže byť obvykle vykonaná stanovením kultivačných a biochemických vlastností. Polymerázová reťazová reakcia (PCR) môže byť tiež zapojená do zisťovania komplexu *M. tuberculosis*. Techniky analýzy DNA sa môžu prejavovať ako rýchlejšie a spoľahlivejšie ako biochemické metódy na diferenciáciu *M. bovis* od iných členov komplexu *M. tuberculosis*. Genetický fingerprinting umožňuje rozlíšenie medzi rôznymi kmeňmi *M. bovis* a umožní opísanie schémy pôvodu, prenosu a šírenia *M. bovis*.

Použitie techniky a médiá, ich štandardizácia a interpretácia výsledkov musia zodpovedať tým, ktoré sú špecifikované v manuáli štandardov diagnostických testov a vakcín, štvrté vydanie, 2000, kapitola 2.3.3 (tuberkulóza hovädzieho dobytká) Medzinárodného úradu pre nákazy zvierat O. I. E.

2. TUBERKULÍNOVÝ KOŽNÝ TEST

Na vykonanie úradného tuberkulínového kožného testu podľa postupov uvedených v odseku 2.2 sa používa PPD tuberkulín, ktorý spĺňa štandardy stanovené odsekom 2.1.

2.1. Štandardy pre tuberkulín (hovädzí a vtáci)**2.1.1. Definícia**

Tuberkulín PPD (hovädzí alebo vtáci) je prípravok získaný z tepelne ošetrovaných produktov rastu a lýzy *Mycobacterium bovis* alebo *Mycobacterium avium* (ako je primerané) schopný odhaliť oneskorenú hypersenzitívitu u zvierat citlivých na mikroorganizmy rovnakých druhov.

2.1.2. Produkcia

Je získaný z vodorozpustných frakcií pripravených zahriatím voľne prúdiacou parou a následným filtrovaním kultúr *M. bovis* alebo *M. avium* (ako je primerané) rastúcich v tekutom syntetickom médiu. Aktívna frakcia filtrate, pozostávajúca hlavne z bielkovín, je izolovaná precipitáciou, umývaním a opakovaným rozpustením. Môžu sa pridať antimikrobiálne konzervačné prostriedky, ktoré nevyvolajú falošne pozitívne reakcie, ako je fenol. Konečný sterilný prípravok bez mykobaktérií je distribuovaný asepticky do sterilných liekoviek, ktoré sú potom uzatvorené tak, aby sa predišlo kontaminácii. Prípravok môže byť lyofilizovaný.

2.1.3. Identifikácia produktu

Injekčne intradermálne aplikujte rozsah odstupňovaných dávok na rôzne miesta do vhodných senzitivných morčiat albínov, z ktorých každé váži nie menej ako 250 gramov. Po 24 až 28 hodinách sa objavia reakcie vo forme edematózných opuchov s erytémom, s nekrózou alebo bez nekrózy v mieste vpichu. Veľkosť a intenzita reakcií kolišu podľa dávky. Nesenzitívne morčatá neprejavujú žiadnu reakciu na podobné vpichnutia.

2.1.4. Testy

2.1.4.1. pH: pH je od 6,5 do 7,5.

2.1.4.2. Fenol: Ak prípravok na vyšetrenie obsahuje fenol, jeho koncentrácia nesmie byť väčšia než 5 g/l.

2.1.4.3. Senzitívny účinok: Použite skupinu troch morčiat, ktoré neboli ošetrované materiálom, ktorý bude zasahovať do testu. Pri troch príležitostiach v intervale 5 dní injekčne intradermálne podajte každému morčiatu dávku prípravku na vyšetrenie rovnocennú 500 IU v 0,1 ml. Za 15 až 21 dní po tretej injekcii podajte injekčne rovnakú dávku (500 IU) intradermálne týmto zvieratám a kontrolnej skupine troch morčiat o rovnakej hmotnosti a ktorá predtým nedostala injekciu tuberkulínu. Za 24 až 28 hodín po posledných injekciách reakcie dvoch skupín nie sú významne odlišné.

2.1.4.4. Toxicita: Použite dve morčatá, každé o hmotnosti nie menšej než 250 gramov a ktoré neboli ošetrované materiálom, ktorý bude zasahovať do testu. Podkožne podajte morčatám 0,5 ml

prípravku na vyšetrenie. Pozorujte zvieratá počas 7 dní. Žiadne abnormálne účinky sa nevyskytnú počas pozorovacieho obdobia.

2.1.4.5. Sterilita: Spĺňa test na sterilitu opísaný v monografii o vakcínach pre veterinárne použitie, štvrté vydanie, 2002, Európskeho liekopisu.

2.1.5. Účinnosť

Účinnosť tuberkulínu PPD (hovädzieho alebo vtáčieho) je stanovená porovnaním reakcií vyvolaných u senzitivných morčiat intradermálnou injekciou série riedení prípravku na vyšetrenie s tými vyvolanými známymi koncentraciami referenčného prípravku PPD tuberkulínu (hovädzi alebo vtáci, ako sa hodí) kalibrovaného v medzinárodných jednotkách.

Na testovanie účinnosti senzibilizujte najmenej deväť morčiat albínov, každé o hmotnosti od 400 do 600 g hlboko intramuskulárne 0,0001 mg vlhkej masy žijúceho kmeňa AN5 M. bovis suspendovaného v 0,5 ml fyziologického roztoku pre bovinný tuberkulín alebo vhodnou dávkou inaktivovaného alebo živého M. avium pre aviárny tuberkulín.

Nie skôr ako po štyroch týždňoch po senzibilizácii morčiat oholte ich slabiny tak, aby bolo dostatok miesta pre nie viac ako štyri injekčné miesta na každej strane. Pripravte roztoky prípravku na vyšetrenie a referenčného prípravku, použijúc izotonický, fosfátom pufrovaný fyziologický roztok (pH 6,5 – 7,7) obsahujúci 0,005 g/l polysorbátu 80 R. Použite najmenej tri dávky referenčného prípravku a najmenej tri dávky prípravku na vyšetrenie. Vyberte také dávky, že vyvolané lézie majú diameter nie menej ako 8 mm a nie viac než 25 mm. Roztoky sa pridelia náhodne na miesta, použijúc nákras latinského štvorca. Zmerajte priemery lézií po 24 až 28 hodinách a vyrátajte výsledok testu, použijúc štatistické metódy a predpokladajúc, že priemery lézií sú priamo úmerné logaritmu koncentrácie tuberkulínov.

Test nie je platný, ak fiduciálne hranice chyby ($P = 0,95$) nie sú menšie ako 50 % a nie väčšie ako 200 % odhadovanej účinnosti. Odhadovaná účinnosť nie je menšia ako 66 % a nie väčšia ako 150 % konštatovanej účinnosti bovinného tuberkulínu. Odhadovaná účinnosť nie je menšia ako 75 % a nie väčšia ako 133 % konštatovanej účinnosti aviárneho tuberkulínu. Konštatovaná účinnosť tuberkulínu nie je menšia než 20 000 IU/ml pre oba tuberkulíny (hovädzi alebo vtáci).

2.1.6. Skladovanie

Skladujte chránené pred svetlom pri teplote 5 ± 3 °C.

2.1.7. Etiketovanie

Nálepka musí uvádzať

- účinnosť v medzinárodných jednotkách na ml,
- názov a podiely každej pridanej látky,
- pre lyofilizované prípravky:
- druh a množstvo zriedovacej tekutiny pre lyofilizované prípravky,
- že produkt sa má použiť ihneď po nariadení.

2.2. Testovacie postupy

2.2.1. Za úradne schválené intradermálne tuberkulínové testy sa uznávajú tieto testy:

- jednoduchý intradermálny test: tento test vyžaduje jednorazovú injekciu tuberkulínu hovädzieho dobytky,
- simultánny intradermálny test: tento test vyžaduje jednu injekciu tuberkulínu hovädzieho dobytky a jednu injekciu vtáčieho tuberkulínu, ktoré sa podávajú súčasne.

2.2.2. Dávka injektovaného tuberkulínu bude

- najmenej 2 000 IU tuberkulínu hovädzieho dobytky,
- najmenej 2 000 IU vtáčieho tuberkulínu.

2.2.3. Objem každej injekčnej dávky neprevýši 0,2 ml.

2.2.4. Tuberkulínové testy sa vykonávajú aplikovaním tuberkulínu (tuberkulínov) do kože na krku. Miesta aplikácie sa musia nachádzať na okraji prednej a strednej tretiny krku. V prípade, že tomu istému zvieraťu sa vstreknú tuberkulín hovädzieho dobytky a vtáci tuberkulín, musí byť miesto na aplikáciu vtáčieho tuberkulínu asi 10 cm od hrebienka krku a miesto na aplikáciu tuberkulínu hovädzieho dobytky asi o 12,5 cm nižšie v línii zhruba rovnobežne s líniou pleca alebo na opačných stranách krku; u mladých zvierat, kde nie je dosť miesta na dostatočné oddelenie týchto miest na jednej strane krku, aplikuje sa jedna injekcia na každej strane krku na rovnakých miestach v strede strednej tretiny krku.

2.2.5. Technológia testovania tuberkulínu a interpretácia reakcií budú takéto:

2.2.5.1. Techniky

Miesta aplikácie sa vystrihajú a očistia. Záhyb kože v rámci každej vystrihanej časti sa zoberie medzi ukazovák a palec a odmeria sa kutimetrom a zaznamená. Dávka tuberkulínu sa potom aplikuje metódou, ktorá zabezpečí, že tuberkulín je aplikovaný intradermálne. Do hlbšej vrstvy kože sa šikmo vsunie krátko sterilná ihla so šikmými vonkajšími hranami s odstupňovanou injekčnou striekačkou naplnenou s priloženým tuberkulínom. Ohmataním malého opuchu veľkosti hrášku na každej strane vstreknutia sa potvrdí správnosť vstreknutia. Hrúbka záhybu kože na každej strane vstreknutia sa znovu premeria 72 hodín (± 4 hodiny) po vstreknutí a zaznamená sa.

- 2.2.5.2. Interpretácia reakcii
Základom interpretácie reakcií sú klinické pozorovania a zaznamenané zmeny hrúbky záhybu kože na miestach injekcie 72 hodín po aplikácii tuberkulínu (tuberkulínov).
- Negatívna reakcia: ak sa pozoruje iba obmedzené opuchnutie so zvýšením nie viac ako 2 mm v hrúbke záhybu kože bez klinických príznakov, ako sú difúzny alebo extenzívny edém, exudácia, nekróza, bolesť alebo zápal lymfatických ciev v tejto oblasti alebo lymfatických uzlín.
 - Dubiózna reakcia: ak sa nepozorujú žiadne klinické príznaky, ako je uvedené v bode a), alebo ak je zvýšenie hrúbky záhybu kože viac ako 2 mm a menej ako 4 mm.
 - Pozitívna reakcia: ak sa pozorujú klinické príznaky, ako je uvedené v bode a), alebo ak existuje zvýšenie o 4 mm a viac v hrúbke záhybu kože na mieste aplikácie.
- 2.2.5.3. Interpretácie úradne schválených intradermálnych testov tuberkulínu musia byť takéto:
- 2.2.5.3.1. Jednoduchý intradermálny test:
- pozitívny: pozitívna bovinná reakcia, ako je definovaná v odseku 2.2.5.2 c),
 - dubiózny: dubiózna reakcia, ako je definovaná v odseku 2.2.5.2 b),
 - negatívny: negatívna bovinná reakcia, ako je definovaná v odseku 2.2.5.2 a).
Zvieratá dubiózne reagujúce na jednoduchý intradermálny test sa podrobia ďalšiemu testu po minimálne 42 dňoch.
Zvieratá, ktoré nereagujú negatívne na tento druhý test, sa pokladajú za pozitívne reagujúce na test.
Zvieratá pozitívne reagujúce na jednoduchý intradermálny test sa môžu podrobiť simultánnemu intradermálnemu testu.
- 2.2.5.3.2. Simultánný intradermálny test na ustanovenie a uchovanie štatútu stáda úradne uznaného bez tuberkulózy:
- pozitívny: pozitívna bovinná reakcia, ktorá je o viac než 4 mm väčšia než reakcia na vtáčí tuberkulín, alebo prítomnosť klinických znakov,
 - dubiózny: pozitívna alebo dubiózna reakcia, ktorá je od 1 do 4 mm väčšia než reakcia na vtáčí tuberkulín, a absencia klinických znakov,
 - negatívny: negatívna bovinná reakcia alebo pozitívna alebo dubiózna bovinná reakcia, ktorá je však rovnaká alebo menšia než pozitívna alebo dubiózna reakcia na vtáčí tuberkulín, a neprítomnosť klinických znakov v oboch prípadoch.
Zvieratá dubiózne reagujúce sa podrobia ďalšiemu testu minimálne po 42 dňoch.
Zvieratá, ktoré nereagujú negatívne na tento druhý test, sa pokladajú za pozitívne reagujúce na test.
- 2.2.5.3.3. Štatút stáda hovädzieho dobytku úradne uznaného bez tuberkulózy sa môže pozastaviť a zvieratá z takéhoto stáda nemajú povolené vstúpiť do obchodu vnútri spoločenstva až do toho času, kým sa nerozhodne o štatúte týchto zvierat:
- zvierat, ktoré sa pokladajú za dubiózne reagujúce na jednoduchý intradermálny tuberkulínový test,
 - zvierat, ktoré sa pokladajú za pozitívne reagujúce na jednoduchý intradermálny tuberkulínový test, čakajú na opakovanie testu pomocou simultánného intradermálneho testu,
 - zvierat, ktoré sa pokladajú za dubiózne reagujúce na simultánný intradermálny test.
- 2.2.5.3.4. V prípade, že sa požaduje na základe právnych predpisov Európskeho spoločenstva, aby sa zvieratá podrobili intradermálnemu testu pred presunom, musí sa test interpretovať tak, aby žiadne zviera, ktoré preukáže zvýšenie hrúbky záhybu kože viac ako 2 mm alebo prítomnosť klinických príznakov, nevstúpilo do obchodu vnútri spoločenstva.
- 2.2.5.3.5. S cieľom odhaliť maximálny počet infikovaných a chorých zvierat v stáde alebo v regióne, príslušný orgán veterinárnej správy môže modifikovať kritériá na interpretáciu testu v záujme dosiahnutia zvýšenej senzitivity testu, posúdiac všetky dubiózne reakcie uvedené v 2.2.5.3.1. b) a 2.2.5.3.2. b) ako pozitívne reakcie.

3. DOPLNKOVÉ VYŠETRENIE

S cieľom odhaliť maximálny počet infikovaných a chorých zvierat v stáde alebo v regióne, príslušný orgán veterinárnej správy môže povoliť využitie gama-interferónovej skúšky uvedenej v manuáli štandardov diagnostických testov a vakcín, štvrté vydanie, 2000, kapitola 2.3.3 (tuberkulóza hovädzieho dobytku) Medzinárodného úradu pre nákazy zvierat O. I. E., navyše k tuberkulínovým testom.

4. ŠTÁTNE ÚSTAVY A NÁRODNÉ REFERENČNÉ LABORATÓRIÁ

4.1. Úlohy a zodpovednosti

Štátne ústavy a referenčné laboratóriá uvedené v odseku 3.2. sú zodpovedné za úradné testovanie tuberkulínov

alebo reagentov uvedených v odsekoch 2 a 3 v ich príslušných štátoch na zabezpečenie, aby každý z týchto tuberkulínov alebo reagentov bol adekvátny vo vzťahu k uvedeným štandardom.

4.2. Zoznam štátnych ústavov a národných referenčných laboratórií

1. Nemecko: Paul-Ehrlich Institut (PEI), Bundesamt für Sera und Impfstoffe, D-23207 Langen; Bundesinstitut für gesundheitlichen Verbraucherschutz und Veterinärmedizin – Bereich Jena – D-07743 Jena,
2. Belgicko: Institut Scientifique de la Santé Publique – Louis Pasteur, 14 Rue Juliette Wytsman – B 1050 Bruxelles – Belgique,
3. Francúzsko: Laboratoire national des médicaments vétérinaires, Fougères,
4. Luxemburské veľkovevodstvo: inštitút dodávateľskej krajiny,
5. Taliansko: Istituto superiore di sanità, Rome,
6. Holandsko: Centraal Instituut voor Dierziekte Controle Lelystad (CIDC-Lelystad), Lelystad, Dánsko: Danmarks Veterinærinstitut, Bülowsvej 27, DK-1790 København,
8. Írsko: inštitút dodávateľskej krajiny,
9. Spojené kráľovstvo: Veterinary Laboratory Agency, Addlestone, Weybridge,
10. Grécko: Κέντρο Κτηνιατρικού Ιδρυμάτων Νεαπόλεως 25, 153 10 Αθήνα,
11. Španielsko: Laboratorio de Sanidad y producción animal de Granada, Portugalsko: Laboratorio Nacional de Investigaçao Veterinária, Lisbon,
13. Rakúsko: Bundesanstalt für veterinärmedizinische Untersuchungen, Mödling,
14. Fínsko: Eläinlääkintä – ja elintarviketutkimus – laitos – Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel, Helsinki,
15. Švédsko: Statens veterinärmedicinska anstalt, Uppsala.
16. Slovenská republika: Ústav štátnej kontroly veterinárnych biopreparátov a liečiv, Nitra.

**Príloha č. 4
k nariadeniu vlády č. 280/2003 Z. z.****BRUCELÓZA****1. IDENTIFIKÁCIA PŮVODCU**

Preukázanie pomocou imunošpecifického ofarbenia alebo upraveného ofarbenia odolného proti kyselinám organizmov *brucella* morfológie v materiáli z potratov, vaginálnych výtokoch alebo v mlieku, zabezpečuje predbežný dôkaz o brucelóze, najmä ak ho podpora sérologické testy.

Po izolácii by sa mali identifikovať druhy a biovary podľa testov na fágovú lýzu a/alebo testov oxidačného metabolizmu, kritérií kultivačných, biochemických a sérologických.

Použitie techniky a médiá, ich štandardizácia a interpretácia výsledkov musia vyhovovať technikám a médiám uvedených v OIE Priručke štandardov pre diagnostické testy a vakcíny, štvrté vydanie, 2000, v kapitole 2.3.1 (brucelóza hovädzieho dobytká), kapitole 2.4.2 (brucelóza kôz a oviec) a v kapitole 2.6.2 (brucelóza ošípaných).

2. IMUNOLOGICKÉ TESTY**2.1. Štandardy**

2.1.1. *Brucella abortus* biovar 1 Weybridge kmeň č. 99 alebo USDA kmeň 1119-3 sa musia použiť pri príprave všetkých antigénov použitých pri teste s použitím bengálskej červenej (rose bengal test – RBT), aglutinačnom teste séra (serum agglutination test – SAT), komplement fixačnom teste (complement fixation test – CFT) a krúžkovej mliečnej skúške (milk ring test – MRT).

2.1.2. Štandardným referenčným sérom pre testy RBT, SAT, CFT a MRT je OIE medzinárodné štandardné referenčné sérum (OIEISS) pôvodne nazývané WHO druhé medzinárodné anti-*Brucella abortus* sérum (ISAbS).

2.1.3. Štandardné referenčné séra pre ELISA testy sú:

- OIEISS,
- slabo pozitívne OIE ELISA štandardné sérum (OIEELISA_{WP}SS),
- silno pozitívne OIE ELISA štandardné sérum (OIEELISA_{SP}SS),
- negatívne OIE ELISA štandardné sérum (OIEELISA_NSS),

2.1.4. Uvedené štandardné séra sú dostupné v Agentúre veterinárnych laboratórií (Veterinary Laboratories Agency – VLA), Weybridge, Spojené kráľovstvo.

2.1.5. OIEISS, OIEELISA_{WP}SS, OIEELISA_{SP}SS a OIEELISA_NSS sú medzinárodnými primárnymi štandardmi, od ktorých sa musia pre každý test v každom členskom štáte alebo Slovenskej republike zriadiť sekundárne referenčné národné štandardy („pracovné štandardy“).

2.2. Imunoenzymatické analýzy (Enzyme-linked immunosorbent assays – ELISAs) alebo iné viažuce analýzy na detekciu brucelózy hovädzieho dobytká v sére alebo mlieku.

2.2.1. Materiál a reagenty

Použitá technika a interpretácia výsledkov sa musia validovať v súlade s princípmi ustanovenými v kapitole 1.1.3 OIE Priručky štandardov pre diagnostické testy a vakcíny, štvrté vydanie, 2000 a minimálne by mali zahrnúť laboratórne a diagnostické štúdie.

2.2.2. Štandardizácia testu

2.2.2.1. Štandardizácia postupu testu pre jednotlivé vzorky séra:

(a) roztok OIEISS v pomere 1/150 alebo roztok OIEELISA_{WP}SS v pomere 1/2, alebo roztok OIEELISA_{SP}SS v pomere 1/16 vytvorený v negatívnom sére (alebo v negatívnom združení sér) by mal podať pozitívnu reakciu,

(a) roztok OIEISS v pomere 1/600 alebo roztok OIEELISA_{WP}SS v pomere 1/8 alebo roztok OIEELISA_{SP}SS v pomere 1/64 vytvorený v negatívnom sére (alebo v negatívnom združení sér) by mal podať negatívnu reakciu,

(b) OIEELISA_NSS by vždy malo podať negatívnu reakciu.

2.2.2.2. Štandardizácia postupu testu pre zozbierané vzorky séra:

(a) roztok OIEISS v pomere 1/150 alebo roztok OIEELISA_{WP}SS v pomere 1/2 alebo roztok OIEELISA_{SP}SS v pomere 1/16 vytvorený v negatívnom sére (alebo v negatívnom združení sér) a znovu rozpustený v negatívnych sérach prostredníctvom niekoľkých vzoriek, ktoré tvoria združení, by mal podať pozitívnu reakciu,

(c) OIEELISA_NSS by vždy malo podať negatívnu reakciu,

(c) test musí byť vhodný na detekciu dôkazu o infekcii u jedného zvierťa zo skupiny zvierat, od ktorých sa odobrali vzorky séra.

2.2.2.3. Štandardizácia postupu testu pre bazénové vzorky mlieka alebo srvátky:

(a) roztok OIEISS v pomere 1/1000 alebo roztok OIEELISA_{WP}SS 1/16 v pomere alebo roztok

OIEELISA_{sp}SS v pomere 1/125 vytvorený v negatívnom sére (alebo v negatívnom združení sér) a znovu rozpustený v pomere 1/10 v negatívnom mlieku by mal podať negatívnu reakciu,
 (b) OIEELISA_NSS rozpustený v pomere 1/10 v negatívnom mlieku by mal vždy podať negatívnu reakciu,
 (c) test musí byť vhodný na detekciu dôkazu o infekcii u jedného zvieratá zo skupiny zvierat, od ktorých sa vzorky mlieka alebo srvátky zozbierali.

2.2.3. Podmienky na použitie testov ELISAs na diagnózu brucelózy hovädzieho dobytká:

- 2.2.3.1. Pri použití uvedených kalibračných podmienok pre ELISAs pri vzorkách séra sa diagnostická senzitivita testu ELISA bude rovnáť alebo bude väčšia ako test RBT alebo CFT, pričom sa zohľadní epidemiologická situácia, za ktorej sa ELISA uplatňuje.
- 2.2.3.2. Pri použití uvedených kalibračných podmienok pre ELISAs pri bazénových vzorkách mlieka sa diagnostická senzitivita testu ELISA bude rovnáť alebo bude väčšia ako test MRT, pričom sa nezohľadní len epidemiologická situácia, ale tiež priemerné a očakávané extrémne chovateľské systémy.
- 2.2.3.3. Ak sa ELISAs použijú na certifikačné účely v súlade s § 6 ods. 1 alebo na zriadenie a udržanie štatútu chovu v súlade s prílohou č. 2 časťou II ods. 10, zber vzoriek séra sa musí vykonať tak, aby sa výsledky testov mohli bezpochyby pripísať k jednotlivým zvieratám zaradeným do zberu. Na vzorkách séra odobratých z jednotlivých zvierat sa musí vykonať akýkoľvek potvrdzujúci test.
- 2.2.3.4. ELISAs možno použiť na vzorke mlieka odobratej z mlieka odobratého z farmy s minimálne 30 % dojných kráv. Ak sa použije táto metóda, musia sa prijať opatrenia, aby sa zabezpečilo, že vzorky odobraté na skúmanie, možno bezpochyby spojiť s jednotlivými zvieratami, od ktorých sa mlieko odobralo. Na vzorkách séra odobratých z jednotlivých zvierat sa musí vykonať akýkoľvek potvrdzujúci test.

2.3. Komplement fixačný test (CFT)

- 2.3.1. Antigén predstavuje bakteriálnu suspenziu v slanom roztoku s fenolom [NaCl 0,85 % (m/v) a fenole pri 0,5 % (v/v)] alebo vo veronálnom pufri. Antigény možno doručiť v koncentrovanom stave za predpokladu, že nálepka na fľaši uvádza použitie riediaceho faktora. Antigén sa musí skladovať pri teplote 4 °C a nesmie sa zmraziť.
- 2.3.2. Séra sa musia inaktivovať takto:
 – bovinné sérum: 56 až 60 °C na 30 až 50 minút,
 – sérum ošípaných: 60 °C na 30 až 50 minút.
- 2.3.3. Aby počas postupu testu nastala autentická reakcia, dávka komplementu by mala byť vyššia ako minimum potrebné na úplnú hemolýzu.
- 2.3.4. Nasledovné kontroly sa vykonajú pri každom vykonaní komplement fixačného testu:
 (a) kontrola anti-komplementárneho účinku séra,
 (b) kontrola antigénu,
 (c) kontrola senzibilizovaných červených krviniek,
 (d) kontrola komplementu,
 (e) kontrola s použitím pozitívneho séra senzitivity na začiatku reakcie,
 (f) kontrola špecificity reakcie s použitím negatívneho séra.
- 2.3.5. Výpočet výsledkov
 OIEISS obsahuje 1 000 medzinárodných CFT jednotiek (ICFTU) na ml. Ak sa OIEISS testuje daným spôsobom, výsledok sa udá v titroch (T_{OIEISS}). Výsledky testu na testované sérum udané v titroch ($T_{\text{TESTSERUM}}$) sa musia vyjadriť v ICFTU na ml. Pri prevádzaní titra na ICFTU faktor (F) potrebný na prevedenie titra neznámeho testovaného séra ($T_{\text{TESTSERUM}}$) otestovaného prostredníctvom tejto metódy na ICFTU možno zistiť z tohto vzorca:

$$F = 1\,000 \times 1/T_{\text{OIEISS}}$$
 a obsah medzinárodných CFT jednotiek na ml testovaného séra ($\text{ICF}_{\text{TESTSERUM}}$) z tohto vzorca:

$$\text{IKBRE}_{\text{TESTSERUM}} = F \times T_{\text{TESTSERUM}}$$
- 2.3.6. Interpretácia výsledkov
 Sérum obsahujúce 20 alebo viac ICFTU na ml sa považuje za pozitívne.

2.4. Krúžková mliečna skúška (MRT)

- 2.4.1. Antigén predstavuje bakteriálnu suspenziu v slanom roztoku s fenolom [NaCl 0,85 % (m/v) a fenole pri 0,5 % (v/v)] ofarbenom hematoxylinom. Antigén sa musí skladovať pri teplote 4 °C a nesmie sa zmraziť.
- 2.4.2. Senzitivita antigénu sa musí štandardizovať v spojení s OIEISS tak, aby antigén vyprodukoval pozitívnu reakciu s roztokom OIEISS v pomere 1/500 v negatívnom mlieku, zatiaľ čo roztok v pomere 1/1000 by mal byť negatívny.

- 2.4.3. Krúžková skúška sa musí vykonať na vzorkách, ktoré predstavujú obsah každej kanvy mlieka alebo obsah každého mliečneho tanku z farmy.
- 2.4.4. Mliečne vzorky sa nesmú zmraziť, ohriať alebo podrobiť prudkému trepaniu.
- 2.4.5. Reakcia sa musí vykonať pri použití jednej z týchto metód:
- na stĺpci mlieka minimálnej výšky 25 mm a na objeme mlieka 1 ml, do ktorého sa pridalo buď 0,03 ml alebo 0,05 ml z jedného zo štandardizovaných ofarbených antigénov,
 - na stĺpci mlieka pri minimálnej výške 25 mm a na objeme mlieka 2 ml, do ktorého sa pridalo 0,05 ml z jedného zo štandardizovaných ofarbených antigénov,
 - na objeme mlieka 8 ml, do ktorého sa pridalo 0,08 ml z jedného zo štandardizovaných ofarbených antigénov.
- 2.4.6. Zmes mlieka a antigénov sa musí inkubovať pri teplote 37 °C počas 60 minút spolu s pozitívnymi a negatívnymi pracovnými štandardmi. Následná 16- až 24-hodinová inkubácia pri teplote 4 °C zvýši senzitivitu testu.
- 2.4.7. Interpretácia výsledkov:
- (a) negatívna reakcia: zafarbené mlieko, smotana bez farby,
 - (b) pozitívna reakcia:
 - rovnako zafarbené mlieko a smotana alebo
 - mlieko bez farby a zafarbená smotana.
- 2.5. Test s použitím bengálskej červenej (RBT)
- 2.5.1. Antigén predstavuje bakteriálnu suspenziu v pufovanom zriedovadle *brucella* antigénu pri $3,65 \pm 0,05$ pH, ofarbenom s použitím farby bengálskej červenej. Antigén sa doručí pripravený na použitie a musí sa skladovať pri teplote 4 °C a nesmie sa zmraziť.
- 2.5.2. Antigén sa pripraví bez odkazu na koncentráciu buniek, ale jeho senzitivita sa musí štandardizovať v spojení s OIEISS tak, aby antigén vyprodukoval pozitívnu reakciu so sérovým roztokom v pomere 1/45 a negatívnu reakciu s roztokom v pomere 1/55.
- 2.5.3. RBT sa vykoná týmto spôsobom:
- (a) sérum (20 – 30 μ l) sa v rovnakom objeme zmieša s antigénom na bielej doštičke alebo smaltovanej doštičke tak, aby vznikla zóna veľká asi 2 cm v priemere. Zmes sa 4 minúty jemne premieša pri teplote okolitého vzduchu a potom sa pri dobrom osvetlení pozoruje aglutinácia,
 - (b) možno použiť automatickú metódu, ale táto metóda musí byť aspoň taká senzitívna a presná ako manuálna metóda.
- 2.5.4. Interpretácia výsledkov
Akákoľvek viditeľná reakcia sa považuje za pozitívnu, pokiaľ nenastalo prílišné osychanie okolo krajov.
Pozitívne alebo negatívne pracovné štandardy by sa mali zaradiť do každej série testov.
- 2.6. Aglutinačný test séra (SAT)
- 2.6.1. Antigén predstavuje bakteriálnu suspenziu v slanom roztoku s fenolom [NaCl 0,85 % (m/v) a fenole pri 0,5 % (v/v)]. Nesmie sa použiť formaldehyd.
Antigény možno doručiť v koncentrovanom stave za predpokladu, že nálepka na fľaši uvádza použitie riediaceho faktora.
Do antigénovej suspenzie možno pridať EDTA až do 5 mM finálneho testovacieho roztoku na zníženie hladiny falošnej pozitivity aglutinačného testu séra. Následne sa v antigénovej suspenzii musí znovu upraviť pH 7,2.
- 2.6.2. OIEISS obsahuje 1 000 medzinárodných jednotiek aglutinácie.
- 2.6.3. Antigén sa pripraví bez odkazu na koncentráciu buniek, ale jeho senzitivita sa musí štandardizovať v spojení s OIEISS tak, aby antigén vyprodukoval buď 50 % aglutináciu s finálnym sérovým roztokom v pomere 1/600 až 1/1000 alebo 75 % aglutináciu s finálnym sérovým roztokom v pomere 1/500 až 1/750.
Mohlo by byť tiež vhodné porovnať reakčnosť nových dávok antigénu a dávok štandardizovaných predtým s použitím panelu definovaných sér.
- 2.6.4. Test sa vykoná buď v skúmavkách, alebo na mikrodoštičkách. Zmes antigénu a sérových roztokov by sa mala inkubovať 16 až 24 hodín pri teplote 37 °C.
Pre každé sérum sa musia pripraviť minimálne tri roztoky. Roztoky podozrivého séra sa musia pripraviť tak, aby sa odčítanie reakcie pri hranici pozitivity uskutočnilo na prostrednej skúmavke (alebo jamke pri metóde s použitím mikrodoštičiek).
- 2.6.5. Interpretácia výsledkov:
Stupeň aglutinácie *Brucella* v sére sa musí vyjadriť v IU na ml.
Sérum obsahujúce 30 alebo viac IU na ml sa považuje za pozitívne.
3. DOPLNKOVÉ TESTY
- 3.1. Kožný test na brucelózu (BST)
- 3.1.1. Podmienky použitia BST
- (a) Kožný test na brucelózu sa nepoužije na účely certifikácie pre obchod v rámci spoločenstva a pri výmenách s členskými štátmi.

(b) Kožný test na brucelózu je jedným z najšpecifickejších testov na zistenie brucelózy u nevakcinovaných zvierat, diagnóza by sa však nemala urobiť len na základe pozitívnych intradermálnych reakcií.

(c) Hovädzi dobytok, ktorý bol testovaný s negatívnym výsledkom pri jednom zo sérologických testov uvedených v tejto prílohe a ktorý reagoval pozitívne na test BST, sa považuje za infikovaný.

(d) Hovädzi dobytok, ktorý bol testovaný s pozitívnym výsledkom pri jednom zo sérologických testov uvedených v tejto prílohe, možno podrobiť testu BST, aby sa podporila interpretácia výsledkov sérologického testu najmä v stádach bez výskytu brucelózy alebo úradne uznaného bez brucelózy, kde nemožno vylúčiť skříženú reakciu s protilátkami voči ostatným baktériám.

- 3.1.2. Test sa musí vykonať s použitím štandardizovaného a definovaného alergénneho prípravku brucelózy, ktorý neobsahuje hladký lipopolysacharidový (LPS) antigén, ktorý môže vyvolať nešpecifické zápalové reakcie alebo môže zasahovať do následných sérologických testov. Jeden takýto prípravok je brucelín INRA pripravený z nehladkého kmeňa *B. melitensis*. Požiadavky na jeho výrobu sú podrobne uvedené v oddiele B2 kapitoly 2.4.2. OIE Príručky štandardov pre diagnostické testy a vakcíny, štvrté vydanie, 2000.

3.1.3. Postup testu

3.1.3.1. Objem 0,1 ml alergénu brucelózy sa vpichne vnútrokožne do podchvostovej riasy, kože slabiny alebo na strane krku.

3.1.3.2. Test sa odčíta po 48 – 72 hodinách.

3.1.3.3. Hrúbka kože na mieste vpichu sa odmerá kutimetrom pred injekciou a pri opätovnom preskúmaní.

3.1.3.4. Interpretácia výsledkov:

Silné reakcie sú ľahko rozpoznateľné lokálnym opuchom a zatvrdnutím.

Hrúbka kože 1,5 až 2 mm sa považuje za pozitívnu reakciu na test BST.

3.2. Kompetitívna ELISA (cELISA)

3.2.1. Podmienky použitia cELISA

(a) cELISA sa nepoužije na certifikačné účely pre obchod v rámci spoločenstva a pri výmenách s členskými štátmi.

(b) cELISA preukázala, že má vyššiu špecificitu ako napríklad nepriamy test ELISA, a preto môže byť použitá na podporu interpretácie výsledkov sérologického testu.

3.2.2. Postup testu

Test sa vykoná v súlade s predpisom uvedenom v OIE Príručke štandardov pre diagnostické testy a vakcíny, štvrté vydanie, 2000, v kapitole 2.3.1 ods. 2 písm. a).

4. NÁRODNÉ REFERENČNÉ LABORATÓRIÁ

4.1. Úlohy a zodpovednosti

Národné referenčné laboratórium zodpovedá za

(a) schválenie výsledkov validačných štúdií demonštrujúcich spoľahlivosť testovacích metód použitých v členskom štáte,

(b) určenie maximálneho počtu vzoriek, ktoré sa majú zozbierať pri použitých ELISA súpravách,

(c) kalibráciu štandardných sekundárnych referenčných národných štandardných sér („pracovných štandardov“) voči primárnemu medzinárodnému štandardnému séru uvedenému v odseku 2.1.,

(d) kontroly kvality všetkých antigénov a setov ELISA súprav použitých v členskom štáte,

(e) spoluprácu v rámci Sieť národných referenčných laboratórií pre brucelózu Európskej únie.

4.2. Zoznam národných referenčných laboratórií

BELGICKO

Centre d'études et de recherches vétérinaires et agrochimiques (CERVA/CODA)

Groeselenberg 99

B - 1180 Bruxelles/Brusel

DÁNSKO

Danish Veterinary Institute

Bulowsvej 27

DK - 1790 Kodaň

NEMECKO

Bundesinstitut für Gesundheitlichen Verbraucherschutz und Veterinärmedizin (BGVV)

Nationales Veterinärmedizinisches Referenzlabor für Brucellose

Postfach 33 00 13
D - 14191 Berlin

GRÉCKO

Veterinary Laboratory of Larissa
Department of Microbiology
6th km of National Road Larissa-Trikala
GR - 4111 10 Larissa

ŠPANIELSKO

Laboratorio Central de Veterinaria de Santa Fe
Camino del Jau S/N
E - 18320 Santa Fe (Granada)

FRANCÚZSKO

Laboratoire national et OIE/FAO de référence pour la brucellose
Agence française de sécurité sanitaire des aliments (AFSSA)
BP 67
F - 94703 Maisons-Alfort Cedex

ÍRSKO

Brucellosis Laboratory
Model Farm Road
Cork
Írsko

TALIANSKO

Istituto Zooprofilattico Sperimentale dell'Abruzzo e del Molise
Via Campo Boario
I - 64100 Teramo

LUXEMBURSKO

State Laboratory for Veterinarian Medicine
54, avenue Gaston Diderich
B. P. 2081
L - 1020 Luxemburg

HOLANDSKO

Centraal Instituut voor DierziekteControle
CIDC-Lelystad
Houtribweg 39
P. O. Box 2004
8203 AA Lelystad
Holandsko

RAKÚSKO

Bundesanstalt für veterinärmedizinische Untersuchungen
Robert-Koch-Gasse 17
A - 2340 Modling

PORTUGALSKO

Laboratório Nacional de Investigação Veterinária (LNIV)
Estrada de Benfica, n.o 701
P - 1549-011 Lisabon

FÍNSKO

National Veterinary and Food Research Institute
Hämeentie 57
P. O. Box 45
FIN - 00581 Helsinki

ŠVÉDSKO

National Veterinary Institute
S - 751 89 Uppsala

SPOJENÉ KRÁĽOVSTVO

1. FAO/WHO Collaborating Centre for Reference and Research on Brucellosis
 Veterinary Laboratories Agency
 New Haw
 Addlestone
 Surrey KT15 3NB
 Spojené kráľovstvo

2. Immunodiagnosics Department
 Veterinary Sciences Division
 Stoney Road Stormont
 Belfast BT4 3SD
 Spojené kráľovstvo

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Štátny veterinárny ústav, Zvolen

**Príloha č. 5
k nariadeniu vlády č. 280/2003 Z. z.**

KAPITOLA I

**STÁDA, ČLENSKÉ ŠTÁTY ALEBO SLOVENSÁ REPUBLIKA A REGIÓN Y ÚRADNE BEZ VÝSKYTU
ENZOOTICKEJ BOVINNEJ LEUKÓZY**

- A. Pod stádom úradne uznaným bez enzootickej bovinnej leukózy sa rozumie stádo, v ktorom
- nie je dôkaz ani klinický, ani ako výsledok laboratórneho testu o žiadnom prípade enzootickej bovinnej leukózy v stáde a žiaden takýto prípad sa v predchádzajúcich dvoch rokoch nepotvrdil a
 - všetky zvieratá staršie než 24 mesiacov reagovali počas predošlých 12 mesiacov negatívne na dva testy vykonané v súlade s touto prílohou v intervale minimálne štyroch mesiacov alebo
 - sú splnené požiadavky písmena a) a stádo sa nachádza v Slovenskej republike alebo v členskom štáte, alebo ich regióny úradne uznanom bez enzootickej bovinnej leukózy.
- B. Stádo si štatút úradne uznané bez enzootickej bovinnej leukózy udrží za predpokladu, že
- podmienka v bode A písm. a) sa naďalej plní,
 - akékoľvek zvieratá zaradené do stáda pochádzajú zo stáda úradne uznaného bez enzootickej bovinnej leukózy,
 - všetky zvieratá staršie než 24 mesiacov naďalej reagujú negatívne na test vykonaný v súlade s kapitolou II v trojročných intervaloch,
 - sa chovné zvieratá zaradené do stáda a pochádzajúce z tretej krajiny dovezli podľa osobitného predpisu.¹⁾
- C. Štatút stáda úradne uznaného bez enzootickej bovinnej leukózy sa pozastaví, ak sa neplnia podmienky opísané v bode B alebo keď dôsledkom laboratórnych testov alebo na klinickom základe existuje pri jednom kuse alebo viacerých kusoch hovädzieho dobytká podozrenie na enzootickú bovinnú leukózu a podozrivé zviera je okamžite zabitie.
- D. Štatút zostane pozastavený, pokiaľ sa nespĺnia tieto požiadavky:
- Ak čo len jedno zviera v stáde úradne uznaného bez enzootickej bovinnej leukózy reagovalo pozitívne na jeden z testov uvedených v kapitole II alebo ak sa podozrenie na infekciu u jedného zvieratá v stáde zistilo inak,
 - zviera, ktoré reagovalo pozitívne, a v prípade kravy aj každé jej narodené teľa, musí opustiť stádo na zabitie pod dozorom orgánov veterinárnej správy,
 - všetky zvieratá v stáde staršie než 12 mesiacov reagovali negatívne na dva sérologické testy (so vzájomným odstupom minimálne 4 mesiace, ale menším než 12 mesiacov) vykonané v súlade s kapitolou II, a to minimálne tri mesiace po odstránení pozitívneho zvieratá a každého jeho možného potomka,
 - bolo vykonané epizootologické vyšetrenie s negatívnymi výsledkami a stáda príbuzné epizootologicky s infikovaným stádom sa podrobili opatreniam ustanoveným v písmene b).Príslušný orgán veterinárnej správy však môže udeliť výnimku z povinnosti zabiť teľa infikovanej kravy v prípade, ak bolo od svojej matky oddelené ihneď po otelení. V tomto prípade sa teľa musí podrobiť požiadavkám uvedeným v bode 2 c).
 - Ak viac než jedno zviera zo stáda úradne uznaného bez enzootickej bovinnej leukózy reagovalo na jeden z testov uvedených v kapitole I pozitívne alebo ak sa podozrenie na infekciu vo viac než u jedného zvieratá v stáde zistilo inak,
 - akékoľvek zvieratá, ktoré reagovali pozitívne, a v prípade kráv, aj ich teľatá sa musia odstrániť na zabitie pod dozorom orgánov veterinárnej správy,
 - všetky zvieratá v stáde staršie než 12 mesiacov musia reagovať negatívne na dva testy vykonané v súlade s kapitolou II v intervale minimálne štyroch mesiacov a nie viac než 12 mesiacov,
 - všetky ostatné zvieratá v stáde musia po identifikácii, kým nedosiahnu vek 24 mesiacov a nie sú testované v súlade s kapitolou II, zostať v chove okrem prípadu, keď príslušný orgán veterinárnej správy môže týmto zvieratám povoliť, aby išli pod úradným dozorom priamo na zabitie,
 - bolo vykonané epizootologické vyšetrenie s negatívnymi výsledkami a každé stádo epizootologicky príbuzné s infikovaným stádom sa podrobilo opatreniam ustanoveným v písmene b).Príslušný orgán veterinárnej správy však môže udeliť výnimku z povinnosti zabiť teľa infikovanej kravy vtedy, keď bolo od svojej matky oddelené ihneď po otelení. V tomto prípade sa teľa musí podrobiť požiadavkám uvedeným v bode 2 c).
- E. V súlade s požiadavkami Európskych spoločenstiev a Európskej únie a na základe informácií poskytnutých

¹⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 284/2003 Z. z. o zdravotných problémoch a problémoch veterinárnych inšpekcii pri dovoze hovädzieho dobytká, oviec, kôz, ošípaných, čerstvého mäsa alebo mäsových výrobkov z tretích krajín.

- podľa § 8 sa Slovenská republika alebo členský štát môže považovať za úradne uznané bez enzootickej bovinnej leukózy, ak
- a) sú splnené všetky podmienky odseku A a aspoň 99,8 % stád hovädzieho dobytku je úradne uznaných bez enzootickej bovinnej leukózy
alebo
 - b) za posledné tri roky sa v Slovenskej republike alebo členskom štáte, alebo ich časti nepotvrdil žiaden prípad enzootickej bovinnej leukózy a nález nádorov, z ktorých vznik je podozrivé EBL, sa povinne nahlasuje a prebieha skúmanie príčiny a ak v prípade Slovenskej republiky alebo členského štátu sa v súlade s kapitolou II testovali všetky zvieratá nad 24 mesiacov v najmenej 10 % náhodne vybraných stád s negatívnymi výsledkami počas predchádzajúcich 24 mesiacov, alebo ak v prípade časti Slovenskej republiky alebo členského štátu všetky zvieratá nad 24 mesiacov prešli počas predchádzajúcich 24 mesiacov testom uvedeným v kapitole II s negatívnymi výsledkami,
alebo
 - c) každá iná metóda, ktorá preukáže mieru dôveryhodnosti 99 %, že sa infikovalo menej než 0,2 % stád.
- F. Slovenská republika alebo jej časť si štatút úradne uznaný bez enzootickej bovinnej leukózy udrží, ak
- a) sa zabitie zvieratá v rámci územia daného členského štátu alebo Slovenskej republiky, alebo ich regiónu podrobia úradnej prehliadke po zabití, pri ktorej sa všetky nádory, ktoré mohli byť spôsobené vírusom EBL, zašlú na laboratórnu skúšku,
 - b) členský štát alebo Slovenská republika oznámi komisii všetky prípady enzootickej bovinnej leukózy, ktoré sa v regióne vyskytli,
 - c) sa zvieratá, ktoré reagujú pozitívne na ktorýkoľvek z testov uvedených v kapitole II, zabijú a ich stáda budú naďalej podliehať obmedzeniam, až pokiaľ sa v súlade s časťou D neobnoví ich štatút,
 - d) sa zvieratá staršie ako dva roky testovali buď raz počas prvých piatich rokov po udelení štatútu na základe kapitoly II, alebo počas prvých piatich rokov po udelení štatútu na základe ktoréhokoľvek iného postupu tak, že sa 99 % istotou preukáže, že sa infikovalo menej než 0,2 % stád. Ak sa však v členskom štáte alebo Slovenskej republike, alebo v ich regióne v pomere jedno stádo z 10 000 počas minimálne troch rokov nezaznamenal žiaden prípad enzootickej bovinnej leukózy, môže sa v súlade s požiadavkami Európskych spoločenstiev prijať rozhodnutie, že sa obvyklé sérologické testy môžu obmedziť za predpokladu, že sa všetky kusy hovädzieho dobytku staršie ako 12 mesiacov podrobili testu vykonanom v súlade s kapitolou II v minimálne 1 % každoročne náhodne vybraných stád.
- G. Štatút Slovenskej republiky alebo jej časti úradne uznanej bez enzootickej bovinnej leukózy sa v súlade s požiadavkami Európskych spoločenstiev pozastaví, ak dôsledkom vyšetrenia vykonaného v súlade s odsekom F existuje dôkaz o významnej zmene situácie vzhľadom na enzootickú bovinnú leukózu v Slovenskej republike alebo v členskom štáte, alebo v ich časti, ktorý bol uznaný ako úradne bez enzootickej bovinnej leukózy. Štatút úradne bez enzootickej bovinnej leukózy sa môže v súlade s požiadavkami Európskych spoločenstiev obnoviť, ak sú splnené kritéria ustanovené rovnakým postupom.

KAPITOLA II

TESTY NA ENZOOTICKÚ LEUKÓZU HOVÄDZIEHO DOBYTKA

Testy na enzootickú leukózu hovädzieho dobytku sa uskutočnia pomocou imunodifúzneho testu podľa podmienok opísaných v bodoch A a B alebo pomocou enzymoimunoanalýzy (Elisa) podľa podmienok opísaných v bode C. Metóda imunodifúzie sa môže použiť iba na jednotlivé testy. Ak výsledky testov sú predmetom riadne opodstatnenej námietky, urobí sa dodatočná kontrola pomocou imunodifúzneho testu.

- A. Agar gélový imunodifúzny test na enzootickú leukózu hovädzieho dobytku
1. Antigén, ktorý sa pri teste musí použiť, musí obsahovať glykoproteíny vírusu leukózy hovädzieho dobytku. Antigén sa musí štandardizovať v porovnaní so štandardným sérom (El sérum), ktoré dodáva Štátne veterinárne laboratórium sér, Copenhagen.
 2. Uvedené úradne schválené ústavy musia byť zodpovedné za kalibrovanie štandardného antigénu laboratória vzhľadom na úradne uznané štandardné sérum EHS (El sérum) poskytnuté Štátnym veterinárnym laboratóriom sér, Copenhagen.
 - (a) Nemecko: Bundesforschungsanstalt für Viruskrankheiten der Tiere, Tübingen,
 - (b) Belgicko: Institut national de recherches vétérinaires, Brussels,
 - (c) Francúzsko: Laboratoire national de pathologie bovine, Lyon,
 - (d) Luxemburské veľkovoľvodstvo:
 - (e) Taliansko: Istituto zooprofilattico sperimentale, Perugia,
 - (f) Holandsko: Instituut voor Dierhouderij en Diergezondheid (ID-DLO), Lelystad,
 - (g) Dánsko: Statens Veterinære Serum Laboratorium, Copenhagen,
 - (h) Írsko: Veterinary Research Laboratory, Abbotstown, Dublin,
 - (i) Spojené kráľovstvo:

- (1) Veľká Británia: Veterinary Laboratory Agency, Addlestone, Weybridge, Anglicko,
 (2) Severné Írsko: Veterinary Research Laboratory, Stormont, Belfast,
- (j) Španielsko: Subdirección general de sanidad animal. Laboratorio de sanidad y producción animal Algete, Madrid,
- (k) Portugalsko: Laboratorio Nacional de Investigação Veterinária, Lisbon,
- (l) Grécko: Κέντρο Κτηνιατρικού Ιδρυμάτων Νεαπόλεως 25, 153 10 Αθήνα,
- (m) Rakúsko: Bundesanstalt für Tierseuchenbekämpfung, Mödling,
- (n) Fínsko: Eläinlääkintä – ja elintarvikelaitos, Helsinki/Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel, Helsingfors,
- (o) Švédsko: Statens veterinärmedicinska anstalt, Uppsala,
- (p) Slovenská republika: Štátny veterinárny ústav, Zvolen.
3. Štandardné antigény používané v laboratóriu sa musia aspoň raz do roka predložiť referenčným laboratóriám EHS vymenovaným v bode 2 na testovanie vzhľadom na úradne uznané štandardné sérum EHS. Okrem tejto štandardizácie sa používaný antigén môže kalibrovať podľa bodu B.
4. Reagenty na test musia pozostávať:
- (a) z antigénu: antigén musí obsahovať špecifické glykoproteíny vírusu enzootickej leukózy hovädzieho dobytku, ktorý bol štandardizovaný vzhľadom na úradne uznané štandardné sérum EHS,
- (b) z testovaného séra,
- (c) zo známeho pozitívneho kontrolného séra,
- (d) z agarového gélu:
 0,8 % agar,
 8,5 % NaCl,
 0,05 M Tris- pufer pH 7,2,
 15 ml tohto agaru sa musí dať do Petriho misky o priemere 85 mm, pričom sa dosiahne hrúbka agaru 2,6 mm.
5. Do agaru na dne doštičky sa musí vykrojiť testovacia vzorka siedmich priehlbínok bez vlhkosti; vzorka musí pozostávať z jednej strednej priehlbínky a so šiestich priehlbínok dookola nej.
 Priemer strednej priehlbínky: 4 mm.
 Priemer okrajových priehlbínok: 6 mm.
 Vzdialenosť medzi strednou priehlbinkou a okrajovými priehlbinkami: 3 mm.
6. Stredná priehlbinka sa musí vyplniť štandardným antigénom. Okrajové priehlbinky 1 a 4 (pozri uvedený diagram) sa naplnia známym pozitívnym sérom, priehlbinky 2, 3, 5 a 6 testovaným sérom. Priehlbinky sa plnia až dovtedy, kým nezmizne meniskus.
7. Výsledky, ktoré sa získajú v týchto množstvách:
 antigén: 32 µl,
 kontrolné sérum: 73 µl,
 vyšetrované sérum: 73 µl.
8. Inkubuje sa 72 hodín pri laboratórnej teplote (20 až 27 °C) v zatvorenej vlhkej miestnosti.
9. Reakcia sa môže odčítať po 24 hodinách, potom za 48 hodín, ale konečný výsledok sa nesmie získať skôr ako po 72 hodinách:
- (a) vyšetrované sérum je pozitívne, ak vytvorí osobitnú precipitačnú čiaru pre vírusový antigén enzootickej bovinnej leukózy a vytvorí úplnú čiaru zhodujúcu sa s čiarou kontrolného séra,
- (b) vyšetrované sérum je negatívne, ak nevytvorí osobitnú precipitačnú čiaru špecifickú pre vírusový antigén enzootickej bovinnej leukózy a ak nezakríví čiaru kontrolného séra,
- (c) reakcia sa nepokladá za jednoznačnú, ak
 ca) zakríví čiaru kontrolného séra smerom k priehlbínke s antigénom vírusu enzootickej bovinnej leukózy bez vytvorenia viditeľnej precipitačnej čiary s antigénom, alebo
 cb) ak sa nedá považovať reakcia ani ako negatívna alebo ani ako pozitívna.
 Pri dubióznych reakciách sa test môže opakovať a môže sa využiť koncentrované sérum.
10. Môže sa využiť akákoľvek iná konfigurácia priehlbínok alebo vzorky za predpokladu, že sérum E4 zriedené 1:10 v negatívnom sére môže byť preukázané ako pozitívne.
- B. Metóda štandardizácie antigénu
- Potrebné roztoky a materiály
- 40 ml 1,6 % agarového gélu v pufore 0,05 M Tris/HCl, pH 7,2 s 8,5 % NaCl,
 - 15 ml leukózneho séra hovädzieho dobytku, ktoré obsahuje protilátku iba proti glykoproteínom vírusu leukózy hovädzieho dobytku, zriedené 1:10 v pufore 0,05 M Tris/HCl, pH 7,2 s 8,5 % NaCl,
 - 15 ml leukózneho séra hovädzieho dobytku, ktoré obsahuje protilátku proti glykoproteínom vírusu leukózy hovädzieho dobytku, zriedené 1:5 v pufri 0,05 M Tris/HCl, pH 7,2 s 8,5 % NaCl,
 - štyri Petriho misky z umelej látky o priemere 85 mm,
 - dierovač o priemere 4 až 6 mm,
 - referenčný antigén,
 - antigén, ktorý sa má štandardizovať,

8. vodný kúpeľ (56 °C).

Postup

Agar (1, 6%) sa rozpustí v pufrí Tris/HCl opatrným ohrievaním na 100 °C. Vloží sa do 56 °C teplého vodného kúpeľa približne na jednu hodinu. Nariadené pozitívne kontrolné leukózne séra hovädzieho dobytká sa rovnako vložia taktiež do 56 °C teplého vodného kúpeľa.

Potom sa zmieša 15 ml roztoku agarového gélu o teplote 56 °C s 15 ml leukózného séra hovädzieho dobytká (1:10), rýchlo potrasie a naleje do každej z dvoch Petriho misiek do každej po 15 ml. Rovnako sa postupuje s leukóznym sérom hovädzieho dobytká zriedeným 1:5.

Po stuhnutí agarového gélu sa pripraví jamky nasledovným postupom:

Pridanie antigénu

(i) Petriho misky 1 a 3:

priehlbinka A – nezriedený referenčný antigén,
priehlbinka B – referenčný antigén zriedený 1:2,
priehlbinky C a E – referenčný antigén,
priehlbinka D – nezriedený overovaný antigén.

(ii) Petriho misky 2 a 4:

priehlbinka A – nezriedený overovaný antigén,
priehlbinka B – overovaný antigén zriedený 1:2,
priehlbinka C – overovaný antigén zriedený 1:4,
priehlbinka D – overovaný antigén zriedený 1:8.

Doplňujúce pokyny

1. Pokus sa musí urobiť s dvoma zriedeniami séra (1:5 a 1:10), aby sa dosiahla optimálna precipitácia.
 2. Ak je priemer precipitácie pri oboch zriedeniach príliš malý, sérum sa musí riediť ďalej.
 3. Ak je priemer precipitácie pri oboch zriedeniach príliš veľký a precipitát príliš slabý, musí sa zvoliť nižšie riedenie séra.
 4. Konečná koncentrácia agaru musí byť 0,8 %; konečná koncentrácia séra 5 % a 10 % .
 5. Namerané priemery sa zaznamenávajú do nasledujúceho systému súradníc. Pracovné zriedenie antigénu je také, pri ktorom sa zaznamená rovnaký priemer pre overovaný antigén aj pre referenčný antigén.
- C. Enzymoimunoanalýza (Elisa) na zisťovanie enzootickej bovinnej leukózy
1. Použijú sa tieto materiály a reagenty:
 - (a) mikroplošnice pre pevnú fázu, nádoby alebo ostatné vybavenie pre pevnú fázu,
 - (b) antigén sa pripevní k pevnej fáze za pomoci alebo bez pomoci polyklonálnych alebo monoklonálnych protilátok. Ak sa antigén naviaže priamo na pevnú fázu, musia sa všetky testové vzorky dávajúce pozitívne reakcie znovu testovať voči kontrolnému antigénu v prípade enzootickej bovinnej leukózy. Kontrolný antigén by mal byť identický s antigénom s výnimkou antigénov vírusu enzootickej bovinnej leukózy,
 - (c) biologická tekutina, ktorá sa má testovať,
 - (d) zhodujúca sa pozitívna a negatívna kontrola,
 - (e) konjugát,
 - (f) substrát prispôsobený na použitý enzým,
 - (g) zastavujúci roztok, ak je potrebný,
 - (h) roztoky na zriedenie testových vzoriek na prípravu reagentov a na umývanie,
 - (i) systém odčítavania vhodný na použité substráty.
 2. Štandardizácia a citlivosť testu
Citlivosť Elisa testu musí byť na takej úrovni, aby sérum E4 malo pozitívny výsledok, keď sa zriedi 10-krát (vzorky séra) alebo 250-krát (vzorky mlieka) viac ako zriedenie získané z jednotlivých vzoriek, ak sú tieto zmiešané dohromady. Pri analýzach, kde sa vzorky (sérum a mlieko) testujú individuálne, musí sérum E4 zriedené 1 k 10 (pri negatívnom sére) alebo 1 k 250 (pri negatívnom mlieku) dosiahnuť pozitívny výsledok, ak sa testuje v takom istom pokusnom zriedení, ako sa použila na vzorky individuálneho testu. Úradne schválené ústavy vymenované v bode A.2 budú zodpovedné za kontrolu kvality metódy Elisa a najmä za stanovenie každej výrobnéj dávky, počtu vzoriek, ktoré sa majú zmiešať na overenie titru získaného pre sérum E4. Sérum E4 bude dodávať Národné veterinárne laboratórium, Copenhagen.
 3. Podmienky na použitie testu Elisa pri zisťovaní enzootickej bovinnej leukózy
Metóda Elisa sa môže použiť na vzorke mlieka alebo srvátky mlieka, ak sa odoberie z mlieka zobratého z farmy, na ktorej je aspoň 30 % dojníc.
V prípade, že sa použije táto metóda, musia sa prijať opatrenia na zabezpečenie zhody medzi odobratými vzorkami a zvieratami, od ktorých sa odobralo mlieko alebo vyšetované séra.

**Príloha č. 6
k nariadeniu vlády č. 280/2003 Z. z.****ČASŤ I****a) Choroby hovädzieho dobytká**

1. slintačka a krívačka
2. besnota
3. tuberkulóza
4. brucelóza
5. pľúcna nákaza hovädzieho dobytká
6. enzootická bovinná leukóza hovädzieho dobytká
7. sneť slezinná

b) Choroby ošípaných

1. besnota
2. brucelóza
3. klasický mor ošípaných
4. africký mor ošípaných
5. slintačka a krívačka
6. vezikulárna choroba ošípaných
7. sneť slezinná

ČASŤ II

1. Aujeszkyho choroba
2. infekčná rinotracheitída hovädzieho dobytká
3. infekcia brucela suis
4. vírusová gastroenteritída

Príloha č. 7
k nariadeniu vlády č. 280/2003 Z. z.

VZOR 1

ZDRAVOTNÝ CERTIFIKÁT PRE HOVÄDZÍ DOBYTOK NA ZABITIE¹⁾/CHOV¹⁾/ PRODUKCIU¹⁾

Členský štát pôvodu:

číslo certifikátu⁷⁾

Región pôvodu:

referenčné číslo
k pôvodnému certifikátu⁸⁾

ODDIEL A

Meno, priezvisko
a adresa odosielateľa:

Názov a adresa chovu pôvodu:²⁾

Číslo povolenia obchodníka:³⁾

Adresa a číslo povolenia zberného strediska v členskom štáte pôvodu¹⁾ alebo tranzitu¹⁾:
.....³⁾
.....³⁾

Zdravotné informácie

Osvedčujem, že každé zviera opísanej zásielky

1. pochádza z chovu pôvodu a regiónu, ktorý v súlade s právnymi predpismi Európskych spoločenstiev alebo národnými právnymi predpismi nepodlieha žiadnemu zákazu alebo obmedzeniu z dôvodu chorôb, pôsobiacich na hovädzí dobytok,
2. pochádza zo stáda pôvodu nachádzajúceho sa v členskom štáte alebo na časti jeho územia
 - a) so sieťou dozoru schválenou: rozhodnutím komisie/...../ES³⁾
 - b) ktorý je uznaný za:
 - úradne bez výskytu tuberkulózy rozhodnutie komisie/...../ES³⁾
 - úradne bez výskytu brucelózy rozhodnutie komisie/...../ES³⁾
 - úradne bez výskytu leukózy rozhodnutie komisie/...../ES³⁾
3. ³⁾ je zviera na chov¹⁾ alebo produkciu,¹⁾ ktoré:
 - bolo prítomné, ak sa o tom dá uistiť, v chove pôvodu počas posledných 30 dní alebo od narodenia, ak je mladšie než 30 dní a počas tohto obdobia sa do chovu neuviedlo žiadne zviera dovezené z tretej krajiny, pokiaľ sa neizolovalo od všetkých ostatných zvierat v chove,
 - pochádza zo stáda, ktoré je úradne uznané bez tuberkulózy, brucelózy a leukózy a počas 30 dní pred premiestnením z chovu pôvodu sa v súlade s článkom 6(2) smernice 64/432/EHS testovalo s negatívnymi výsledkami takto:

Test	Test nepožadovaný pre nasledovné kategórie zvierat	Požadovaný áno/nie ^{4), 5)}	Dátum testovania alebo odberu vzorky
Tuberkulínový test	zvieratá mladšie než 6 týždňov		
Sérum aglutinačný test ⁶⁾ na brucelózu	kastrované zvieratá a zvieratá mladšie než 12 mesiacov		
Test na leukózu	zvieratá mladšie než 12 mesiacov		

4. ³⁾ je zviera na zabitie pochádzajúce zo stáda úradne bez výskytu tuberkulózy a leukózy a je
- kastrované³⁾ alebo
 - nekastrované a pochádza zo stáda úradne uznaného bez brucelózy,³⁾
5. ³⁾ je zviera na zabitie s pôvodom v stáde, ktoré nie je úradne uznané bez tuberkulózy, brucelózy a leukózy a je odoslané v súlade s článkom 6(3) smernice 64/432/EHS v rámci licencie č. z chovu v Španielsku a bolo testované s negatívnymi výsledkami počas 30 dní pred premiestnením z chovu pôvodu takto:

Test	Dátum testovania alebo odberu vzorky
Tuberkulínový test	
Sérum aglutinačný ⁶⁾ test na brucelózu	
Test na leukózu	

6. Na základe informácií uvedených buď v úradnom doklade, alebo certifikáte, v ktorom časť A a časť B vyplnil úradný veterinárny lekár¹⁾ alebo schválený veterinárny lekár zodpovedný za chov pôvodu, vyplňa uplatniteľné zdravotné požiadavky bodov 1 až 5 časti A, ktoré preto nie sú opísané v tomto certifikáte.

ČASŤ B

Opis zásielky

Dátum odoslania:

Celkový počet zvierat:

Identifikácia zvierat (zvierat):

Číslo pasu	Číslo dočasného dokladu (pre zvieratá mladšie než 4 týždne)	Úradná identifikácia [až do 31. 8. 1999 pre zvieratá na zabitie v súlade s článkom 4(1) nariadenia Rady (ES) č. 820/97]

V prípade potreby pokračujte na pripojenom tlačive podpísanom a opečiatkovanom úradným alebo schváleným veterinárnym lekárom.

Číslo povolenia dopravcu (ak sa odlišuje od dopravcu uvedeného v časti C a/alebo ak prepravná vzdialenosť prekračuje 50 km):

Dopravné prostriedky: Registrácia:

Časti A a B osvedčenia

Úradná pečiatka	Miesto	Dátum	Podpis (*)

Meno, priezvisko a funkcia veľkými písmenami:

Adresa podpísaného veterinárneho lekára:

(*) Časti A a B osvedčenia musia byť buď opečiatkované a podpísané úradným veterinárnym lekárom chovu pôvodu, ak časť C podpisuje iný úradný veterinárny lekár, alebo podpísané schváleným veterinárnym lekárom chovu pôvodu, ak odosielajúci členský štát zaviedol systém siete dozoru schválený rozhodnutím komisie/.../ES, alebo podpísané úradným veterinárnym lekárom zodpovedným za zberné stredisko v čase odoslania zvierat.

ČASŤ C⁹⁾

Meno, priezvisko a adresa príjemcu zásielky:

Názov a adresa cieľového chovu¹⁾ alebo schváleného zberného strediska v členskom štáte určenia¹⁾

(vyplňte tlačným písmom)

Názov:.....

Ulica:.....

Štát/kraj:.....

Poštové smerovacie číslo:..... Členský štát:.....

Číslo povolenia obchodníka.....³⁾

Číslo povolenia dopravcu (ak je vzdialenosť väčšia než 50 km):.....¹⁰⁾

Dopravné prostriedky:..... Registrácia:.....

Po kontrole požadovanej nariadeniami osvedčujem, že

- opísané zvieratá boli skontrolované dňa (uvedte dátum)..... počas 24 hodín pred plánovaným odchodom a nevykázali klinické príznaky infekčnej alebo nákazlivej choroby,
- chov pôvodu a tam, kde je to uplatniteľné, schválené zberné stredisko a oblasť, v ktorej sa nachádzajú, nepodliehajú podľa právneho poriadku spoločenstva alebo národného právneho poriadku žiadnemu zákazu, ani obmedzeniu z dôvodu chorôb zvierat postihujúcich hovädzí dobytok,
- boli dodržané všetky uplatniteľné ustanovenia smernice Rady 64/432/EHS,
- ³⁾ uvedené zvieratá spĺňajú ďalšie záruky na:
 - chorobu:
 - v súlade s rozhodnutím komisie/...../ES,
- zvieratá sa v schválenom zbernom stredisku nezdržali dlhšie než šesť dní,³⁾
- v čase prehliadky uvedené zvieratá boli vhodné na prepravu určenou cestou v súlade s ustanoveniami smernice 91/628/EHS (¹²⁾.*)

Časť C certifikátu

Úradná pečiatka	Miesto	Dátum	Podpis (*)

Názov a funkcia tlačným písmom:

Adresa podpisujúceho veterinárneho lekára:

(*) Časť C certifikátu musí byť opečiatkovaná a podpísaná úradným veterinárnym lekárom buď chovu pôvodu, alebo schváleného zberného strediska nachádzajúceho sa v členskom štáte pôvodu, alebo schváleného zberného strediska nachádzajúceho sa v tranzitnom členskom štáte pri vyplňaní osvedčenia na presun zvierat do členského štátu určenia.

Ďalšie informácie

1. Certifikát musí byť opečiatkovaný a podpísaný vo farbe odlišnej od tlače.
2. Certifikát zostáva v platnosti počas 10 dní po dni zdravotnej kontroly vykonanej v členskom štáte pôvodu a uvedenej v časti C.
3. Požadované podrobné údaje tohto certifikátu sa musia zadať do systému ANIMO v deň vydania osvedčenia a aspoň do 24 hodín od jeho vydania.

¹⁾ Nehodiace sa prečiarknite.

²⁾ Neuplatňuje sa, ak zvieratá pochádzajú z viacerých chovov.

³⁾ Nehodiace sa prečiarknite.

⁴⁾ Nevyžaduje sa, ak je systém sietí dozoru schválený rozhodnutím komisie/..../ES.

⁵⁾ Nevyžaduje sa, ak je členský štát alebo časť členského štátu, kde sa nachádza stádo, uznaný za členský štát alebo časť členského štátu úradne bez výskytu príslušnej choroby.

⁶⁾ Alebo akýkoľvek iný test schválený v súlade s článkom 17 smernice 64/432/EHS.

⁷⁾ Vyplní úradný veterinárny lekár členského štátu pôvodu.

⁸⁾ Vyplní úradný veterinárny lekár v schválenom zbernom stredisku na území tranzitného členského štátu.

⁹⁾ Prečiarknite, ak sa certifikát používa na presun zvierat v rámci členského štátu pôvodu a vyplnia a podpíšu sa len časti A a B.

¹⁰⁾ Prečiarknite, ak sa dopravca neodlišuje od dopravcu identifikovaného v časti B.

¹¹⁾ Bod 6 oddielu A musí podpísať úradný veterinárny lekár v schválenom mieste stretnutia po kontrole dokladov a identity zvierat, ktoré prišli s úradným dokladom alebo certifikátom s vyplnenými časťami A a B, v opačnom prípade sa tento bod musí prečiarknuť.

¹²⁾ Toto vyhlásenie nevyhnutne prepravcov z ich povinností v súlade s ustanoveniami Európskych spoločenstiev v účinnosti a najmä vo vzťahu k vhodnosti zvierat na prepravu.

Vzor 2

ZDRAVOTNÝ CERTIFIKÁT PRE OŠÍPANÉ NA ZABITIE¹⁾/ CHOV¹⁾/ PRODUKCIU¹⁾

Členský štát pôvodu:

číslo certifikátu⁴⁾

Región pôvodu:

referenčné číslo
k pôvodnému certifikátu⁵⁾

ČASŤ A

Meno, priezvisko a adresa odosielateľa:.....

Názov a adresa chovu pôvodu:

.....²⁾Číslo povolenia obchodníka:²⁾Adresa a číslo povolenia zberného strediska v členskom štáte pôvodu¹⁾ alebo tranzitu¹⁾:.....³⁾.....³⁾

Zdravotné informácie

Osvedčujem, že každé zviera opísanej zásielky

1. pochádza z chovu pôvodu a oblasti, ktorá v súlade s právnymi predpismi Európskych spoločenstiev alebo národnými právnymi predpismi nepodlieha žiadnemu zákazu alebo obmedzeniu z dôvodu chorôb postihujúcich ošípané,
2. ³⁾ je zvieratom na chov¹⁾ alebo produkciu,¹⁾ ktoré bolo prítomné, pokiaľ sa o tom dá uistiť, v chove pôvodu posledných 30 dní alebo od narodenia, ak je mladšie než 30 dní, a žiadne zviera dovezené z tretej krajiny nebolo zaradené do tohto chovu počas tohto obdobia, pokiaľ sa neizolovalo od ostatných zvierat v chove.

¹⁾ Nehodí sa prečiarknite.²⁾ Neuplatňuje sa, ak zvieratá pochádzajú z viacerých chovov.³⁾ Nehodí sa prečiarknite.

ČASŤ B

Opis zásielky

Dátum presunu:

Celkový počet zvierat:

Identifikácia zvierat:

Plemeno	Dátum narodenia	Úradná identifikácia

V prípade potreby pokračujte na priloženom liste podpísanom a opečiatkovanom úradným alebo povereným veterinárnym lekárom.

Číslo schváleného dopravcu (ak sa líši od dopravcu uvedeného v časti C a/alebo ak dopravná vzdialenosť prekračuje 50 km):

Dopravné prostriedky: Registrácia:

Časti A a B certifikátu

Úradná pečiatka	Miesto	Dátum	Podpis (*)

Názov a funkcia veľkými písmenami:

Adresa podpisujúceho veterinárneho lekára:

(*) Časti A a B certifikátu musia byť buď

opečiatkované a podpísané úradným veterinárnym lekárom chovu pôvodu, ak časť C podpisuje iný úradný veterinárny lekár, alebo

podpísané schváleným veterinárnym lekárom chovu pôvodu, keď odosielajúci členský štát zaviedol systém siete dozoru schválený na základe rozhodnutia komisie /... /ES, alebo

podpísané úradným veterinárnym lekárom zodpovedným za schválené zberné stredisko v čase odoslania zvierat.

ČASŤ C⁶⁾

Meno, priezvisko a adresa príjemcu zásielky:

Názov a adresa cieľového chovu (vyplňte tlačným písmom):

Meno:

Ulica:

Štát/kraj:

Poštové smerovacie číslo: Členský štát:

Číslo povolenia dopravcu (ak je dopravná vzdialenosť väčšia než 50 km):⁷⁾

Dopravné prostriedky: Registrácia:

Po kontrole, ktorú vyžadujú nariadenia, osvedčujem, že

1. opísané zvieratá boli skontrolované dňa (uveďte dátum)..... počas 24 hodín pred plánovaným odchodom a nevykázali klinické príznaky infekčnej alebo nákazlivej choroby,
2. chov pôvodu a tam, kde je to uplatniteľné, schválené zberné stredisko a oblasť, v ktorej sa nachádzajú, nepodliehajú v súlade s právnym poriadkom Európskych spoločenstiev alebo národným právnym poriadkom žiadnemu zákazmu alebo obmedzeniu z dôvodu chorôb zvierat postihujúcich ošípané,
3. všetky uplatniteľné ustanovenia smernice Rady 64/432/EHS sa dodržali,

4. ³⁾ uvedené zvieratá splňajú ďalšie záruky na:
 – chorobu:
 – v súlade s rozhodnutím komisie/...../ES,
5. zvieratá neboli v schválenom zbernom stredisku dlhšie než šesť dní,³⁾
6. v čase prehliadky uvedené zvieratá boli vhodné na prepravu určenou cestou v súlade s ustanoveniami smernice 91/628/EHS (⁶⁾.*)

Časť C certifikátu

Úradná pečiatka	Miesto	Dátum	Podpis (*)

Názov a funkcia veľkými písmenami:

Adresa podpisujúceho veterinárneho lekára:

(*) Časť C osvedčenia musí byť pri vyplňaní osvedčenia na presun zvierat do členského štátu určenia opečiatkovaná a podpísaná úradným veterinárnym lekárom buď chovu pôvodu,

alebo

veterinárnym lekárom schváleného zberného strediska nachádzajúceho sa v členskom štáte pôvodu, alebo schváleného zberného strediska nachádzajúceho sa v tranzitnom členskom štáte.

Ďalšie informácie

1. Certifikát musí byť opečiatkovaný a podpísaný vo farbe odlišnej od tlače.
2. Certifikát zostáva v platnosti počas 10 dní po dni zdravotnej kontroly vykonanej v členskom štáte pôvodu a uvedenej v časti C.
3. Požadované podrobné údaje tohto certifikátu sa musia zadať do systému ANIMO v deň vydania osvedčenia a aspoň do 24 hodín od jeho vydania.

⁴⁾ Vyplní úradný veterinárny lekár členského štátu pôvodu.

⁵⁾ Vyplní úradný veterinárny lekár v zbernom stredisku tranzitného členského štátu.

⁶⁾ Prečiarknite, ak sa certifikát používa na presun zvierat v rámci členského štátu pôvodu a vyplnené a podpísané sú len časti A a B.

⁷⁾ Prečiarknite, ak sa dopravca nelíši od dopravcu identifikovaného v časti B.

⁸⁾ Toto vyhlásenie nevyníma dopravcov z ich povinností v súlade s ustanoveniami Európskych spoločenstiev v účinnosti a najmä vo vzťahu k vhodnosti zvierat na prepravu.

**Príloha č. 8
k nariadeniu vlády č. 280/2003 Z. z.**

REGIÓNY BEZ VÝSKYTU AUJESZKYHO CHOROBY, V KTORÝCH OČKOVANIE NIE JE POVOLENÉ

Dánsko: všetky regióny

Veľká Británia: všetky regióny v Anglicku, Škótsku a Walese

Francúzsko: Departments Maine-et Loire, Sarthe, Vendée, Charente, Charente-Maritime, Deux- Sèvres, Vienne, Aude, Dordogne, Gironde, Landes, Lot-et-Garonne, Pyrénées-Atlantiques, Ariège, Aveyron, Haute-Garonne, Gers, Lot, Hautes-Pyrénées, Tarn, Tarn-et-Garonne, Aisne, Allier, Ardennes, Aube, Calvados, Cantal, Cher, Corrèze, Côte-d'Or, Creuse, Eure, Eure-et-Loir, Gard, Indre, Indre-et-Loire, Loir-et-Cher, Loire, Haute-Loire, Loiret, Lozère, Marne, Meurthe-et-Moselle, Meuse, Moselle, Oise, Puy-de-Dôme, Bas-Rhin, Haut-Rhin, Rhône, Haute-Saône, Seine-Maritime, Somme, Vosges, Yonne, Loire-Atlantique, Doubs, Haute-Marne, Nièvre, Saône-et-Loire, Bouches-du-Rhône, Jura, Savoie, Vaucluse a Territoire de Belfort

Fínsko: všetky regióny

SRN: Länder Thuringia, Saxony, Brandeburg, Mecklenburg-Western Pomerania, Saxony-Anhalt, Rheinland-Pfalz, Baden-Württemberg

Rakúsko: všetky regióny

Švédsko: všetky regióny

Luxembursko: celé územie

Príloha č. 9
k nariadeniu vlády č. 280/2003 Z. z.

**PROTOKOL PRE ENZYME LINKED IMMUNOSORBENT ASSAY (ELISA) NA DETEKCIU PROTI LÁTOK
GLYKOPROTEÍNU 1 VÍRUSU AUJESZKYHO CHOROBY (ADV-G1) V SÉRE**

1. Ústavy uvedené v odseku 2 písm. d) ohodnotia Elisa g1-testy a súpravy voči kritériám v odseku 2 písm. a) až c). Príslušný orgán zaregistruje len Elisa g1-súpravu, ktorá splní tieto štandardy. Vyšetrenia uvedené v odseku 2 písm. a) a b) musia byť vykonané pred schválením testu a vyšetrenie uvedené v odseku 2 písm. c) musí byť potom vykonávané aspoň na každej šarži.
2. Štandardizácia, senzitivita a špecificita testu.
 - (a) Senzitivita testu musí byť na takej úrovni, že tieto referenčné séra Spoločenstva sú hodnotené ako pozitívne: referenčné sérum Spoločenstva ADV1 v 1: 8 riedení, referenčné sérum Spoločenstva ADV-g1 A, referenčné sérum Spoločenstva ADV-g1 B, referenčné sérum Spoločenstva ADV-g1 C, referenčné sérum Spoločenstva ADV-g1 D, referenčné sérum Spoločenstva ADV-g1 E, referenčné sérum Spoločenstva ADV-g1 F.
 - (b) Špecificita testu musí byť na takej úrovni, že tieto referenčné séra Spoločenstva sú hodnotené ako negatívne: referenčné sérum Spoločenstva ADV-g1 G, referenčné sérum Spoločenstva ADV-g1 H, referenčné sérum Spoločenstva ADV-g1 J, referenčné sérum Spoločenstva ADV-g1 K, referenčné sérum Spoločenstva ADV-g1 L, referenčné sérum Spoločenstva ADV-g1 M, referenčné sérum Spoločenstva ADV-g1 N, referenčné sérum Spoločenstva ADV-g1 O, referenčné sérum Spoločenstva ADV-g1 P, referenčné sérum Spoločenstva ADV-g1 Q.
 - (c) Na kontrolu šarže referenčné sérum Spoločenstva ADV1 musí byť hodnotené ako pozitívne v riedení 1: 8 a referenčné sérum Spoločenstva ADV-g1 K musí byť hodnotené ako negatívne.
 - (d) Uvedené ústavy sú navyše zodpovedné za kontrolu kvality ELISA metód a najmä za produkciu a štandardizáciu národných referenčných sér v súlade s referenčným sérom Spoločenstva:
 1. Central Veterinary Laboratory, Weybridge, Veľká Británia,
 2. École Nationale Vétérinaire, Alfort, Francúzsko,
 3. State Veterinary Virus Research Institute, Lindholm, Dánsko,
 4. Federal Research Centre, Tubingen, SRN,
 5. Centraal Diergeneeskudig Instituut, Lelystad, Holandsko,
 6. Institut National de Recherche Vétérinaire, Uccle, Belgicko,
 7. Taliansko,
 8. Veterinary Research Laboratory, Dublin, Írsko,
 9. Španielsko,
 10. Portugalsko,
 11. Grécko,
 12. Laboratoire de Médecine Vétérinaire, 54 avenue Gaston Dide-rich, Luxembourg-ville; Luxembursko,
 13. Rakúsko; Bundesanstalt für Virusseuchenbekämpfung bei Haust-ieren, Wien,
 14. Fínsko; Eläinläädkintä-ja elintarviketlaitos, Helsinki/Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel, Helsingfors,
 15. Švédsko; Statens veterinärmedicinska anstalt, Uppsala,
 16. Slovenská republika; Štátny veterinárny ústav, Zvolen.
 - (e) Referenčné séra Spoločenstva dodávajú laboratóriá uvedené v odseku 2 písm. d).

Príloha č. 10
k nariadeniu vlády č. 280/2003 Z. z.

Populácia	Počet ošípaných, od ktorých sa má odobrať vzorka
pod 25	všetky
25 - 100	25
100+	30

Príloha č. 11
k nariadeniu vlády č. 280/2003 Z. z.

SRN: všetky regióny okrem Länder Thurigia, Saxony, Brandenburg, Mecklenburg-Western Pomerania, Saxony-Anhalt, Rheinland-Pfalz, Baden-Württemberg.

281

**NARIADENIE VLÁDY
Slovenskej republiky**

z 9. júla 2003

**o požiadavkách v záujme ochrany zdravia ľudí pri produkcii a uvádzaní čerstvého
mäsa na trh**

Vláda Slovenskej republiky podľa § 2 ods. 1 písm. k) zákona č. 19/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú podmienky vydávania aproximačných nariadení vlády Slovenskej republiky v znení zákona č. 207/2002 Z. z. a na vykonanie § 3 ods. 2 zákona č. 488/2002 Z. z. o veterinárnej starostlivosti a o zmene niektorých zákonov nariaďuje:

§ 1

(1) Týmto nariadením sa do právneho poriadku Slovenskej republiky transponujú právne predpisy Európskych spoločenstiev uvedené v prílohe č. 1.

(2) Týmto nariadením sa ustanovujú požiadavky v záujme ochrany zdravia ľudí pri produkcii a uvádzaní čerstvého mäsa určeného na spotrebu ľudí z domácich zvierat druhov hovädzí dobytok vrátane druhov Bubalus bubalis a Bison bison, ošípané, ovce, kozy a domáce nepárnokopytníky.

(3) Toto nariadenie sa nevzťahuje na rozrábanie a skladovanie čerstvého mäsa vykonávané v maloobchodných predajniach alebo priestoroch príľahlých k predajným miestam, kde sa rozrábanie a skladovanie vykonáva výlučne na účely zásobovania spotrebiteľa priamo na mieste.

(4) Toto nariadenie sa vzťahuje aj na rozrábanie mäsa a jeho skladovanie v špecializovaných predajniach, samoobslužných strediskách, obchodných domoch, supermarketoch a hypermarketoch, ktoré vykonávajú tieto operácie priemyselným spôsobom alebo veľkovýrobným spôsobom.

(5) Týmto nariadením nie sú dotknuté ustanovenia pre mleté mäso podľa osobitného predpisu.¹⁾

§ 2

Na účely tohto nariadenia sa rozumie

a) mäsom všetky časti domáceho hovädzieho dobytku vrátane druhov Bubalus bubalis a Bison bison, ošípaných, oviec, kôz a nepárnokopytníkov, ktoré sú vhodné na spotrebu ľuďmi,

- b) čerstvým mäsom mäso vrátane vákuovo baleného mäsa alebo mäsa baleného v kontrolovanej atmosfére, ktoré na zabezpečenie trvanlivosti nebolo podrobené inému ošetrovaniu, ako je ošetrovanie chladom,
- c) mechanicky separovaným mäsom mäso získané mechanickými prostriedkami z mäsitých kostí okrem kostí hlavy, koncov končatín za karpálnymi a tarzálnymi kĺbmi, a ak ide o ošípané, okrem chvostových stavcov, a ktoré je určené pre prevádzkarne schválené podľa osobitného predpisu,²⁾
- d) telom celé telo zabitého zvieratá po vykruvení, vyňatí vnútorností a odstránení končatín v tarzálnom a karpálnom kĺbe, oddelení hlavy, chvosta a vemeňa a okrem toho, ak ide o hovädzí dobytok, ovce, kozy a nepárnokopytníky, aj po stiahnutí kože; ak ide o ošípané, odstránenie končatín v tarzálnom a karpálnom kĺbe a oddelenie hlavy nie je povinné, ak je mäso určené na ošetrovanie podľa osobitného predpisu,³⁾
- e) vedľajším jatočným produktom čerstvé mäso iné, ako je mäso z tela podľa písmena d), a to aj vtedy, ak zostáva v prirodzenom spojení s telom,
- f) vnútornosťami vedľajšie jatočné produkty z hrudnej dutiny, brušnej dutiny a panvovej dutiny vrátane priedušnice a pažeráka,
- g) úradným veterinárnym lekárom veterinárny lekár vymenovaný ministrom pôdohospodárstva Slovenskej republiky⁴⁾ alebo veterinárny lekár vymenovaný príslušným ústredným orgánom členského štátu,⁵⁾
- h) exportujúcou krajinou Slovenská republika alebo členský štát, z ktorého sa zasiela čerstvé mäso,
 - i) krajinou určenia Slovenská republika, do ktorej sa čerstvé mäso zasiela z členského štátu, alebo členský štát, do ktorého je čerstvé mäso zasielané zo Slovenskej republiky,
 - j) dopravnými prostriedkami úložné priestory motorových vozidiel, vagónov alebo lietadiel a nákladný priestor lodí alebo kontajnery na pozemnú, námornú alebo vzdušnú prepravu,
- k) prevádzkarňou schválený bitúnok, schválená roz-

¹⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 317/2003 Z. z. o požiadavkách na výrobu a uvádzanie na trh mletého mäsa a mäsových prípravkov.

²⁾ § 6 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 286/2003 Z. z. o požiadavkách v záujme ochrany zdravia ľudí pri výrobe a uvádzaní na trh mäsových výrobkov a určitých ostatných produktov živočíšneho pôvodu.

³⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 286/2003 Z. z.

⁴⁾ § 10 ods. 3 zákona č. 488/2002 Z. z. o veterinárnej starostlivosti a o zmene niektorých zákonov.

⁵⁾ § 2 písm. a) zákona č. 488/2002 Z. z.

- rábkareň, schválený chladiarenský alebo mraziarenský sklad alebo jednotka, ktorá spolu združuje viacero z týchto prevádzkarní,
- l) balením do priameho obalu ochrana čerstvého mäsa použitím prvotného obalu alebo kontajnera, ktorý je v priamom styku s čerstvým mäsom; priamym obalom je samotný prvotný obal alebo kontajner, ktorý je v priamom styku s čerstvým mäsom,
 - m) balením do druhého obalu umiestnenie čerstvého mäsa do druhého obalu alebo kontajnera; druhým obalom je obal alebo kontajner, do ktorého sa vkladá čerstvé mäso balené v priamom obale,
 - n) osobitným naliehavým zabitím zabitie zvieratá nariadené veterinárnym lekárom, ktoré nasleduje po nehode alebo vážnych fyziologických a funkčných problémoch zvieratá; osobitné naliehavé zabitie sa môže uskutočniť mimo bitúнку, ak veterinárny lekár považuje prepravu takéhoto zvieratá za nemožnú alebo ak by mohla spôsobiť zvieratú zbytočné utrpenie,
 - o) prebaľovacím strediskom dielňa alebo sklad, kde sa mäso balené v priamom obale určené na uvedenie na trh preskupuje a prebaľuje sa alebo kde sa mäso prebaľuje,
 - p) veľkoobchodným trhom, ktorý spája viaceré oddelené samostatné prevádzkarne, ktoré môžu mať spoločné zariadenia vrátane spoločných priestorov, v ktorých sa čerstvé mäso rozrába, skladuje, vystavuje alebo uvádza na trh; veľkoobchodný trh môže byť pripojený k inej schválenej prevádzkarni.

§ 3

- (1) Telá, polovičky tiel alebo polovičky tiel rozdelené na najviac tri veľkospotrebiteľské diely alebo štvrtky musia
- a) sa získať na bitúнку, ktorý spĺňa podmienky ustanovené v prílohe č. 2 častiach A a B, ktorý je schválený a je pod dozorom podľa § 10,
 - b) pochádzať zo zabitého zvieratá, ktoré bolo prehladnuté pred zabitím (ante mortem) úradným veterinárnym lekárom v súlade s prílohou č. 2 časťou F a uvoľnené ako spôsobilé na zabitie na účely podľa tohto nariadenia na základe výsledku tejto prehliadky,
 - c) byť ošetrované za vyhovujúcich hygienických podmienok v súlade s prílohou č. 2 časťami E a G,
 - d) byť prehladnuté úradným veterinárnym lekárom po zabíí (post mortem) v súlade s prílohou č. 2 časťou H a nesmú vykazovať žiadne zmeny okrem traumatických lézií, ktoré sa vyskytli krátko pred zabitím, alebo lokalizovaných malformácií alebo zmien, ak sa určí, ak je to potrebné, vhodnými laboratórnymi testmi, že tieto lézie, malformácie alebo zmeny nespôsobujú, že je telo a vedľajšie jatočné produkty nepoživatelné na spotrebu ľuďmi alebo nebezpečné pre zdravie ľudí,

- e) byť označené zdravotnou značkou podľa prílohy č. 2 časti K,
- f) byť sprevádzané počas prepravy
 1. sprievodným obchodným dokladom, ktorý musí spĺňať náležitosti podľa odseku 2,
 2. zdravotným certifikátom podľa prílohy č. 2 časti K a prílohy č. 4, ak ide o mäso z bitúнку umiestneného v regióne alebo oblasti, kde boli nariadené obmedzenia z dôvodov ochrany zdravia zvierat, alebo o mäso, ktoré sa má zasláť do Slovenskej republiky alebo do členského štátu po tranzite cez tretiu krajinu⁶⁾ v zaplombovanom nákladnom vozidle,
 3. zdravotným potvrdením vystaveným na požiadanie príslušného orgánu v členskom štáte určenia alebo príslušného orgánu veterinárnej správy,⁷⁾ ak je štátom určenia Slovenská republika a ak ide o mäso určené po spracovaní na export do tretej krajiny; náklady vynaložené na takéto potvrdenie znášajú prevádzkovatelia,
- g) byť po prehliadke post mortem skladované v súlade s požiadavkami uvedenými v prílohe č. 2 časti N za vyhovujúcich hygienických podmienok v prevádzkarniach schválených podľa § 10, ktoré sú pod dozorom podľa prílohy č. 2 časti J,
- h) byť prepravované za vyhovujúcich hygienických podmienok podľa požiadaviek v súlade s prílohou č. 2 časťou O.

- (2) Sprievodný obchodný doklad uvedený v odseku 1 písm. f) prvom bode musí
- a) byť vystavený odosielajúcou prevádzkarniou,
 - b) okrem údajov uvedených v prílohe č. 2 časti J bode 2 obsahovať úradné číslo schválenej prevádzkarne, a ak ide o mrazené mäso, zreteľne uvedený mesiac a rok zmrazenia,
 - c) obsahovať jednu z informácií uvedených v prílohe č. 4 časti IV tretej odrážke, ak ide o mäso určené na odoslanie do Fínska alebo do Švédska,
 - d) uchovávať príjemcu tak, aby ho mohol na požiadanie predložiť príslušnému orgánu veterinárnej správy;⁷⁾ ak sú tieto údaje vedené v počítači, musia byť na požiadanie príslušného orgánu veterinárnej správy vytlačené.

- (3) Diely mäsa alebo kusy menšie, ako sú uvedené v odseku 1, alebo vykostené mäso balené v priamom obale alebo nebalené v priamom obale musí
- a) byť vykosťované alebo delené, alebo balené do priameho obalu v rozrábkarni, ktorá spĺňa podmienky ustanovené v prílohe č. 2 častiach A a C a je schválená a vykonáva sa v nej dozor podľa § 10,
 - b) byť vykosťované, delené alebo balené do priameho obalu a získané v súlade s požiadavkami uvedenými v prílohe č. 2 časti I a pochádzať
 1. z čerstvého mäsa, ktoré spĺňa požiadavky podľa odsekov 1 a 2 okrem odseku 1 písm. h) a ktoré sa prepravuje podľa prílohy č. 2 časti O, alebo
 2. z čerstvého mäsa dovezeného z tretích krajín v súlade s osobitným predpisom,⁸⁾

⁶⁾ § 2 písm. b) zákona č. 488/2002 Z. z.

⁷⁾ § 4 ods. 3 zákona č. 488/2002 Z. z.

⁸⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 321/2003 Z. z., ktorým sa ustanovujú princípy organizácie veterinárnych kontrol produktov vstupujúcich do Slovenskej republiky z tretích krajín.

- c) sa skladovať podľa podmienok uvedených v prílohe č. 2 časti N v prevádzkarniach schválených podľa § 10, ktoré sú pod dozorom v súlade s prílohou č. 2 časťou J,
- d) byť kontrolované úradným veterinárnym lekárom v súlade s prílohou č. 2 časťou J,
- e) spĺňať požiadavky na balenie do priameho obalu a na balenie do druhého obalu ustanovené v prílohe č. 2 časti L,
- f) spĺňať požiadavky uvedené v odseku 1 písm. c), e), f) a h) a odseku 2.

(4) Vedľajšie jatočné produkty musia pochádzať zo schválených bitúnkov alebo schválených rozrábkarní. Nedelené vedľajšie jatočné produkty musia zodpovedať požiadavkám uvedeným v odsekoch 1 až 3; delené vedľajšie jatočné produkty musia spĺňať požiadavky odseku 3.

(5) Čerstvé mäso, ktoré bolo skladované v súlade s týmto nariadením v mraziarenskom sklade schválenom v členskom štáte alebo v Slovenskej republike a s ktorým nebolo už potom žiadnym spôsobom manipulované, okrem manipulácie spojennej so skladovaním, musí

- a) spĺňať požiadavky podľa odseku 1 písm. a), e), g) a h) a odsekov 3 a 4 alebo musí byť čerstvým mäsom dovezeným z tretích krajín v súlade s požiadavkami podľa osobitného predpisu,⁹⁾
- b) sprevádzať počas prepravy do miesta určenia sprievodný obchodný dokument alebo certifikát uvedený v odseku 1 písm. f); v takomto prípade musí byť na sprievodnom obchodnom doklade uvedené úradné číslo skladu.

(6) Ak musí mäso podľa odseku 5 sprevádzať certifikát, tento musí byť vyplnený úradným veterinárnym lekárom na základe zdravotných certifikátov priložených k zásielkam čerstvého mäsa, ak boli uložené do skladu a ak ide o dovezené mäso, musí uvádzať štát pôvodu tohto čerstvého mäsa.

(7) Čerstvé mäso vyrobené v súlade s týmto nariadením, ktoré bolo skladované v mraziarenskom sklade tretej krajiny schválenom podľa osobitného predpisu⁹⁾ pod colnou kontrolou a s ktorým už nebolo potom žiadnym spôsobom manipulované okrem manipulácie spojennej so skladovaním, musí

- a) spĺňať požiadavky podľa odsekov 1 až 4,
- b) spĺňať osobitné záruky, ktoré sa týkajú kontroly a certifikácie súladu so skladovacími a prepravnými požiadavkami,
- c) byť sprevádzané certifikátom, ktorý zodpovedá vzoru určenému orgánmi Európskej únie.

(8) Osobitné záruky týkajúce sa kontroly, certifikácie súladu so skladovacími a prepravnými požiadavkami a potvrdzovania certifikátov podľa odseku 7 písm.

b) a c) určí hlavný veterinárny lekár Slovenskej republiky.¹⁰⁾

(9) Čerstvé mäso, z ktorého bol odstránený druhý obal a ktoré sa prebaľuje v inej prevádzkarni, ako je prevádzkareň, v ktorej bolo zabalené do priameho obalu po prvýkrát,

- a) musí spĺňať požiadavky podľa odsekov 1 až 6,
- b) musí byť z neho odstránený druhý obal a musí byť prebalené do nového druhého obalu v prebaľovacom stredisku, ktoré spĺňa požiadavky podľa prílohy č. 2 časti A a je schválené a pod dozorom podľa § 10.

(10) Bez toho, aby boli dotknuté požiadavky na zdravie zvierat podľa osobitných predpisov,¹¹⁾ ustanovenia odsekov 1 až 8 sa nepoužijú na čerstvé mäso určené

- a) na iné účely, ako je spotreba ľuďmi,
- b) na výstavy, osobitné štúdie alebo analýzy, ak sa úradnou kontrolou môže zabezpečiť, že toto mäso nie je použité na spotrebu ľuďmi a že po skončení výstavy alebo po vykonaní osobitných štúdií alebo analýz sa toto mäso, okrem mäsa použitého na analýzy, zničí,
- c) výlučne na zásobovanie medzinárodných organizácií.

§ 4

(1) Regionálna veterinárna a potravinová správa¹²⁾ môže na základe výnimky z § 3 povoliť uvádzanie mäsa z bitúnkov, ktoré nespĺňajú požiadavky uvedené v prílohe č. 2 častiach A a B na domáci trh v Slovenskej republike, ak sú splnené tieto požiadavky:

- a) bitúnky, ktorých sa táto výnimka týka, musia
 1. zabíjať najviac 20 dobytčích jednotiek za týždeň a najviac 1 000 dobytčích jednotiek za rok,
 2. spĺňať požiadavky uvedené v prílohe č. 2 častiach E a G, časti N bodoch 1.1, 1.2, 1.4 a bode 2, časti O bode 1 okrem požiadaviek, ktoré sa vzťahujú na dovezené čerstvé mäso a body 3 až 5,
 3. spĺňať požiadavky podľa prílohy č. 3,
 4. vopred oznamovať regionálnej veterinárnej a potravinovej správe čas zabíjania a počet a pôvod zvierat tak, aby mu umožnili vykonať prehliadku ante mortem v súlade s prílohou č. 2 časťou F, a to buď na farme, alebo na bitúnku,
- b) prevádzkovateľ bitúnku, vlastník bitúnku alebo jeho zástupca musí
 1. viesť register zvierat, ktoré vstúpili do prevádzkarne, a jatočných produktov, ktoré ju opustili,
 2. viesť register vykonaných kontrol,
 3. viesť register výsledkov týchto vykonaných kontrol,
 4. oznamovať na požiadanie informácie podľa bodov 1 až 3 príslušnému orgánu veterinárnej správy,
- c) úradný veterinárny lekár alebo odborne spôsobilá osoba¹³⁾ (ďalej len „veterinárny technik“) musí vy-

⁹⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 284/2003 Z. z. o zdravotných problémoch a problémoch veterinárnej inšpekcie pri dovoze hovädzieho dobytku, oviec, kôz, ošípaných, čerstvého mäsa alebo mäsových výrobkov z tretích krajín.

¹⁰⁾ § 24 zákona č. 488/2002 Z. z.

¹¹⁾ § 3 ods. 2 zákona č. 488/2002 Z. z.

¹²⁾ § 8 zákona č. 488/2002 Z. z.

¹³⁾ § 10 ods. 9 zákona č. 488/2002 Z. z.

konať prehliadku post mortem podľa prílohy č. 2 časti H a v súlade s prílohou č. 2 časťou G bodom 4, a ak sú v mäse lézie alebo ak vykazuje znaky narušenia, musí prehliadku post mortem vykonať úradný veterinárny lekár; úradný veterinárny lekár alebo veterinárny technik musí pravidelne pod dozorom veterinárneho lekára monitorovať dodržiavanie hygienických požiadaviek uvedených v prílohe č. 2 častiach E a G.

(2) Ak sa postupuje podľa odseku 1, musia sa použiť tieto prepočty:

- a) ak ide o hovädzie mäso a teľacie mäso,
 1. dospelý kus hovädzieho dobytku, ktorého živá hmotnosť je viac ako 300 kilogramov, sa rovná jednej dobytčej jednotke,
 2. kus ostatného hovädzieho dobytku sa rovná 0,50 dobytčích jednotiek,
- b) ak ide o bravčové mäso,
 1. ošipaná so živou hmotnosťou nad 100 kilogramov sa rovná 0,20 dobytčích jednotiek,
 2. ostatné ošipané sa rovnajú 0,15 dobytčích jednotiek,
- c) ak ide o ostatné mäso,
 1. ovce a kozy sa rovnajú 0,10 dobytčích jednotiek,
 2. jahňatá, kozľatá a prasiatka pod 15 kg živej hmotnosti sa rovnajú 0,05 dobytčích jednotiek,
- d) ak ide o zverinu, sa na zver ošetrenú rovnakým spôsobom ako príslušný druh zvierat použijú prepočty podľa písmena b) druhého bodu.

(3) V rozmedzí limitu 1 000 dobytčích jednotiek ročne uvedených v odseku 1 písm. a) prvom bode môže príslušný orgán veterinárnej správy⁷⁾ umožniť bitúnku výnimku z ustanoveného týždenného limitu, ak je potrebné zabíjať jahňatá a kozľatá v čase pred náboženškými sviatkami, s podmienkou, že v čase zabíjania je prítomný úradný veterinárny lekár, a ak sú splnené hygienické požiadavky a mäso sa pred uvádzaním na trh nezmrazuje.

(4) Maximálne počty uvedené v odseku 1 písm. a) prvom bode sa môžu použiť na jednotlivých prevádzkovateľov, ktorí zabíjajú zvieratá na svoj účet, v presne určenom časovom intervale týždňa v prevádzkarni, ktorá spĺňa tieto požiadavky:

- a) vlastník prevádzkarne alebo iná osoba, ktorá túto prevádzkarne užíva, nadobudla osobitné školenie v hygiene výroby, ktoré uznal príslušný orgán veterinárnej správy,¹²⁾
- b) zvieratá, ktoré sa majú v prevádzkarni zabíjať, sú vlastníctvom vlastníka prevádzkarne alebo mäsiara vyrábajúceho mäso alebo mäsové výrobky, ktorý je vlastným zamestnancom, alebo ich tieto osoby nadobudli s cieľom splniť požiadavky podľa písmena d),
- c) mäso sa vyrába v priestoroch, ktoré spĺňajú požiadavky uvedené v prílohe č. 3,
- d) použitie vyrobeného mäsa musí byť obmedzené na zásobovanie prevádzkarní, ktoré sú vlastníctvom mäsiara podľa písmena b) a na predaj spotrebiteľom na mieste alebo miestnym zariadeniam a organizáciám.

(5) Regionálna veterinárna a potravinová správa môže povoliť v súlade s prílohou č. 3 výnimky z požiadaviek uvedených v prílohe č. 2 častiach A a C, ak ide o rozrábkarne, ktoré nie sú umiestnené v schválených prevádzkarniach a ktoré vyrábajú najviac päť ton vykosteného mäsa týždenne alebo ekvivalentné množstvo mäsa s kosťou týždenne. Mäso pochádzajúce z prevádzkarne s týmito výnimkami možno uvádzať výlučne len na domáci trh v Slovenskej republike.

(6) Ak sa kumulujú (sústredia) niektoré individuálne množstvá zabitých zvierat, možno zvýšiť maximálne množstvá podľa odseku 1 písm. a) prvého bodu na 30 dobytčích jednotiek týždenne a 1 500 dobytčích jednotiek ročne pre bitúnok, ktorý spĺňa podmienky podľa odseku 4. Zoznam prevádzkarní konajúcich podľa tohto ustanovenia sa musí postúpiť Európskej komisii.

(7) Na operácie pri rozrábaní a skladovaní mäsa v prevádzkarniach s povolenými výnimkami podľa odseku 5 sa vzťahuje príloha č. 2 časť E, časť G bod 10, časť I s výnimkou požiadavky na teplotu v miestnosti na rozrábanie uvedenej v druhej vete bodu 4 a v časti J bode 2.

(8) Mäso pochádzajúce z prevádzkarní uvedených v odsekoch 1 až 7, ktoré bolo posúdené ako poživatelné pre ľudí, musí byť vzhľadom na hygienické a zdravotné požiadavky ustanovené týmto nariadením označené národnou zdravotnou značkou uvedenou v prílohe č. 2 časti K bode 10. Táto značka nie je potrebná pri dieloch rozrobeného mäsa, ktoré nie je balené do druhého obalu.

(9) Regionálna veterinárna a potravinová správa môže tiež povoliť výnimky z minimálnych požiadaviek uvedených v prílohe č. 2 časti A skladom s nízkou kapacitou, v ktorých sa skladuje len mäso balené v druhom obale a iné potraviny.

(10) Povolenie činnosti prevádzkarne s povolenými výnimkami závisí od dodržiavania určenej limitovanej výrobnnej kapacity. Ak prevádzkarne tento limit nedodržiava, regionálna veterinárna a potravinová správa musí rozhodnutím povolenie tejto prevádzkarni zrušiť. Na postup pri ostatných opatreniach orgánu veterinárnej správy v povolených prevádzkarniach sa vzťahujú ustanovenia § 10.

(11) Bitúnky, ktorým boli povolené výnimky podľa tohto paragrafu, podliehajú inšpekciám Európskych spoločenstiev, ktoré sa vyžadujú na schválené prevádzkarne.

(12) Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky¹⁴⁾ (ďalej len „štátna veterinárna a potravinová správa“) môže povoliť jednotlivú prevádzkarne, ktorá predložila žiadosť o povolenie prechodného obdobia, individuálne výnimky z niektorých podmienok na schválenie uvedených v prílohe č. 2 častiach A a B najdlhšie do 31. decembra 2006 a po schválení príslušným orgánom Európskych spoločenstiev. Tieto výnimky sú viazané na pracovný plán

¹⁴⁾ § 6 zákona č. 488/2002 Z. z

a program predložený prevádzkarňou, schválený príslušným orgánom veterinárnej správy, v ktorom sú vyznačené lehoty, v ktorých sa prevádzkovateľ zaviazal splniť podmienky ustanovené v prílohe č. 2 častiach A a B. Štátna veterinárna a potravinová správa predloží ku dňu platnosti zmluvy o pristúpení k Európskej únii názov prevádzkarne, špecifikáciu druhu a trvania jednotlivých výnimiek v prevádzkarni, ktorej sa navrhuje udeliť výnimky v prechodnom období. Mäso z tejto prevádzkarne sa môže uvádzať na trh výlučne len v Slovenskej republike, musí byť označené osobitnou národnou značkou uvedenou v prílohe č. 2 časti K bode 11, a ak ide o mäso balené v priamom obale, musí byť okrem toho označené slovami: „Určené výlučne na domáci trh v Slovenskej republike“. Výroba, používanie, distribúcia a uvádzanie na trh tohto mäsa podlieha v prechodnom období osobitným kontrolám príslušnými orgánmi veterinárnej správy.⁷⁾

§ 5

(1) Úradný veterinárny lekár musí posúdiť ako nepoživatelné pre ľudí

- a) mäso zo zvierat, u ktorých bola bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia o chorobách zvierat podľa osobitného predpisu,¹⁵⁾ diagnostikovaná niektorá z týchto chorôb:
1. generalizovaná aktinobacilóza alebo aktinomykóza,
 2. sneť chrastivá alebo maligný edém,
 3. generalizovaná tuberkulóza,
 4. generalizovaná lymfadenitída,
 5. sopľavka,
 6. besnota,
 7. tetanus,
 8. akútna salmonelóza,
 9. akútna brucelóza,
 10. červienka ošípaných,
 11. botulizmus,
 12. septikémia, pyémia, toxémia alebo virémia,
- b) mäso zo zvierat, ktoré prejavujú akútne lézie svedčiacie o bronchopneumónii, pleuritíde, peritonitíde, metritíde, mastitíde, artritíde, perikarditíde, enteritíde alebo meningoencefalitíde, potvrdené podrobnou prehliadkou s možnosťou doplnenia bakteriologickým vyšetrením a testom na reziduá látok s farmakologickým účinkom; ak sú výsledky týchto špeciálnych vyšetrení vyhovujúce, telá sa posudzujú ako poživatelné pre spotrebu ľuďmi po tom, ako boli odstránené časti nepoživatelné pre ľudí,
- c) mäso zo zvierat
1. postihnutých nasledujúcimi parazitárnymi chorobami: generalizovaná makroskopicky viditeľná sarkocystóza, generalizovaná cysticerkóza, trichinelóza,
 2. mŕtvych, mŕtvonarodených alebo nenarodených,
 3. zabitých ako príliš mladé, ktorých mäso je edematózne,

4. ktoré prejavujú príznaky vychudnutosti alebo výraznej anémie,
 5. ktoré prejavujú viacnásobné nádory, abscesy alebo závažné poranenia v rôznych častiach tela alebo v rôznych vnútornostiach,
- d) mäso zo zvierat, ktoré
1. prejavovali pozitívnu alebo dubióznu reakciu na tuberkulín a u ktorých sa vyšetrením vykonaným v súlade s prílohou č. 2 časťou H bodom 3 G zistili len lokalizované tuberkulózne lézie vo viacerých orgánoch alebo viacerých častiach tela; ak však boli tuberkulózne lézie zistené len v miazgových uzlinách rovnakého orgánu alebo časti tela, ako nepoživatelné pre ľudí sa posúdi len postihnutý orgán alebo časť tela a korešpondujúce miazgové uzliny,
 2. reagovali pozitívne alebo dubiózne na brucelózu potvrdenú léziami, ktoré poukazujú na akútnu infekciu; vemenó, pohlavné orgány a krv musia byť vždy posúdené ako nepoživatelné pre ľudí, a to aj vtedy, ak sa takéto uvedené lézie nezistili,
- e) časti tiel, ktoré prejavujú príznaky veľkých seróznych alebo hemoragických infiltrácií, lokalizované abscesy alebo lokalizovanú kontamináciu,
- f) vedľajšie jatočné produkty a vnútornosti s patologickými léziami infekčného, parazitárneho alebo traumatického pôvodu,
- g) mäso, ktoré
1. je horúčkovité,
 2. prejavuje závažné odchýlky farby, vône, konzistencie alebo chuti,
- h) ak ide o kazeóznú lymfadenitídu alebo akýkoľvek iný hnisavý stav postihujúci telo alebo vedľajší jatočný produkt, ak sa úradný veterinárny lekár presvedčí, že uvedený stav nie je generalizovaný alebo spojený s vychudnutosťou,
1. každý orgán a jeho korešpondujúcu miazgovú uzlinu, ak sa uvedený stav vyskytuje na povrchu alebo vnútri tohto orgánu, alebo miazgovej uzliny,
 2. léziu a také veľké okolité časti, ktoré úradný veterinárny lekár považuje za dostatočné vzhľadom na vek a stupeň aktivity tejto lézie v každom prípade, na ktorý sa nevzťahuje bod 1; za neaktívnu možno považovať len starú, pevne opuzdrenú léziu,
- i) mäso z orezania miesta vpichu,
- j) celé telo alebo vedľajšie jatočné produkty, alebo takú ich menšiu časť, ktorú považuje za dostatočnú, ak úradný veterinárny lekár zistí, že je celé telo alebo akákoľvek časť tela, alebo ktorýkoľvek vedľajší jatočný produkt postihnutý inou chorobou alebo stavom, ako sú uvedené v písmenách a) až i),
- k) telá, z ktorých vedľajšie jatočné produkty neboli podrobené prehliadke post mortem,
- l) krv zvierat, ktorých mäso bolo posúdené ako nepoživatelné pre ľudí podľa písmen a) až k), a krv kontaminovanú obsahom žalúdka alebo akoukoľvek inou látkou,

¹⁵⁾ Príloha č. 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 293/2003 Z. z. o veterinárnej kontrole pri výmenách živých zvierat a produktov živočíšneho pôvodu s členskými štátmi.

- m) mäso zo zvierat, ktorým boli podané
1. látky zakázané podľa osobitného predpisu,¹⁶⁾
 2. produkty, ktoré môžu spôsobiť, že mäso je nebezpečné alebo škodlivé zdraviu ľudí,
 3. tenderizéry,
- n) mäso, ktoré obsahuje reziduá látok povolených podľa osobitného predpisu,¹⁶⁾ reziduá liekov, antibiotík, pesticídov alebo iných látok, ktoré sú škodlivé alebo môžu spôsobiť, že konzumácia čerstvého mäsa je nebezpečná alebo škodlivá pre zdravie ľudí, ak tieto reziduá prekračujú povolené najvyššie prípustné množstvo alebo maximálny limit rezíduí ustanovený osobitnými predpismi,¹⁷⁾
- o) mäso kontaminované alebo narušené a zmenené v takom rozsahu, že ho nemožno použiť na spotrebu ľuďmi,
- p) pečeň a obličky zo zvierat starších ako dva roky z oblastí, v ktorých sa realizáciou plánov vykonávaných podľa osobitného predpisu¹⁸⁾ zistila generalizovaná prítomnosť ťažkých kovov v prostredí,
- r) mäso, ktoré bolo ošetrované ultrafialovým žiarením, alebo mäso, ktoré bolo ošetrované ionizujúcim žiarením; ustanovenia osobitného predpisu¹⁹⁾ nie sú týmto dotknuté,
- s) mäso, ktoré prejavuje výrazný pohlavný pach.

(2) Vzhľadom na salmonely sa na mäso určené na odoslanie do Fínska alebo Švédska vzťahujú tieto požiadavky:

- a) zásielky mäsa podliehajú mikrobiologickým testom vykonaným po odbere vzoriek v prevádzkarni pôvodu podľa postupu uvedeného v prílohe č. 8,
- b) testy podľa písmena a) sa nevykonávajú pri zásielkach mäsa určeného pre prevádzkareň na účely pasterizácie, sterilizácie alebo ošetrenia s rovnocenným účinkom,
- c) testy podľa písmena a) sa nevykonávajú, ak ide o mäso, ktoré pochádza z prevádzkarne, ktorá podlieha programu uznanému príslušnými orgánmi Európskych spoločenstiev za rovnocenný s programom schváleným Európskou komisiou predloženým Fínskom a Švédskom.

(3) Ďalšie požiadavky vyplývajúce z odseku 1 najmä s prihliadnutím na tuberkulózu, brucelózu a salmonely môže ustanoviť všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky.

§ 6

(1) Ak nebolo čerstvé bravčové mäso alebo konské mäso podľa § 3 testované na trichinely v súlade s požiadavkami podľa osobitného predpisu,²⁰⁾ musí byť ošetrované zmrazením podľa požiadaviek ustanovených osobitným predpisom.²¹⁾ Čerstvé bravčové mäso alebo konské mäso podľa § 4 musí byť testované na trichinely v súlade s požiadavkami podľa osobitného predpisu.²⁰⁾ Prípady uvedené v § 5 ods.1 písm. c) prvom bode nie sú týmto dotknuté.

(2) Osobitnou značkou uvedenou v prílohe č. 5 musí byť označené mäso, ktoré okrem postupu uvedenom v odseku 1 podlieha jednému z ošetrení podľa osobitného predpisu,³⁾ ak ide o mäso z

- a) kancov používaných na chov,
- b) kryptorchidných alebo hermafroditických ošípaných,
- c) nekastrovaných ošípaných samčieho pohlavia s hmotnosťou tela vyššou ako 80 kilogramov okrem prípadov, ak je prevádzkareň schopná zaručiť prostredníctvom metódy uznanej orgánmi Európskych spoločenstiev alebo ak takáto metóda nie je k dispozícii, metódou uznanou príslušným orgánom veterinárnej správy,¹⁴⁾ že možno objektívne detekovať telá, ktoré prejavujú výrazný kančí pach; prípady uvedené v § 5 ods.1 písm. s) nie sú týmto dotknuté.

(3) Mechanicky separované mäso musí byť podrobené tepelnému ošetreniu podľa osobitného predpisu.³⁾

(4) Po odstránení častí, ktoré sú nepoživatelné pre ľudí, musí byť čerstvé mäso a vedľajšie jatočné produkty zo zvierat s negeneralizovanou infestáciou *Cysticercus bovis* alebo *Cysticercus cellulosae* ošetrované zmrazením postupom určeným štátnou veterinárnou a potravinovou správou v súlade s požiadavkami Európskych spoločenstiev.

(5) Zvieratá zabitie v rámci osobitného naliehavého zabitia možno povoliť na účely spotreby ľuďmi na uvádzanie len na miestny trh, ak boli splnené tieto podmienky:

- a) chov, z ktorého zvierat pochádzalo, nepodlieha žiadnym obmedzeniam z dôvodov ochrany zdravia zvierat,
- b) pred zabitím bolo zvierat podrobené prehliadke ante mortem vykonanej úradným veterinárnym lekárom podľa § 3 ods.1 písm. a) a b),

¹⁶⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 319/2003 Z. z., ktorým sa upravujú podrobnosti o zákaze používania niektorých látok s hormonálnym alebo tyreostatickým účinkom a beta-agonistických látok v chove hospodárskych zvierat.

¹⁷⁾ § 151 až 153 výnosu Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 20. mája 1996 č. 981/1996-100 (oznámenie č. 195/1996 Z. z.) v znení výnosu Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 13. februára 2003 č. 414/2003-100, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu Slovenskej republiky upravujúca cudzorodé látky v potravinách (oznámenie č. 101/2003 Z. z.).

¹⁸⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 320/2003 Z. z. o monitorovaní určitých látok a ich rezíduí v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu.

¹⁹⁾ Výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 20. mája 1996 č. 981/1996-100 (oznámenie č. 195/1996 Z. z.) v znení výnosu Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky zo 16. decembra 1997 č. 557/1998-100, ktorým sa dopĺňa výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorým sa vydáva prvá časť a prvá, druhá a tretia hlava druhej časti Potravinového kódexu Slovenskej republiky (oznámenie č. 284/1998 Z. z.).

²⁰⁾ Príloha č. 2 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 285/2003 Z. z. o vyšetrovaní čerstvého mäsa na trichinely.

²¹⁾ Príloha č. 5 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 285/2003 Z. z.

- c) zviera bolo zabitú vykrvením po omráčení, a ak je to možné, vykonalo sa vyňatie vnútorností na mieste; v osobitnom prípade môže úradný veterinárny lekár povoliť vynechanie omráčenia a povoliť zastrelenie,
- d) zabitú a vykrvenú zviera bolo čo najrýchlejšie po zabití prepravené za vyhovujúcich hygienických podmienok na bitúnok schválený v súlade s týmto nariadením; ak zabitú zviera nemôže byť privezené na takýto bitúnok do jednej hodiny od zabitia, musí sa prepravovať v kontajneri alebo v dopravnom prostriedku, v ktorom sa udržiava teplota prostredia od 0 °C až +4 °C; ak vnútorností neboli vyňaté v čase zabitia, musia sa vyňať do troch hodín od zabitia; ak sa vyňatie vnútorností vykonáva na mieste, musia byť všetky vnútornosti hygienickým spôsobom zaslané na bitúnok s telom,
- e) počas prepravy na bitúnok musí byť zabitú zviera sprevádzané certifikátom vystaveným veterinárnym lekárom, ktorý nariadil zabitie a v ktorom potvrdzuje vyhovujúci výsledok prehliadky ante mortem, čas zabitia a druh akéhokoľvek ošetrenia zvierata, a ak je to vhodné, aj výsledok prehliadky vnútorností; vzor tohto certifikátu určí štátna veterinárna a potravinová správa,
- f) ak sa prehliadkou post mortem vykonanou podľa § 3 ods. 1 písm. a) a d), ak je to potrebné doplnenou bakteriologickým vyšetrením, neurčí, že je telo zabitúho zvierata úplne alebo čiastočne požívateľné pre ľudí, musí sa s ním zaobchádzať tak, aby neprišlo do styku s telami, mäsom a vedľajšími jatočnými produktmi určenými na spotrebu ľuďmi.

(6) Mäso z oblastí, ktoré podliehajú obmedzeniam z dôvodov ochrany zdravia zvierat, podlieha osobitným opatreniam určeným z prípadu na prípad hlavným veterinárnym lekárom Slovenskej republiky²²⁾ v súlade s príslušnými požiadavkami Európskych spoločností.

(7) Ošetrenie mäsa podľa odsekov 2 až 6 sa vykonáva v prevádzkarni pôvodu alebo v inej prevádzkarni, ktorú na to určí úradný veterinárny lekár.

(8) Mäso podľa odsekov 4 až 6 musí byť označené národnou zdravotnou značkou uvedenou v prílohe č. 2 časti K bode 10.

§ 7

(1) Mäso posúdené ako nepožívateľné pre ľudí musí byť zreteľne odlišené od mäsa posúdeného ako požívateľné na spotrebu ľuďmi. Po posúdení sa musí nepožívateľné mäso pochádzať zo zvierat zabitých v Slovenskej republike bezodkladne označiť

- a) viditeľne na všetkých častiach tela, vedľajších jatočných produktoch alebo častiach tela alebo dieľoch mäsa odtlačkom pečiatky trojuholníkového tvaru s dĺžkou strany 5 cm, s údajmi podľa prílohy č. 2 časti K bodu 10 alebo

- b) jednotlivo úplným zafarbením neodstrániteľnou zelenou alebo modrou farbou.

(2) S mäsom posúdeným ako nepožívateľné pre ľudí sa musí zaobchádzať a musí sa ošetrovať podľa osobitného predpisu.²³⁾

§ 8

(1) Ak má úradný veterinárny lekár na základe nálezov zo zdravotnej prehliadky podozrenie na prítomnosť reziduí, musia byť zvieratá alebo mäso z nich vyšetrené na rezidúá. Týmto vyšetrením sa musí vykonať kontrola reziduí látok s farmakologickým účinkom, ako aj produktov ich metabolizmu a iných látok prenesených do mäsa, ktoré môžu byť škodlivé zdraviu ľudí. Ak vyšetrené mäso obsahuje stopy reziduí v množstve, ktoré presahuje najvyššie prípustné množstvo alebo maximálny limit reziduí,¹⁷⁾ musí byť posúdené ako nepožívateľné pre ľudí. Tieto vyšetrenia na rezidúá sa musia vykonávať v súlade s overenými metódami, ktoré sú vedecky uznané, a najmä metódami upravenými právnymi predpismi Európskych spoločností alebo inými medzinárodnými normami. Výsledky vyšetrení na rezidúá sa vyhodnocujú použitím referenčných metód.

(2) Požiadavkami uvedenými v odseku 1 nie sú dotknuté ustanovenia osobitného predpisu.¹⁸⁾

§ 9

(1) Regionálna veterinárna a potravinová správa musí zabezpečiť

- a) na každom bitúnku schválenom podľa § 10 trvalú prítomnosť najmenej jedného úradného veterinárneho lekára počas prehliadok ante mortem a prehliadok post mortem,
- b) v každej rozrábkarni schválenej podľa § 10 najmenej jedenkrát denne v čase, keď sa vykonáva práca s mäsom, prítomnosť úradného veterinárneho lekára na kontrolu podmienok hygieny rozrábkarne a záznamov o mäse prichádzajúcom a odchádzajúcom z rozrábkarne,
- c) v každom sklade mäsa a prebaľovacom stredisku schválenom podľa § 10 pravidelnú prítomnosť úradného veterinárneho lekára.

(2) Úradnému veterinárnemu lekárovi môžu pri vykonávaní nasledujúcich operácií asistovať veterinárni technici, ktorí pracujú pod jeho riadením a zodpovednosťou pri

- a) prehliadke ante mortem; úlohou veterinárnych technikov je vykonávať prvotnú kontrolu zvierat a pomáhať úradnému veterinárnemu lekárovi pri výlučne praktických úkonoch,
- b) prehliadke post mortem, ak úradný veterinárny lekár na mieste skutočne dozerá na prácu veterinárnych technikov,

²²⁾ § 6 ods. 3 zákona č. 488/2002 Z. z.

²³⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 279/2003 Z. z., ktorým sa ustanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa živočíšnych vedľajších produktov, ktoré nie sú určené na ľudskú spotrebu.

- c) zdravotnej kontrole rozrobeného mäsa a skladovacieho mäsa,
- d) inšpekcií a dozore v schválených prevádzkarniach podľa § 10.

(3) Počet veterinárnych technikov, ktorí môžu asistovať úradnému veterinárnemu lekárovi pri úlohách, ktoré plní podľa tohto nariadenia, musí byť dostatočne malý, aby umožňoval úradnému veterinárnemu lekárovi vykonávať účinný dozor nad nimi a najmä nad vykonávaním úkonov v rámci prehliadky post mortem.

(4) Regionálna veterinárna a potravinová správa musí zabezpečiť, aby veterinárni technici tvorili súčasť inšpekčného tímu pod kontrolou a zodpovednosťou úradného veterinárneho lekára, ktorému poskytujú uvedenú asistenciu.

(5) Veterinárnymi technikmi môžu byť len osoby, ktoré spĺňajú požiadavky na odbornú spôsobilosť podľa osobitných predpisov.¹³⁾

(6) Veterinárni technici musia byť v zamestnanec-kom pomere k regionálnej veterinárnej a potravinovej správe a nesmú mať žiadne príjmy z prevádzkarne, v ktorej asistujú pri vykonávaní operácií podľa odseku 2, ani zo zvierat alebo produktov živočíšneho pôvodu, pri ktorých inšpekciách a kontrolách asistujú.

(7) Štátna veterinárna a potravinová správa posúdi a určí zloženie inšpekčného tímu každej prevádzkarne schválenej podľa § 10 tak, aby bol úradný veterinárny lekár schopný dozerať na uvedené operácie.

§ 10

(1) Štátna veterinárna a potravinová správa vedie zoznamy²⁴⁾

- a) schválených prevádzkarní, iných, ako sú prevádzkarne podľa § 4, a každej prideluje úradné číslo;²⁵⁾ tento zoznam zasiela členským štátom a Európskej komisii,²⁶⁾
- b) povolených prevádzkarní uvedených v § 4 a každej prideluje úradné číslo.

(2) Rozrábkarne uvedené v prílohe č. 2 časti E bode 2 písm. b) podliehajú schvaľovaniu²⁷⁾ štátnou veterinárnou a potravinovou správou podľa osobitného predpisu.²⁸⁾ V zozname rozrábkarní uvedenom v odseku 1 sa odkazuje na toto osobitné schválenie.

(3) Príslušný orgán veterinárnej správy⁷⁾ neschváli alebo nepovolí prevádzkareň, kým sa nepresvedčí, že spĺňa požiadavky podľa tohto nariadenia.

(4) Ak sa v schválenej alebo povolenej prevádzkarni zistí nedostatočná hygiena a ak sú opatrenia podľa prílohy č. 2 časti H bodu 3 F na zlepšenie hygienickej situácie nedostatočné, príslušný orgán veterinárnej správy dočasne pozastaví platnosť rozhodnutia o schválení alebo povolení pre časť činností prevádz-

karne, ktorej sa nedostatky týkajú, alebo pre celú prevádzkareň. Ak prevádzkovateľ, vlastník prevádzkarne alebo jeho zástupca neodstráni v lehote určenej príslušným orgánom veterinárnej správy⁷⁾ nedostatky, s ktorými bol oboznámený, zruší príslušný orgán veterinárnej správy⁷⁾ schválenie alebo povolenie na činnosť, ktorej sa to týka, alebo na celú prevádzkareň.

(5) Pri opatreniach podľa odseku 4 berie príslušný orgán veterinárnej správy⁷⁾ do úvahy závery každej kontroly vykonanej podľa § 12.

(6) Štátna veterinárna a potravinová správa informuje²⁶⁾ o pozastavení alebo zrušení schválenia prevádzkarne členské štáty a Európsku komisiu.

(7) Prevádzkovateľ, vlastník prevádzkarne alebo jeho zástupca musí postupom podľa odseku 9 vykonávať pravidelné kontroly všeobecných hygienických podmienok výroby vo svojej prevádzkarni zavedením a trvalým vykonávaním postupov vypracovaných v súlade s nasledujúcimi zásadami HACCP, pričom musí

- a) identifikovať všetky nebezpečenstvá, ktorým sa musí predchádzať, ktoré musia byť vylúčené alebo redukované na prijateľnú úroveň,
- b) identifikovať kritické kontrolné body v tom kroku alebo krokoch, v ktorých je nevyhnutná kontrola na predchádzanie, vylúčenie alebo redukovanie nebezpečenstva na prijateľnú úroveň,
- c) určiť v kritických kontrolných bodoch kritické limity, ktoré pri prevencii, vylúčení alebo redukcii identifikovaných nebezpečenstiev odlišujú prijateľné od neprijateľného,
- d) určiť a zaviesť účinné postupy monitorovania v kritických kontrolných bodoch,
- e) určiť nápravné opatrenia, ktoré sa použijú, ak monitorovanie poukazuje na to, že kritický kontrolný bod nie je pod kontrolou,
- f) určiť postupy na overovanie, či sú opatrenia uvedené v písmenách a) až e) účinné; overovacie postupy sa musia vykonávať pravidelne,
- g) určiť dokumentáciu a záznamy zodpovedajúce druhu a rozmerom prevádzkarne, ktorými preukáže účinnú aplikáciu opatrení uvedených v písmenách a) až f) a uľahčí vykonávanie úradných kontrol.

(8) Ako súčasť systému uvedeného v odseku 7 môžu prevádzkovatelia mäsových prevádzkarní používať príručky správnej hygienickej praxe, ktoré boli preverené a uznané Ministerstvom pôdohospodárstva Slovenskej republiky.

(9) Prevádzkovateľ, vlastník prevádzkarne alebo jeho zástupca musí vykonávať pravidelné kontroly všeobecných podmienok hygieny výroby okrem iného aj prostredníctvom mikrobiologických kontrol, ktoré vykonáva v súlade s postupom uvedeným v prílohe č. 7. Kontroly musia zahŕňať pomôcky, vybavenie a strojné zariadenia na všetkých stupňoch produkcie, ak je to

²⁴⁾ § 37 ods. 11 zákona č. 488/2002 Z. z.

²⁵⁾ § 37 ods. 10 zákona č. 488/2002 Z. z.

²⁶⁾ § 22 ods. 5 zákona č. 488/2002 Z. z.

²⁷⁾ § 6 ods. 2 písm. j) zákona č. 488/2002 Z. z.

²⁸⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 282/2003 Z. z. o požiadavkách v záujme ochrany zdravia ľudí pri produkcii a uvádzaní čerstvého hydinového mäsa na trh.

potrebné, aj produkty. Vzorky sa musia odoberať z miest, kde je riziko mikrobiologickej kontaminácie najpravdepodobnejšie. Iné postupy možno použiť, ak sa preukáže, že sú rovnocenné s postupmi uvedenými v prílohe č. 7 a ak ich schváli štátna veterinárna a potravinová správa.

(10) Prevádzkarne s nízkou kapacitou podľa § 4 ods. 1 až 9 musia uplatniť požiadavky podľa odseku 7 a vykonávať mikrobiologické kontroly podľa postupu uvedeného v prílohe č. 7 do 31. decembra 2003. Schválené prevádzkarne, iné ako prevádzkarne s nízkou kapacitou podľa § 4 ods. 1 až 9, musia uplatniť požiadavky podľa odsekov 7 a 8 do 1. septembra 2003.

(11) Prevádzkovateľ, vlastník prevádzkarne alebo jeho zástupca musí na požiadanie informovať príslušný orgán veterinárnej správy,⁷⁾ úradného veterinárneho lekára alebo veterinárnych odborníkov Európskej komisie o druhu, frekvencii a výsledkoch vlastných kontrol, a ak treba, aj o názve vyšetrujúceho laboratória.

(12) Prevádzkovateľ, vlastník prevádzkarne alebo jeho zástupca musí

- a) určiť program školení svojich zamestnancov prispôbený produkčnej štruktúre prevádzkarne, ktorý im umožní dodržiavať podmienky hygieny výroby; úradný veterinárny lekár zodpovedný za vykonávanie dozoru, kontrol a inšpekcií v prevádzkarni sa musí zúčastniť plánovania a zavedenia tohto programu a kontrolovať ho,
- b) zabezpečiť vykonávanie iných vlastných kontrol potrebných na zabezpečovanie zdravotnej neškodnosti a hygieny mäsa, najmä kontrol pitnej vody používanej v prevádzkarni, a opatrení na predchádzanie výskytu a kontrolu škodcov.

(13) Inšpekcie a dozor v prevádzkarniach sa vykonávajú na zodpovednosť úradného veterinárneho lekára, ktorému môžu podľa § 9 pomáhať pri výlučne materiálnych úlohách veterinárni technici.

(14) Úradný veterinárny lekár musí mať v každom čase voľný prístup do všetkých častí prevádzkarní, aby sa mohol presvedčiť, či sa dodržiavajú požiadavky podľa tohto nariadenia, a ak je pochybnosť o pôvode mäsa alebo zabitých zvierat, musí mať prístup aj k účtovným dokladom, ktoré mu umožnia zistiť pôvod chovu zabitých zvierat.

(15) Úradný veterinárny lekár musí pravidelne vykonávať analýzu výsledkov vlastných kontrol podľa odsekov 7 až 12. Na základe tohto rozboru môže vykonať ďalšie mikrobiologické vyšetrenia na všetkých stupňoch produkcie v prevádzkarni alebo mikrobiologické vyšetrenia produktov.

(16) Výsledky analýz podľa odseku 15 sa musia uviesť v správe, ktorej závery alebo odporúčania sa musia oznámiť prevádzkovateľovi, vlastníkovi prevádzkarne alebo jeho zástupcovi, ktorý musí odstrániť zaznamenané nedostatky z cieľom zlepšiť hygienu.

§ 11

Štátna veterinárna a potravinová správa zhromažďuje a využíva výsledky prehliadok ante mortem a post mortem vykonávaných úradnými veterinárnymi lekármi, ktoré sa týkajú diagnostikovania chorôb prenosných na ľudí. Ak sa takáto choroba diagnostikuje, výsledky tohto špecifického prípadu sa musia čo najskôr oznámiť príslušnému orgánu veterinárnej správy, ktorý je zodpovedný za dozor nad stádom, z ktorého zvieratá pochádzali. Informácie o určitých chorobách, a najmä o prípadoch, keď sa diagnostikovali choroby prenosné na ľudí, sa predkladajú Európskej komisii spôsobom, ktorý určí.

§ 12

V rozsahu potrebnom na jednotné použitie právneho predpisu Európskych spoločenstiev uvedeného v prílohe č. 1 bode 1 môžu veterinárni odborníci Európskej komisie vykonávať v spolupráci s príslušnými orgánmi veterinárnej správy⁷⁾ kontroly na mieste v Slovenskej republike. Kontrolou reprezentatívneho počtu prevádzkarní môžu tiež overovať, či príslušné orgány veterinárnej správy kontrolujú dodržiavanie tohto nariadenia. Príslušné orgány veterinárnej správy, iné orgány verejnej správy a osoby, ktorých sa tieto kontroly týkajú, poskytnú týmto odborníkom Európskej komisie pri plnení ich úloh všetku potrebnú pomoc a najmä im umožnia prístup k všetkým potrebným informáciám, dokladom a osobám, ako aj vstup do miest, prevádzkarní, zariadení a dopravných prostriedkov na účely vykonávania kontrol v rovnakom rozsahu ako príslušnému orgánu veterinárnej správy.

§ 13

Na schvaľovanie prevádzkarní umiestnených na veľkoobchodných trhoch sa vzťahujú podmienky uvedené v prílohe č. 6.

§ 14

(1) Okrem kontrol podľa tohto nariadenia vykoná úradný veterinárny lekár alebo príslušný orgán veterinárnej správy⁷⁾ akékoľvek veterinárne kontroly, ktoré považuje za potrebné, ak je podozrenie, že sa nedodržiavajú veterinárne požiadavky,²⁹⁾ alebo ak je pochybnosť, či je mäso požívateľné pre ľudí.

(2) Príslušné orgány veterinárnej správy⁷⁾ vykonávajú vhodné opatrenia³⁰⁾ v každom prípade porušovania veterinárnych požiadaviek, najmä ak sa zistí, že certifikáty alebo iné vystavené doklady nezodpovedajú skutočnému stavu mäsa, že identifikačné značky nie sú v súlade s požiadavkami tohto nariadenia alebo že mäso nebolo predložené na prehliadku, alebo že mäso nebolo použité na pôvodne určený účel.

²⁹⁾ § 3 ods. 1 zákona č. 488/2002 Z. z.

³⁰⁾ § 38, 43 a 44 zákona č. 488/2002 Z. z.

§ 15

Na kontroly v mieste pôvodu, na organizáciu a priebeh veterinárnych kontrol v mieste určenia v Slovenskej republike a na ochranné opatrenia, ktoré sa musia v prípade potreby zaviesť, sa použijú požiadavky ustanovené osobitnými predpismi.³¹⁾

§ 16

(1) Podrobnosti o povoľovaní dočasných výnimiek najdlhšie do 31. decembra 2006 prevádzkarniam, ktoré plnia reštrukturalizačné opatrenia alebo ktorým boli uznané požiadavky na udelenie výnimiek v prechodnom období po pristúpení Slovenskej republiky k Európskej únii, môže všeobecne záväzným právnym predpisom ustanoviť Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky.

(2) Podrobnosti o dokumentácii potvrdzujúcej splne-

nie podmienok podľa tohto nariadenia, ktorá sa prikladá k žiadosti o schválenie alebo povolenie prevádzkarne, o overovaní splnenia hygienických podmienok prevádzkarňami, postupe pri vydávaní rozhodnutí o schválení alebo povolení prevádzkarniam a o zápise do zoznamov schválených prevádzkarní a povolených prevádzkarní môže všeobecne záväzným právnym predpisom ustanoviť príslušný orgán veterinárnej správy.⁷⁾

§ 17

Toto nariadenie nadobúda účinnosť 1. augusta 2003 okrem § 4 ods. 12, prílohy č. 2 časti K bodu 11 a bodu 2 písm. ac) a bc), ktoré nadobúdajú účinnosť dňom platnosti Zmluvy o pristúpení Slovenskej republiky k Európskej únii. Príloha č. 2 časť K bod 10 nadobúda účinnosť 1. januára 2004.

Mikuláš Dzurinda v. r.

³¹⁾ § 31 a 32 zákona č. 488/2002 Z. z.
Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 293/2003 Z. z.

**Príloha č. 1
k nariadeniu vlády č. 281/2003 Z. z.****ZOZNAM TRANSPONOVANÝCH PRÁVNÝCH PREDPISOV**

Týmto nariadením sa transponujú:

1. Smernica Rady 64/433/EHS z 26. júna 1964 o zdravotných podmienkach na produkciu a uvádzanie na trh čerstvého mäsa (Úradný vestník Európskych spoločenstiev, L 121, uverejnená dňa 29. 7. 1964, strana 2012)
v znení smernice Rady 66/601/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev, L 192, 27. 10. 66, s. 3302),
smernice Rady 72/462/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev, L 302, 31. 12. 72, s. 28),
rozhodnutia Rady 73/101(01)/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev, L 2, 1. 1. 73, s. 1),
rozhodnutia Rady 75/379/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev, L 172, 3. 7. 75, s. 17),
smernice Rady 75/820(02)/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev, C 189, 20. 8. 75, s. 31),
smernice Rady 81/476/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev, L 186, 8. 7. 81, s. 20),
smernice Rady 83/90/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev, L 59, 5. 3. 83, s. 10),
smernice Rady 85/586/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev, L 372, 31. 12. 85, s. 44),
nariadenia Rady 85/3768/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev, L 362, 31. 12. 85, s. 8),
rozhodnutia Komisie 87/260/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev, L 123, 12. 5. 87, s. 8),
rozhodnutia Komisie 87/562/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev, L 341, 3. 12. 87, s. 35),
nariadenia Rady 87/3805/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev, L 357, 19. 12. 87, s. 1),
rozhodnutia Komisie 88/235/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev, L 105, 26. 4. 88, s. 20),
rozhodnutia Komisie 88/363/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev, L 177, 8. 7. 88, s. 57),
smernice Rady 89/662/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev, L 395, 30. 12. 89, s. 13),
rozhodnutia Komisie 90/30/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev, L 16, 20. 1. 90, s. 35),
rozhodnutia Komisie 90/31/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev, L 16, 20. 1. 90, s. 37),
rozhodnutia Komisie 90/469/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev, L 255, 19. 9. 90, s. 16),
smernice Rady 91/497/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev, L 268, 24. 9. 91, s. 69),
smernice Rady 92/5/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev, L 57, 2. 3. 92, s. 1),
smernice Rady 95/23/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev, L 243, 11. 10. 95, s. 7).
2. Rozhodnutie Komisie 84/371/EHS z 3. júla 1984 ustanovujúce vlastnosti osobitnej značky pre čerstvé mäso uvedené v článku 5 a) smernice 64/433/EHS (Úradný vestník Európskych spoločenstiev, L 196, 26. 7. 1984, s. 46).
3. Rozhodnutie Komisie 96/658/ES z 13. novembra 1996, ktorým sa ustanovujú osobitné podmienky na schvaľovanie prevádzkarní umiestnených na veľkoobchodných trhoch (Úradný vestník Európskych spoločenstiev, L 302, 26. 11. 1996, s. 22).
4. Rozhodnutie Komisie 2001/471/ES, ktorým sa ustanovujú pravidlá pravidelných kontrol všeobecnej hygieny vykonávaných prevádzkovateľmi v prevádzkarniach podľa smernice 64/433/EHS o zdravotných podmienkach produkcie a uvádzania na trh čerstvého mäsa a podľa smernice 71/118/EHS o zdravotných problémoch, ktoré majú vplyv na výrobu a umiestňovanie na trh čerstvého hydínového mäsa (Úradný vestník Európskych spoločenstiev, L 165, 21. 6. 2001, s. 48).
5. Rozhodnutie Rady 95/409/ES z 22. júna 1995, ktorým sa ustanovujú pravidlá pre mikrobiologické testovanie čerstvého hovädzieho mäsa, čerstvého teľacieho mäsa a čerstvého bravčového mäsa určeného pre Fínsko a Švédsko (Úradný vestník Európskych spoločenstiev, L 243, 11. 10. 1995 s. 21).
6. Rozhodnutie Rady 98/227/EC zo 16. marca 1998, ktorým sa menia rozhodnutia 95/409/ES, 95/410/ES, 95/411/ES o metódach mikrobiologického testovania, ktoré sa vykonávajú, ak ide o mäso pre Fínsko a Švédsko (Úradný vestník ES, L 87, 21. 3. 1998, s. 14).

Právne predpisy Európskych spoločenstiev sú preložené do slovenského jazyka; do úradného prekladu v slovenskom jazyku možno nahliadnuť v sídle Inštitútu pre aproximáciu práva Úradu vlády Slovenskej republiky, Námestie slobody 1/29, Bratislava.

**Príloha č. 2
k nariadeniu vlády č. 281/2003 Z. z.**

ČASŤ A

VŠEOBECNÉ PODMIENKY NA SCHVAĽOVANIE PREVÁDZKARNÍ

Schváliť¹⁾ možno len prevádzkareň, ktorá spĺňa minimálne tieto podmienky:

1. v miestnostiach, kde sa čerstvé mäso vyrába, pracuje sa s ním alebo sa skladuje, a v priestoroch a chodbách, ktorými sa prepravuje, musia byť
 - 1.1. nepriepustné podlahy, ktoré sa ľahko čistia a dezinfikujú, sú odolné voči hnilobe a sú položené takým spôsobom, ktorý uľahčuje odtok vody; voda sa musí odvádzať kanálmi do vpustov opatrených mriežkou a sifónom na zamedzenie pachov, ak však ide o
 - 1.1.1. miestnosti uvedené v časti B bodoch 4 a 6, v časti C bode 1 a v časti D bode 1a, odkanalizovanie vody do vpustov vybavených mriežkou a sifónom sa nevyžaduje,
 - 1.1.2. priestory uvedené v časti D bode 1a, postačuje zariadenie, ktorým možno ľahko odstraňovať vodu,
 - 1.1.3. miestnosti uvedené v časti D bode 2a, priestory a chodby, cez ktoré sa čerstvé mäso prepravuje, postačuje nepriepustná podlaha odolávajúca hnilobe,
 - 1.2. hladké, odolné, nepriepustné steny so svetlou, umývateľnou úpravou povrchu do výšky najmenej dvoch metrov a v miestnostiach na zabíjanie zvierat najmenej do výšky troch metrov; v chladiarniach, chladiarenských alebo mraziarenských miestnostiach a skladoch musia mať steny takúto povrchovú úpravu najmenej do výšky naskladnenia,
 - 1.3. spojenie stien s podlahami musí byť zaoblené alebo podobne upravené okrem miestností uvedených v časti D bode 2a,
 - 1.4. dvere z pevného, nehrdzavejúceho materiálu, ktoré, ak sú z dreva, musia mať hladkú a nepriepustnú úpravu na všetkých povrchoch,
 - 1.5. izolácie z materiálov, ktoré sú odolné voči hnilobe a bez pachov,
 - 1.6. dostatočné vetranie a dobrý odvod pary,
 - 1.7. dostatočné prirodzené alebo umelé osvetlenie, ktoré neskresľuje farby,
 - 1.8. čisté a ľahko čistiteľné stropy; ak miestnosť nemá strop, musí tieto podmienky spĺňať vnútorný povrch zastrešenia,
2.
 - 2.1. čo najbližšie k pracovným miestam dostatočný počet zariadení na umývanie a dezinfekciu rúk a na čistenie pomôcok teplou vodou; kohútiky alebo batérie týchto zariadení nesmú byť ovládateľné rukou alebo ramenom a na umývanie rúk musia mať teplú a studenú tečúcu vodu alebo tečúcu vodu vopred zmiešanú na vhodnú teplotu, ako aj čistiace a dezinfekčné prostriedky a hygienické prostriedky na osušenie rúk,
 - 2.2. zariadenia na dezinfekciu pomôcok, nástrojov a zariadení s horúcou vodou s teplotou najmenej 82 °C,
3. dostatočné opatrenia na ochranu pred škodcami, ako je hmyz a hlodavce,
4.
 - 4.1. nástroje a pracovné zariadenia, ako sú stoly na rozrábanie mäsa, stoly s oddeliteľnými povrchmi na rozrábanie mäsa, kontajnery, posunovacie pásy a pily vyrobené z nehrdzavejúceho materiálu, ktorý nepriaznivo neovplyvňuje mäso a je ľahko čistiteľný a dezinfikovateľný; povrchy, ktoré prichádzajú alebo by mohli prísť do styku s mäsom vrátane zvarov a spojov, musia byť udržiavané hladké; používať drevené materiály je zakázané s výnimkou miestností a priestorov, kde je skladované len mäso hygienicky balené v druhom obale,
 - 4.2. nehrdzavejúce vybavenie a zariadenia, ktoré spĺňajú hygienické požiadavky na
 - 4.2.1. manipuláciu s mäsom,
 - 4.2.2. skladovanie kontajnerov a obalov s mäsom takým spôsobom, že ani mäso, ani kontajnery, alebo obaly s ním neprídu do priameho styku s podlahou alebo stenami,
 - 4.3. zariadenia vrátane vhodne usporiadaných a vybavených priestorov na príjem mäsa a jeho zoraďovanie, triedenie a kontrolu a na hygienickú manipuláciu a na ochranu mäsa počas nakládky a vykládky,
 - 4.4. osobitné, vodu nepriepustné nehrdzavejúce kontajnery vyhradené na uchovávanie mäsa neurčeného na spotrebu ľuďmi opatrené krytmi a uzávermi na zamedzenie vyberania ich obsahu neoprávnenými osobami alebo uzamykateľnú chladenú miestnosť na toto mäso, ak je jeho množstvo také, že je to nevyhnutné, alebo ak sa toto chladené mäso neodstraňuje alebo nelikviduje na konci každého pracovného dňa; ak sa

¹⁾ § 6 ods. 2 písm. j) a § 37 zákona č. 488/2002 Z. z. o veterinárnej starostlivosti a o zmene niektorých zákonov.

- uvedené mäso odstraňuje prostredníctvom potrubí, musia byť skonštruované a inštalované tak, aby sa zamedzilo akémukoľvek riziku kontaminácie čerstvého mäsa,
- 4.5. priestory alebo zariadenia na hygienické skladovanie materiálov na balenie do priameho obalu a balenie do druhého obalu, ak sa tieto činnosti v prevádzkarni vykonávajú,
 5. chladiace zariadenie, ktorým možno udržiavať vnútornú teplotu mäsa požadovanú týmto nariadením; toto zariadenie musí mať systém odvodu vody z kondenzácie bez akejkoľvek možnosti kontaminácie mäsa,
 6. zásobovanie výlučne pitnou vodou pod tlakom, ktorá zodpovedá požiadavkám podľa osobitného predpisu²⁾; úžitkovú vodu, ktorá nespĺňa uvedené požiadavky na pitnú vodu, možno povoliť používať len vo výnimočných prípadoch, a to na produkciu pary, protipožiarné účely a na ochladzovanie chladiacich zariadení, ak sú potrubia na tento účel inštalované tak, že vylučujú použitie úžitkovej vody na iné, ako sú uvedené účely, a ak úžitková voda nepredstavuje žiadne riziko kontaminácie čerstvého mäsa; potrubia na úžitkovú vodu musia byť zreteľne odlišené od potrubí používaných na pitnú vodu,
 7. dostatočné zásobovanie teplotou získanou z pitnej vody podľa osobitného predpisu,²⁾
 8. systém odstraňovania tekutých a pevných odpadov, ktorý spĺňa hygienické požiadavky,
 9. vhodne vybavenú uzamykateľnú miestnosť na výlučné používanie zamestnancami orgánov veterinárnej správy, alebo ak ide o sklady uvedené v bode 2 časti D, vhodné uzamykateľné zariadenie na tento účel,
 10. zariadenia a vybavenie, ktoré umožňuje v každom čase účinne vykonávať veterinárne inšpekcie a kontroly podľa tohto nariadenia,
 11. dostatočný počet šatní s hladkými, nepriepustnými, umývateľnými stenami a podlahami, s umývadlami, so sprchami a splachovacími záchodmi, ktoré sú vybavené a usporiadané tak, že sa chránia čisté časti budovy pred kontamináciou; záchody sa nesmú otvárať priamo do pracovných miestností; sprchy sa nevyžadujú v mraziarenských skladoch, kde sa prijíma a odosiela len hygienicky balené mäso v druhom obale; umývadlá musia mať teplú a studenú tečúcu vodu alebo vodu vopred zmiešanú na vhodnú teplotu, prostriedky na čistenie a dezinfikovanie rúk a vhodné hygienické prostriedky na osušenie rúk; prívod vody do umývadiel nesmie byť ovládateľný rukou alebo ramenom; pri záchodoch musí byť dostatočný počet takýchto umývadiel,
 12.
 - 12.1. miesto a vhodné zariadenia na čistenie a dezinfekciu dopravných prostriedkov na mäso okrem chladiarenských alebo mraziarenských skladov, ktoré prijímajú a odosielať len hygienicky balené mäso v druhom obale,
 - 12.2. ak ide o bitúnky, musia mať samostatné oddelené miesto a vhodné zariadenia na čistenie a dezinfekciu dopravných prostriedkov pre živé zvieratá,
 - 12.3. tieto miesta a zariadenia sa však nevyžadujú, ak je zabezpečené, že dopravné prostriedky sa čistia a dezinfikujú v inom úradne schválenom³⁾ zariadení,
 13. samostatnú miestnosť alebo bezpečné miesto a zariadenie na skladovanie čistiacich a dezinfekčných prostriedkov a podobných látok,
 14. ohradený alebo inak od okolia účinne oddelený pozemok; v areáli prevádzkarne musia byť všetky budovy a zariadenia prevádzkarne a musia sa v ňom vykonávať všetky úkony súvisiace s technologickými procesmi špecifikovaného druhu prevádzkarne aj s jej sanitáciou okrem čistenia a dezinfekcie dopravných prostriedkov v zariadeniach schválených na tento účel a prania pracovných odevov,
 15. vstupy do prevádzkarne len cez dvere alebo vchody, ktoré možno kontrolovať a ktoré nevedú priamo do výrobných a manipulačných priestorov prevádzkarne,
 16. priestranstvá v areáli prevádzkarne, ktoré sa používajú na dopravu, a prístupové plochy k príjmovým a expedičným rampám s pevným, bezprašným, čistiteľným povrchom, upraveným tak, aby sa na ňom nesústredovala voda.

ČASŤ B

OSOBITNÉ PODMIENKY NA SCHVAĽOVANIE BITÚNKOV

Okrem splnenia všeobecných podmienok uvedených v časti A musia mať bitúnky minimálne

1. dostatočné maštale, alebo ak to klimatické podmienky umožňujú, čakacie koterce pre zvieratá, ktoré spĺňajú tieto požiadavky:
 - 1.1. steny, podlahy a ohrady týchto zariadení musia byť odolné, nepriepustné a ľahko čistiteľné a dezinfikovateľné; drevené materiály nie sú prípustné,
 - 1.2. tieto zariadenia musia byť vybavené na napájanie zvierat, a ak treba, aj na ich kŕmenie,
 - 1.3. tieto zariadenia musia byť vybavené vhodným systémom odvodu tekutých odpadov,
2. miestnosti a priestory na zabíjanie zvierat, dostatočne veľké, aby sa práca mohla vykonávať vyhovujúcim spôsobom, ktoré okrem toho spĺňajú tieto požiadavky:
 - 2.1. ak sa v rovnakej miestnosti bitúnku zabíjajú ošípané aj iné druhy zvierat, musí byť na zabíjanie ošípaných vymedzené osobitné miesto,

²⁾ Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 29/2002 Z. z. o požiadavkách na pitnú vodu a kontrolu kvality pitnej vody.

³⁾ § 7 ods. 2 písm. f) prvý bod zákona č. 488/2002 Z. z.

- 2.2. osobitné miesto podľa bodu 2.1. nie je nevyhnutné, ak sa zabíjanie ošipaných vykonáva v inom čase ako zabíjanie ostatných zvierat; v tomto prípade sa ale musí oparovanie, odštetinovanie, oškrabovanie a opalovanie tiel ošipaných vykonávať na samostatných osobitných miestach, ktoré sú zreteľne a dostatočne oddelené od linky na zabíjanie, a to buď voľným priestorom širokým najmenej päť metrov, alebo priehradkou vysokou najmenej tri metre,
3. oddelené miestnosti, dostatočne veľké a vyhradené výlučne na
 - 3.1. vyprázdňovanie a čistenie žalúdkov a čriev, ktoré nie sú potrebné, ak sa tieto operácie so žalúdkami a črevami vykonávajú prostredníctvom mechanického zariadenia s uzavretým okruhom a vhodným spôsobom ventilácie, ktoré spĺňa tieto požiadavky:
 - 3.1.1. zariadenie musí byť inštalované a usporiadané tak, aby sa operácie pri oddelovaní čriev od žalúdkov a pri vyprázdňovaní a čistení žalúdkov vykonávali hygienickým spôsobom,
 - 3.1.2. zariadenie musí byť umiestnené na osobitnom mieste, ktoré je zreteľne oddelené od akéhokoľvek nechráneného mäsa súvislou priehradkou s výškou od podlahy najmenej tri metre, ktorá ohraničuje priestor, kde sa tieto operácie vykonávajú, ak sa vykonávajú na bitúnku,
 - 3.1.3. okrem toho, ak ide o ošipané, tieto požiadavky sa použijú v rozsahu potrebnom na prechádzanie kontaminácii čerstvého mäsa a vedľajších jatočných produktov,
 - 3.1.4. konštrukcia a činnosť stroja musí účinne predchádzať akejkoľvek kontaminácii čerstvého mäsa,
 - 3.1.5. zariadenie musí mať inštalované odsávanie vzduchu a musí fungovať tak, aby sa eliminovali pachy a akákoľvek možnosť rizika kontaminácie aerosólom,
 - 3.1.6. stroj musí byť vybavený zariadením, ktoré umožňuje úplné vyprázdnenie a odsávanie reziduálnej vody a obsahov žalúdkov v uzavretom okruhu priamo do odpadového systému,
 - 3.1.7. okruhy, ktorými sa dostávajú žalúdky do stroja a z neho, musia byť oba zreteľne oddelené a dostatočne vzdialené od okruhu ostatného čerstvého mäsa,
 - 3.1.8. ihneď po vyprázdnení a vyčistení sa musia žalúdky vybrať hygienickým spôsobom,
 - 3.1.9. so žalúdkami a črevami nesmú manipulovať zamestnanci, ktorí manipulujú s iným čerstvým mäsom,
 - 3.1.10. zamestnanci, ktorí manipulujú so žalúdkami a črevami, nesmú mať prístup k čerstvému mäsu,
 - 3.2. úpravu čriev a držíek, ak sa to vykonáva na bitúnku; tieto operácie však možno vykonávať v rovnakej miestnosti uvedenej v bode 3.1., ak je vylúčená krížová kontaminácia,
 - 3.3. prípravu a čistenie vedľajších jatočných produktov, iných, ako sú uvedené v bodoch 3. 1. a 3. 2., vrátane oddeleného miesta na skladovanie hláv v dostatočnej vzdialenosti od iných vedľajších jatočných produktov, ak sa tieto operácie vykonávajú na bitúnku a nevykonali sa na linke bitúnku,
 - 3.4. skladovanie koží, rohov, kopyt, paznechtov a prasačích štetín, ak sa tieto neodstraňujú priamo z bitúnku v deň zabitia, v uzavretých nepriepustných kontaktných po ich oddelení,
4. oddelené miesto na balenie vedľajších jatočných produktov, ak sa to vykonáva na bitúnku,
5. samostatné uzamykateľné priestory, alebo ak to klimatické podmienky dovoľujú, vhodne umiestnené koterce s oddeleným odvodom odpadovej vody pre choré alebo podozrivé zvieratá a ďalej
 - 5.1. uzamykateľné priestory vyhradené na zabíjanie chorých alebo podozrivých zvierat, ktoré nie sú nevyhnutné v prevádzkarni, ktorej príslušný orgán veterinárnej správy nepovolil zabíjanie takýchto zvierat, alebo v prevádzkarni, kde sa takéto zabíjanie vykonáva na konci normálneho zabíjania, ak sú vykonané opatrenia na predchádzanie kontaminácii mäsa posúdeného ako požívateľné pre ľudí a ak sa priestory predtým, ako sa opäť použijú na zabíjanie zvierat, ktoré nie sú choré ani podozrivé, osobitne vyčistia a vydezinfikujú pod úradným dozorom,
 - 5.2. uzamykateľné priestory vyhradené na skladovanie pozastaveného mäsa,
 - 5.3. uzamykateľné priestory na skladovanie mäsa posúdeného ako nepoživateľné pre spotrebu ľuďmi,
6. dostatočne veľké chladiarenské miestnosti alebo chladiarne s nehrdzavejúcim vybavením usporiadaným a skonštruovaným tak, aby sa predchádzalo styku mäsa s podlahou alebo stenami, keď sa tu presúva alebo uchováva,
7. prostriedky na kontrolu všetkých vstupov a výstupov z bitúnku,
8. zreteľné oddelenie medzi znečistenými a čistými pracovnými priestormi a miestami budovy tak, aby sa chránili čisté priestory časti pred kontamináciou,
9. také zariadenie, aby sa po omračení mohlo jatočné opracovanie do takej miery, do akej je to možné, vykonávať na zavesenom zvierati; zavesené zviera nesmie za žiadnych okolností prichádzať počas jatočného opracovania do styku s podlahou alebo so stenami,
10. systém závesných dráh na ďalšiu manipuláciu s mäsom,
11. osobitné oddelenie na uchovávanie hnoja, ak sa hnoj skladuje v areáli bitúnku,
12. miestnosti vhodne vybavené na vykonávanie vyšetrenia na trichinely, ak sa toto vyšetrenie vykonáva na bitúnku.

ČASŤ C**OSOBITNÉ PODMIENKY NA SCHVALOVANIE ROZRÁBKARNÍ**

Okrem všeobecných podmienok podľa časti A musia mať rozrábkarne aspoň

1. chladiarne alebo chladiarenské miestnosti dostatočne veľké na uchovávanie mäsa, a ak sa v prevádzkarni skladuje mäso balené v druhom obale, aj oddelenú miestnosť na mäso balené v druhom obale; nebalené mäso alebo mäso v priamom obale nemožno skladovať v takýchto chladiarenských miestnostiach, pokiaľ neboli najprv vyčistené a vydezinfikované,
2. miestnosť na rozrábanie a vykosťovanie mäsa a balenie do priameho obalu vybavenú registračným teplomerom alebo dialkovým registračným teplomerom,
3. miestnosť na balenie do druhého obalu, ak sa tieto operácie vykonávajú v rozrábkarni a ak nie sú splnené podmienky uvedené v časti L bode 5,
4. miestnosť na skladovanie obalových materiálov na balenie do priameho obalu a druhého obalu, ak sa tieto operácie vykonávajú v rozrábkarni.

ČASŤ D**OSOBITNÉ PODMIENKY NA SCHVALOVANIE MRAZIARENSKÝCH ALEBO CHLADIARENSKÝCH SKLADOV MÄSA**

1. Okrem všeobecných požiadaviek uvedených v časti A musia mať chladiarenské sklady, v ktorých sa skladuje čerstvé mäso v súlade s časťou N bodom 1.1., aspoň
 - a) dostatočne veľké chladiarenské miestnosti, ktoré sú ľahko čistiteľné a v ktorých sa môže čerstvé mäso skladovať pri teplotách uvedených v časti N bode 1.1.,
 - b) registračný teplomer alebo dialkový registračný teplomer v každom skladovacom priestore.
2. Okrem všeobecných požiadaviek uvedených v časti A musia mať mraziarenské sklady, v ktorých sa skladuje čerstvé mäso v súlade s časťou N bodom 1.7. aspoň
 - a) dostatočne veľké zmrazovacie a mraziarenské miestnosti, ktoré sú ľahko čistiteľné a v ktorých sa môže čerstvé mäso skladovať pri teplotách uvedených v časti N bode 1.7.,
 - b) registračný teplomer alebo dialkový registračný teplomer v každom skladovacom priestore.

ČASŤ E**HYGIENA ZAMESTNANCOV, PRIESTOROV A ZARIADENÍ V PREVÁDZKARNIACH**

1. Od zamestnancov sa musí vyžadovať absolútna čistota; v absolútnej čistote sa musia udržiavať priestory a zariadenia. Ďalej musia byť splnené najmä tieto požiadavky:
 - a) zamestnanci, ktorí pracujú a zaoberajú sa s nechráneným nebaleným čerstvým mäsom alebo s čerstvým mäsom baleným len do priameho obalu alebo pracujú v miestnostiach a priestoroch, kde sa s takýmto mäsom manipuluje, balí sa alebo sa prepravuje, musia najmä nosiť čisté a čistiteľné pokrývky hlavy, obuv a svetlé pracovné odevy, a ak je to potrebné, aj čisté pokrývky šije alebo iné ochranné odevy,
 - b) zamestnanci, ktorí sa podieľajú na zabíjaní zvierat alebo na práci, alebo manipulácii s mäsom, musia nosiť čisté pracovné odevy na začiatku každého pracovného dňa a musia si ich počas dňa podľa potreby vymieňať za čisté; musia si umývať a dezinfikovať ruky vždy pred vstupom do pracovných priestorov, niekoľkokrát počas pracovného dňa a vždy pri opätovnom začatí práce,
 - c) osoby, ktoré prišli do styku s chorými zvieratami alebo infikovaným mäsom, si musia ihneď potom starostlivo umyť ruky a ramená teplou vodou a potom si ich dezinfikovať,
 - d) v pracovných miestnostiach, skladovacích miestnostiach, v priestoroch nakládky mäsa, príjmu mäsa, v zoraďovacích, triediacich a kontrolných priestoroch a v priestoroch vykládky mäsa, ako aj v ostatných priestoroch a chodbách, cez ktoré sa mäso prepravuje a kde sa s ním manipuluje, je zakázané fajčiť, jesť, piť, plávať a inak sa nehygienicky správať,
 - e) do prevádzkarne nesmú mať prístup žiadne zvieratá okrem bitúnkov a zvierat na zabíjanie, ktoré sa môžu zdržiavať v priestoroch bitúnku, keď sú potrebné na ich prevádzku; hmyz a hlodavce sa musia systematicky ničiť,
 - f) zariadenia a nástroje používané na prácu s mäsom sa musia udržiavať v čistote a dobrom technickom stave. Musia sa starostlivo čistiť a dezinfikovať niekoľkokrát počas pracovného dňa na konci dennej práce a vždy pred opätovným použitím, ak boli znečistené.
2. Priestory, nástroje a pracovné zariadenia sa nesmú používať na iné účely ako na prácu s čerstvým mäsom alebo zverinou zo zverí z farmových chovov povolenú podľa osobitného predpisu.⁴⁾ Toto obmedzenie sa nevzťahuje na

⁴⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 284/2003 Z. z. o zdravotných problémoch a problémoch veterinárnej inšpekcie pri dovoze hovädzieho dobytku, oviec, kôz, ošípaných, čerstvého mäsa alebo mäsových výrobkov z tretích krajín.

- a) prepravné zariadenia používané v priestoroch uvedených v časti D bode 2 písm. a), ak je mäso balené do druhého obalu,
 - b) rozrábanie hydinového mäsa alebo zveriny z divo žijúcej zveri alebo králičieho mäsa alebo na výrobu mäsových prípravkov, ak sa tieto operácie vykonávajú v oddelenom čase od rozrábania čerstvého mäsa alebo zveriny zo zveri z farmových chovov uvedenej vyššie a ak sa pred opätovným použitím na rozrábanie čerstvého mäsa alebo zveriny zo zveri z farmových chovov miestnosť rozrábkarne kompletne vyčistí a vydezinfikuje; nástroje na rozrábanie mäsa sa môžu používať výlučne na rozrábanie mäsa.
3. Mäso a kontajnery alebo obaly s mäsom nesmú prichádzať do priameho styku s podlahou.
 4. Na všetky účely sa musí používať pitná voda. Úžitkovú vodu však možno používať vo výnimočných prípadoch na produkciu pary, ak sú potrubia na tento účel inštalované tak, že sa vylučuje použitie tejto vody na iné účely, a nepredstavujú žiadne nebezpečenstvo kontaminácie čerstvého mäsa. Okrem toho možno úžitkovú vodu používať vo výnimočných prípadoch na chladenie chladiacich zariadení. Potrubia na úžitkovú vodu musia byť zreteľne odlišené od potrubí na pitnú vodu.
 5. Posýpanie podláh pracovných miestností a skladovacích miestností pre čerstvé mäso pilinami alebo inými podobnými látkami sa zakazuje.
 6. Čistiace prostriedky, dezinfekčné prostriedky a podobné látky sa musia používať tak, aby neboli nepriaznivo ovplyvňované nástroje, pracovné zariadenia a čerstvé mäso. Po ich použití musí nasledovať dôkladné opláchnutie týchto nástrojov a pracovných zariadení pitnou vodou.
 7. Osobám, ktoré by mohli kontaminovať mäso, sa zakazuje s ním pracovať alebo manipulovať. Pri prijímaní do zamestnania v prevádzkarni sa musí každá osoba, ktorá bude pracovať alebo manipulovať s čerstvým mäsom, preukázať zdravotným preukazom,⁵⁾ že neexistuje žiadna prekážka na takéto zamestnanie. Vždy po uplynutí 12 mesiacov musí absolvovať lekársku prehliadku zameranú na zdravotnú spôsobilosť na túto prácu.

ČASŤ F

ZDRAVOTNÁ PREHLIADKA ANTE MORTEM

1. Zvieratá podliehajú prehliadke ante mortem v lehote, ktorá musí byť kratšia ako 24 hodín po ich príchode na bitúnok a kratšia ako 24 hodín pred zabitím. Okrem toho môže úradný veterinárny lekár žiadať umožnenie vykonania prehliadky v akomkoľvek inom čase. Prevádzkovateľ bitúnku, jeho vlastník alebo jeho zástupca musí uľahčiť operácie pri vykonávaní zdravotných prehliadok ante mortem a najmä každú manipuláciu, ktorá je považovaná za potrebnú. Každé zviera, ktoré sa ide zabíjať, musí mať identifikačnú značku, ktorá umožní príslušnému orgánu určiť jeho pôvod.
2. Úradný veterinárny lekár musí
 - a) vykonávať prehliadku ante mortem v súlade s profesionálnymi zásadami a pri vhodnom osvetlení,
 - b) kontrolovať v súvislosti so zvieratami dodanými na bitúnok dodržiavanie veterinárnych požiadaviek na ochranu zvierat.⁶⁾
3. Prehliadkou ante mortem sa musí určiť, či zvieratá
 - a) netrpia chorobou, ktorá je prenosná na človeka a na zvieratá, alebo či neprejavujú príznaky alebo nie sú v takom všeobecnom stave, ktorý poukazuje na to, že sa takáto choroba môže vyskytovať,
 - b) neprejavujú príznaky choroby alebo poruchy ich celkového stavu, ktoré by mohli spôsobiť, že mäso bude nepožiteľné na spotrebu ľuďmi; pozornosť sa musí tiež venovať akýmkoľvek príznakom, že zvieratám boli podané látky s farmakologickými účinkami alebo že požili akékoľvek iné látky, ktoré môžu spôsobiť, že ich mäso je škodlivé zdraviu ľudí,
 - c) nie sú unavené, rozrušené alebo poranené.
4. Unavené alebo rozrušené zvieratá musia odpočívať najmenej 24 hodín, ak úradný veterinárny lekár nerozhodne inak.
5. Zvieratá, u ktorých bola diagnostikovaná jedna z chorôb uvedených v bode 3 písm. a) a b), sa nesmú zabíjať na účely spotreby ich mäsa ľuďmi.
6. Zabitie zvierat podozrivých z toho, že trpia niektorou z chorôb uvedených v bode 3 písm. a) a b), sa musí odložiť. Tieto zvieratá musia byť podrobne vyšetrené, aby sa stanovila diagnóza. Ak je na stanovenie diagnózy potrebné vykonať prehliadku post mortem, úradný veterinárny lekár požiada, aby dané zvieratá boli zabitie oddelene od iných zvierat alebo na konci normálneho zabijania. Tieto zvieratá podliehajú podrobnej prehliadke post mortem doplnenej, ak to úradný veterinárny lekár považuje za potrebné na potvrdenie diagnózy, vhodným bakteriologickým vyšetrením a testom na reziduá látok s farmakologickým účinkom, o ktorých možno predpokladať, že boli podané na ošetrenie zisteného patologického stavu.

⁵⁾ § 33 a 34 výnosu Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky z 20. mája 1996 č. 981/1996 (oznámenie č. 195/1996 Z. z.).
§ 21 vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 79/1997 Z. z. o opatreniach na predchádzanie prenosným ochoreniam v znení neskorších predpisov.

⁶⁾ § 3 ods. 1 písm. a) šiesty bod zákona č. 488/2002 Z. z.

ČASŤ G**HYGIENA ZABÍJANIA, ROZRÁBANIA A MANIPULÁCIE S MÄSOM**

1. Jatočné zvieratá privedené do priestorov na zabíjanie musia byť ihneď zabité, vykvrvenie, stiahnutie kože alebo odstránenie štetín, jatočné opracovanie a vyňatie vnútorností (ďalej len „vyvrhnutie“) sa musí vykonať takým spôsobom, ktorý zamedzuje akejkoľvek kontaminácii mäsa.
2. Vykvrvenie musí byť úplné. Krv určená na spotrebu ľuďmi sa musí zbierať hygienickým spôsobom do absolútne čistých nádob. Nesmie sa miešať rukou, ale len nástrojmi, ktoré vyhovujú hygienickým požiadavkám.
3. Bezodkladné a úplné stiahnutie kože je u všetkých druhov zvierat povinné okrem ošípaných a bez toho, aby bola dotknutá výnimka uvedená v časti H bode 3. D. písm. a). Ak sa ošípané nesťahujú z kože, musia sa z nich ihneď odstrániť štetiny. Na túto operáciu možno použiť odštetinovací činidlá, ak sa potom ošípané dôkladne opláchnu pitnou vodou.
Sťahovanie kože z hláv teliat a hovädzieho dobytká nie je potrebné, ak sa s týmito hlavami zaobchádza takým spôsobom, že sa zamedzí akejkoľvek kontaminácii čerstvého mäsa.
4. Vyvrhnutie sa musí vykonať ihneď a musí byť ukončené najneskôr do 45 minút po omráčení alebo ak ide o rituálne zabíjanie, do 30 minút po vykvrvení. Pľúca, srdce, pečeň, obličky, slezina a mediastinum môžu byť oddelené alebo ponechané v prirodzenom spojení s telom. Ak sú oddelené, musia byť očíslované alebo identifikované takým spôsobom, ktorý umožní rozoznať, ku ktorému telu patria; toto sa tiež vzťahuje na hlavu, jazyk, tráviaci trakt a každú ostatnú časť zvieratá požadovanú na prehliadku alebo ktorá môže byť požadovaná na vykonávanie kontrol ustanovených osobitným predpisom.⁷⁾ Uvedené časti musia zostať v blízkosti tela, ku ktorému patria, kým nie je prehliadka ukončená. Ak sa však na penise neprejavujú žiadne patologické príznaky alebo lézie, môže byť ihneď odstránený. Obličky musia byť u všetkých druhov zvierat uvoľnené z ich tukového puzdra. Ak ide o hovädzi dobytok, ošípané a párnokopytníky, musí sa tiež uvoľniť perirenálne puzdro.
5. Nástroje sa nesmú ponechávať v mäse. Čistenie mäsa utieraním utierkami alebo inými materiálmi a nafukovanie mäsa je zakázané. Nafukovanie orgánu však možno povoliť z rituálnych dôvodov, ale v tomto prípade musí byť nafúknutý orgán vylúčený zo spotreby ľuďmi. Príslušný orgán veterinárnej správy môže povoliť mechanické nafukovanie pri pneumatickom sťahovaní jahniat a kozliat so živou hmotnosťou menšou ako 15 kg, ak sa vykonáva v súlade s hygienickými požiadavkami.
6. Telá nepárnokopytníkov, ošípaných starších ako štyri týždne a hovädzieho dobytká staršieho ako šesť mesiacov sa musia predložiť na prehliadku pozdĺžne rozdelené na polovice až po koniec chrčtice. Ak je to pre prehliadku potrebné, môže úradný veterinárny lekár vyžadovať, aby boli pozdĺžne rozdelené akékoľvek hlavy alebo telá. Vzhľadom na technologické požiadavky alebo miestne zvyky konzumácie môže príslušný orgán povoliť, aby sa telá ošípaných predkladali na prehliadku nerozdelené na polovice.
7. Kým nie je prehliadka ukončená, nie je možné, aby telá a vedľajšie produkty, ktoré neboli prehliadnuté, prišli do styku s telami a vedľajšími jatočnými produktmi, ktoré už boli prehliadnuté, a každé odstraňovanie, rozrábanie a ďalšie ošetrovanie tela je zakázané.
8. Pozastavené mäso alebo mäso posúdené ako nepožiteľné pre ľudí, ďalej žalúdky, črevá a nejdle vedľajšie produkty nesmú prichádzať do styku s mäsom posúdeným ako požiteľné pre ľudí a musia byť čo najskôr umiestnené do osobitných miestností alebo osobitných kontajnerov umiestnených, usporiadaných a skonštruovaných tak, aby sa zamedzilo akejkoľvek kontaminácii iného čerstvého mäsa.
9. Ak sa krv alebo vedľajšie jatočné produkty z viacerých zvierat zbierajú do rovnakého kontajnera alebo nádoby pred ukončením prehliadky post mortem, musí sa celý obsah tohto kontajnera alebo nádoby posúdiť ako nepožiteľný pre ľudí, ak bolo telo jedného zo zvierat, z ktorých sa zbieral, posúdené ako nepožiteľné pre ľudí.
10. Manipulovanie, orezávanie, ďalšie ošetrovanie, úprava a preprava mäsa vrátane vedľajších jatočných produktov sa musí vykonávať pri dodržaní všetkých hygienických požiadaviek. Ak sa toto mäso balí do druhého obalu, musia byť dodržané podmienky uvedené v časti B písm. d) a časti K. Mäso balené v druhom obale sa musí skladovať v samostatnej miestnosti oddelene od nechráneného mäsa.

ČASŤ H**ZDRAVOTNÁ PREHLIADKA POST MORTEM**

1. Všetky časti zvieratá vrátane krvi sa musia ihneď po zabití prehliadnúť a posúdiť, či je mäso požiteľné pre ľudí.
2. Prehliadka post mortem spočíva najmä
 - a) vo vizuálnej prehliadke zabitého zvieratá a orgánov, ktoré k nemu patria,

⁷⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 320/2003 Z. z. o monitorovaní určitých látok a ich reziduí v živých zvieratách a produktoch živočíšneho pôvodu.

- b) v prehmataní orgánov uvedených v bode 3, a ak to úradný veterinárny lekár považuje za potrebné, aj maternice,
 - c) v narezaní určitých orgánov a miazgových uzlín a v závislosti od záveru, ku ktorému dospel úradný veterinárny lekár, aj maternice; ak vizuálna prehliadka alebo prehmatanie určitých orgánov indikuje, že zviera má lézie, ktoré môžu kontaminovať telo, zariadenie, pracovné priestory alebo zamestnancov, nesmú sa tieto orgány narezávať v miestnosti na zabíjanie ani v žiadnej inej časti prevádzkarne, kde môže dôjsť ku kontaminácii čerstvého mäsa,
 - d) vo vyšetrení odchýlok konzistencie, farby, pachu, a ak je to vhodné, aj chuti mäsa,
 - e) ak je to potrebné, v laboratórnych testoch, najmä na látky uvedené v § 5 ods. 1 písm. m) a n).
3. Úradný veterinárny lekár musí pri prehliadke postupovať najmä nasledujúcim spôsobom:
- A. Prehliadka post mortem hovädzieho dobytku staršieho ako šesť týždňov spočíva
 - a) vo vizuálnej prehliadke hlavy a hltana; narezávajú a vyšetrujú sa podčelustné, zahltanové a príušné miazgové uzliny (*ltn. mandibulares, ltn. retropharyngei, ltn. parotidei*); obojstranne sa narezávajú a vyšetrujú vonkajšie žuvacie svaly (*m. masseter*), do ktorých sa musia vykonať dva rezy rovnobežné s dolnou čelustou, a vnútorné žuvacie svaly (*m. pterygoideus lateralis, m. pterygoideus medialis*), ktoré sa musia obojstranne plošne narezať a vyšetriť; vizuálne sa musí prehliadnúť a prehmatať jazyk, ktorý musí byť uvoľnený tak, aby sa umožnila podrobná vizuálna prehliadka ústnej dutiny, hrdla a hltana; mandle sa musia odstrániť,
 - b) v prehliadke priedušnice a vo vizuálnom vyšetrení a prehmataní pľúc a pažeráka; musia sa narezať a vyšetriť prieduškové miazgové uzliny [*ltn. tracheobronchales (bifurcationes), ltn. tracheobronchales craniales (eparteriales)*] a mediastinálne miazgové uzliny (*ltn. mediastinales*); priedušnica a hlavné vetvy priedušiek sa musia otvoriť pozdĺžnym rezom a pľúcne laloky sa musia narezať v dolnej tretine rezom kolmým na ich hlavnú os tak, aby boli prefaté hlavné priedušky; tieto rezy nie sú nevyhnutné, ak sú pľúca vylúčené zo spotreby pre ľudí,
 - c) vo vizuálnej prehliadke perikardu a srdca; srdce sa vyšetrí po pozdĺžnom narezaní tak, aby sa otvorili komory a prešla sa medzikomorová priehradka,
 - d) vo vizuálnej prehliadke bránice,
 - e) vo vizuálnej prehliadke a prehmataní pečene a pečeňových a pankreatických miazgových uzlín [*ltn. hepatici (portales)*]; vykoná sa rez kolmo na útrobnú plochu pečene a rez na základni chvostového laloka (*lobus caudatus*) naprieč žľčovodmi, ktoré sa vyšetrí; vykoná sa prehliadka a prehmatanie pankreatických miazgových uzlín (*ltn. pancreatico-duodenales*),
 - f) vo vizuálnej prehliadke a prehmataní pečene a pečeňových a pankreatických miazgových uzlín gastrointestinálneho traktu, mezentéria, žalúdočných a mezenterických uzlín (*ltn. gastrici, ltn. mesenterici craniales, ltn. jejunales, cecales, colici et mesenterici caudales*), v prehmataní žalúdočných a mezenterických miazgových uzlín, a ak treba, v narezaní a vyšetrení týchto miazgových uzlín,
 - g) vo vizuálnej prehliadke, a ak treba, aj v prehmataní sleziny,
 - h) vo vizuálnej prehliadke obličiek, a ak treba, aj v narezaní a vyšetrení obličiek a obličkových miazgových uzlín (*ltn. renales*),
 - i) vo vizuálnej prehliadke pohrudnice a pobrušnice,
 - j) vo vizuálnej prehliadke pohlavných orgánov,
 - k) vo vizuálnej prehliadke, a ak treba, aj v prehmataní a narezaní vemena a jeho miazgových uzlín (*ltn. supramamarii*); ak ide o kravy, musí sa každá polovička vemena otvoriť dlhým, hlbokým rezom, otvárajúcim obidva mliekojemy (*sinus lactiferes*) a musia sa narezať miazgové uzliny vemena (*ltn. supramamarii*) okrem prípadov, keď sa vemeno vylúči zo spotreby ľuďmi.
 - B. Prehliadka hovädzieho dobytku mladšieho ako šesť týždňov post mortem spočíva vo
 - a) vizuálnej prehliadke hlavy a hltana; musia sa narezať a vyšetriť zahltanové miazgové uzliny (*ltn. retropharyngei*); musí sa prehliadnúť ústna dutina, hrdlo a hltan a jazyk sa musí prehmatať; mandle sa musia odstrániť,
 - b) vizuálnej prehliadke pľúc, priedušnice a pažeráka a v prehmataní pľúc; musia sa narezať a vyšetriť prieduškové a mediastinálne miazgové uzliny [*ltn. tracheobronchales (bifurcationes), ltn. tracheobronchales craniales (eparteriales) et. ltn. mediastinales*]; priedušnica a hlavné priedušky sa musia otvoriť pozdĺžnym rezom a pľúcne laloky sa musia narezať v dolnej tretine kolmo na ich hlavnú os tak, aby boli prefaté hlavné priedušky; tieto rezy nie sú potrebné, ak sa pľúca vylučujú zo spotreby ľuďmi,
 - c) vizuálnej prehliadke perikardu a srdca; srdce sa vyšetrí po pozdĺžnom narezaní tak, aby sa otvorili komory a prešla sa medzikomorová priehradka,
 - d) vizuálnej prehliadke bránice,
 - e) vizuálnej prehliadke pečene, pečeňových a pankreatických miazgových uzlín [*ltn. hepatici (portales), ltn. pancreaticoduodenales*]; v prehmataní, a ak treba, aj v narezaní pečene a jej miazgových uzlín,

- f) vizuálnej prehliadke gastrointestinálneho traktu, mezentéria, žalúdočných a mezenterických uzlín (*lnn. gastrici, lnn. mesenterici craniales et mesenterici caudales*), v prehmataní žalúdočných a mezenterických miazgových uzlín, a ak treba, aj v narezaní týchto uzlín,
 - g) vizuálnej prehliadke, a ak treba, v prehmataní sleziny,
 - h) vizuálnej prehliadke obličiek, a ak treba, v narezaní obličiek a obličkových miazgových uzlín (*lnn. renales*),
 - i) vizuálnej prehliadke pľúc a pobrušnice,
 - j) vizuálnej prehliadke a prehmataní pupočnej krajiny a kĺbov; v prípade pochybnosti sa pupočná krajina musí narezať, kĺby otvoriť a musí sa vyšetriť synoviálna tekutina.
- C. Prehliadka ošípaných post mortem spočíva vo
- a) vizuálnej prehliadke hlavy a hltana; musia sa narezať a vyšetriť podčelustné miazgové uzliny (*lnn. mandibulares*); ústna dutina, hrdlo, hltan a jazyk sa musia vizuálne prehliadnúť; mandle sa musia odstrániť,
 - b) vizuálnej prehliadke pľúc, priedušnice a pažeráka; pľúca, prieduškové a mediastinálne miazgové uzliny [*lnn. tracheobronchales (bifurcationes), lnn. tracheobronchales craniales (eparteriales), lnn. mediastinales*] sa musia prehmatávať; priedušnica a hlavné priedušky sa musia otvoriť pozdĺžnym rezom a pľúca sa musia narezať v dolnej tretine rezom kolmým na ich hlavnú os, ktorým sa pretnú hlavné priedušky; tieto rezy však nie sú potrebné, ak sa pľúca vylúčia zo spotreby pre ľudí,
 - c) vizuálnej prehliadke perikardu a srdca; srdce sa musí pozdĺžne narezať tak, aby sa otvorili komory a prečala sa medzikomorová priehradka,
 - d) vizuálnej prehliadke bránice,
 - e) vizuálnej prehliadke a prehmataní pečene, pečeneových a pankreatických miazgových uzlín [*lnn. hepatici (portales)*]; pečeň a jej miazgové uzliny sa prehmatávajú,
 - f) vizuálnej prehliadke gastrointestinálneho traktu, mezentéria, žalúdočných a mezenterických miazgových uzlín (*lnn. gastrici, lnn. mesenterici craniales et lnn. mesenterici caudales*), v prehmataní žalúdočných a mezenterických miazgových uzlín, a ak treba, v ich narezaní,
 - g) vizuálnej prehliadke, a ak treba, v prehmataní sleziny,
 - h) vizuálnej prehliadke obličiek; ak treba, aj v narezaní obličiek a ich miazgových uzlín (*lnn. renales*),
 - i) vizuálnej prehliadke pľúc a pobrušnice,
 - j) vizuálnej prehliadke pohlavných orgánov,
 - k) vizuálnej prehliadke vemena a jeho miazgových uzlín (*lnn. supramamarii*) a v narezaní a vyšetrení nadvemenových miazgových uzlín (*lnn. supramamarii*) prasníc,
 - l) vizuálnej prehliadke a prehmataní pupočnej krajiny a kĺbov mladých zvierat; ak sú pochybnosti, musí sa pupočná krajina narezať a kĺby otvoriť.
- D. Prehliadka oviec a kôz post mortem sa musí vykonávať takto:
- a) vizuálne sa prehliadne hlava po stiahnutí kože a v prípade pochybností sa vyšetrí hltan, ústna dutina, jazyk, zahltanové a príušné miazgové uzliny (*lnn. retropharyngei, lnn. parotidei*). Ak to nevyžadujú podmienky týkajúce sa zdravia zvierat, uvedené vyšetrenia nie sú potrebné, ak je orgán veterinárnej správy schopný vhodnými opatreniami zabezpečiť, že sa hlavy vrátane mozgov a jazykov vylúčia zo spotreby pre ľudí,
 - b) vizuálne sa prehliadnu pľúca, priedušnica a pažerák; prehmatávajú sa pľúca, prieduškové a mediastinálne miazgové uzliny [*lnn. tracheobronchales (bifurcationes), lnn. tracheobronchales craniales (eparteriales), lnn. mediastinales*]; ak sú pochybnosti, musia sa tieto orgány a miazgové uzliny narezať a vyšetriť,
 - c) vizuálne sa prehliadne perikard a srdce; v prípade pochybnosti sa srdce nareže a vyšetrí sa,
 - d) vizuálne sa prehliadne bránica,
 - e) vizuálne sa prehliadne pečeň, pečeneové a pankreatické miazgové uzliny [*lnn. hepatici (portales)*]; pečeň a jej miazgové uzliny sa prehmatávajú; vykoná sa rez do žalúdočnej plochy pečene a vyšetrí sa žlčovody,
 - f) vizuálne sa prehliadne gastrointestinálny trakt a mezenterium, žalúdočné a mezenterické miazgové uzliny (*lnn. gastrici, lnn. mesenterici craniales et caudales*),
 - g) vizuálne sa prehliadne slezina, a ak treba, prehmatáva sa,
 - h) vizuálne sa prehliadnu obličky, a ak treba, obličky a ich miazgové uzliny (*lnn. renales*) sa narežú,
 - i) vizuálne sa prehliadne pľúca a pobrušnica,
 - j) vizuálne sa prehliadnu pohlavné orgány,
 - k) vizuálne sa prehliadne vemeno a jeho miazgové uzliny,
 - l) ak ide o mladé zvieratá, musí sa prehliadnúť a prehmatávať pupočná krajina a kĺby; v prípade pochybnosti sa musí pupočná krajina narezať a kĺby otvoriť.
- E. Prehliadka domácich nepárnokopytníkov post mortem sa musí vykonávať takto:

- a) vizuálne sa prehliadne hlava a po uvoľnení jazyka hltan; podčelustné, zahltanové a príušné miazgové uzliny (*ltn. mandibulares, ltn. retroharyngei, ltn. parotidei*) sa musia prehmatať, a ak treba, narezať; jazyk, uvoľnený tak, aby sa umožnila podrobná prehliadka ústnej dutiny, hrdla a hltana, sa musí vizuálne prehliadnúť a prehmatať; mandle sa po prehliadke musia odstrániť,
- b) vizuálne sa prehliadnu pľúca, priedušnica a pažerák; pľúca sa aj prehmatávajú; musia sa prehmatať prieduškové a mediastinálne miazgové uzliny [*ltn. tracheobronchales (bifurcationes), ltn. tracheobronchales craniales (eparteriales), ltn. mediastinales*], a ak treba, musia sa narezať; priedušnica a hlavné priedušky sa musia otvoriť pozdĺžnym rezom a pľúcne laloky sa musia narezať v dolnej tretine kolmo na ich hlavnú os; rezy na pľúcach však nie sú potrebné, ak sú pľúca vylúčené zo spotreby ľuďmi,
- c) vizuálne sa prehliadne perikard a srdce; srdce sa pozdĺžne nareže tak, aby sa otvorili komory a prečala sa medzikomorová priehradka,
- d) vizuálne sa prehliadne bránica,
- e) vizuálne sa prehliadne pečeň a pečeňové [*ltn. hepatici (portales)*] a pankreatické miazgové uzliny [*ltn. hepatici (portales)*]; pečeň a jej uzliny sa prehmatávajú, ak treba, pečeň, pečeňové miazgové uzliny a pankreatické miazgové uzliny sa narežú,
- f) vizuálne sa prehliadne gastrointestinálny trakt a mezentérium, ako aj žalúdočné (*ltn. gastrici*) a mezenterálne miazgové uzliny (*ltn. mesenterici craniales et caudales*); ak treba, žalúdočné a mezenterálne miazgové uzliny sa narežú,
- g) vizuálne sa prehliadne slezina, a ak treba, prehmatá sa,
- h) vizuálne sa prehliadnu obličky a prehmatávajú sa, a ak treba, obličky a obličkové miazgové uzliny (*ltn. renales*) sa narežú,
- i) vizuálne sa prehliadne pohrudnica a pobrušnica,
- j) vizuálne sa prehliadnu pohlavné orgány žrebčov a kobýl,
- k) vizuálne sa prehliadne vemenó a jeho miazgové uzliny (*ltn. supramammarii*), a ak treba, nadvemenové miazgové uzliny sa narežú,
- l) vizuálne sa prehliadne a prehmatá pupočná krajina a kĺby mladých zvierat; ak je pochybnosť, pupočná krajina sa musí narezať a kĺby sa musia otvoriť,
- m) ak ide o belkov a sivkov (biele a sivé kone), všetky sa musia vyšetriť na melanózu a melanómy týmto spôsobom: po jednostrannom odplecení sa prehliadnu svaly pleca pod lopatkovou chrupavkou a miazgové uzliny (*ltn. subrhomboidi*); obličky sa musia uvoľniť a vyšetriť rezom cez celú obličku.
- F. Ak je pochybnosť, môže úradný veterinárny lekár vykonať ďalšie rezy a prehliadky príslušných častí zvierat potrebné na to, aby sa dosiahlo konečné rozhodnutie. Ak úradný veterinárny lekár zistí, že sa jasne porušujú hygienické požiadavky podľa tejto prílohy alebo že sa mári riadny výkon zdravotnej prehliadky, je oprávnený vykonať opatrenia s ohľadom na používanie zariadení alebo priestorov a prijať všetky potrebné opatrenia až po také opatrenia a vrátane nich, ako je zníženie rýchlosti produkcie alebo prerušenie výrobného procesu.
- G. V prípadoch, v ktorých je narezávanie uvedených miazgových uzlín povinné, musia byť miazgové uzliny systematicky mnohonásobne narezané a vizuálne prehliadnuté.
4. A. Okrem toho musí úradný veterinárny lekár systematicky vykonávať
1. vyšetrovanie na cysticerkózu ošípaných, ktoré musí zahŕňať vyšetrovanie priamo viditeľných povrchov svalstva, najmä svalstva stehna, bráničných pilierov, medzirebrových svalov, srdca, jazyka a hltana, a ak je to potrebné, brušnej steny a bedrových svalov (*mm. psoas*), uvoľnených z tukového tkaniva,
 2. vyšetrovanie na soplávku nepárnokopytníkov prostredníctvom dôkladného vyšetrenia sliznic priedušnice, hltana, nosných dutín a sinusov a ich rozvetvení po rozseknutí hlavy v strednej rovine a vyrezaní nosnej priehradky,
 3. čerstvé mäso z ošípaných a koní, ktoré obsahuje kostrovú svalovinu (priečne pruhované svalstvo), podlieha vyšetreniu na trichinely; toto vyšetrenie sa musí vykonávať metódou uvedenou v osobitnom predpise⁸⁾ alebo inou overenou metódou, ktorá je vedecky uznaná, a najmä metódou ustanovenou právnymi aktmi Európskych spoločenstiev alebo inými medzinárodnými štandardmi. Výsledky sa musia hodnotiť pri použití určenej referenčnej metódy. Spoľahlivosť tejto metódy musí byť minimálne taká, ako je spoľahlivosť pri trichinoskopickej metóde podľa osobitného predpisu.⁸⁾
- 4.B. Výsledky prehliadok ante mortem a post mortem musí úradný veterinárny lekár zaznamenávať, a ak sa

⁸⁾ Príloha č. 1 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 285/2003 Z. z. o vyšetrovaní čerstvého mäsa na trichinely.

diagnostikuje ochorenie prenosné na človeka podľa § 6, musí byť ohlásené príslušnému veterinárnemu orgánu zodpovednému za dozor v stáde, z ktorého zvieratá pochádzali, ako aj osobe zodpovednej za toto stádo.

ČASŤ I

POŽIADAVKY NA MÄSO URČENÉ NA ROZRÁBANIE

1. Rozrábanie menších kusov podľa § 3 ods. 1, vykosťovanie alebo rozrábanie vedľajších jatočných produktov sa povoľuje len v schválených rozrábkarniach. Rozrábkarne podľa § 4 môžu uvádzať mäso len na domáci trh v Slovenskej republike.
2. Prevádzkovateľ, vlastník prevádzkarne alebo jeho zástupca musí uľahčiť operácie pri dozore v prevádzkarni a najmä každú manipuláciu, ktorá je potrebná, a musí v prevádzkarni umiestniť potrebné zariadenia, ktoré musia byť k dispozícii orgánu veterinárnej správy. Najmä musí byť schopný na požiadanie informovať úradného veterinárneho lekára zodpovedného za dozor v prevádzkarni o zdroji mäsa dodaného do rozrábkarne.
3. Bez toho, aby bola dotknutá časť E bod 2 písm. a) a b), nemožno umiestniť do schválenej rozrábkarne mäso, ktoré nespĺňa požiadavky uvedené v § 3 ods. 3 písm. b), ak nie je umiestnené do osobitných skladovacích priestorov. Mäso, ktoré nespĺňa uvedené požiadavky, sa musí rozrábať v iných priestoroch alebo v inom čase ako mäso, ktoré spĺňa tieto požiadavky. Úradný veterinárny lekár musí mať v každom čase prístup do všetkých skladovacích miestností a pracovných miestností, aby sa mohol presvedčiť, že sa predchádzajúce ustanovenia prísne dodržiavajú.
- 4.a) Čerstvé mäso sa musí prinášať do miestností uvedených v časti C bode 2 postupne podľa potreby. Hneď ako je rozrobené a, ak je to vhodné, zabalené, musí sa mäso preniesť do príslušnej chladiarenskej alebo mraziarenskej miestnosti uvedenej v časti C bode 1.
- 4.b) Mäso, ktoré vstupuje do priestorov rozrábkarne, musí byť skontrolované, a ak treba, orezané. Pracovné miesto na túto úlohu musí byť vybavené vhodnými zariadeniami a dostatočným osvetlením.
- 4.c) Počas rozrábania, vykosťovania, balenia do priameho obalu a balenia do druhého obalu sa musí udržiavať trvale vnútorná teplota mäsa +7 °C alebo nižšia. Počas rozrábania nesmie teplota v miestnosti rozrábkarne prekročiť +12 °C. Počas rozrábania pečeni, ich balenia do priameho obalu a do druhého obalu musí byť ich vnútorná teplota trvale +3 °C alebo nižšia. Počas rozrábania, vykosťovania, porciovania, kockovania, balenia do priameho obalu a do druhého obalu musí byť vnútorná teplota pečeni, obličiek a mäsa z hláv trvale +3 °C alebo nižšia.
- 4.d) Mäso s použitím výnimky podľa bodov 4. a) a 4. c) možno rozrábať v teplom stave. V tomto prípade musí byť mäso presunuté do rozrábkarne priamo z priestorov bitúniku. Okrem toho musia byť priestory bitúniku a rozrábkareň umiestnené v rovnakej skupine budov a byť pri sebe dostatočne blízko, aby sa mäso mohlo preniesť v jednej jednoduchej operácii, a rozrábanie sa musí vykonať ihneď po jeho prenesení. Po rozrábke, a ak je to vhodné, po zabalení, sa musí toto mäso ihneď preniesť do vhodnej chladiarenskej miestnosti.
- 4.e) Rozrábanie sa musí vykonávať takým spôsobom, aby sa zamedzilo každému znečisteniu mäsa. Úlomky kostí a krvné zrazeniny sa musia odstrániť. Mäso získané z rozrábania, ktoré nie je určené na spotrebu ľuďmi, sa musí tak, ako sa rozrába, zhromažďovať v zariadeniach, kontajneroch alebo miestnostiach uvedených v časti A bode 4.4.

ČASŤ J

ZDRAVOTNÁ KONTROLA ROZROBENÉHO A SKLADOVANÉHO MÄSA

1. Schválené rozrábkarne a schválené sklady mäsa musia byť pod dozorom úradného veterinárneho lekára.
2. Dozor vykonávaný úradným veterinárnym lekárom musí predstavovať plnenie týchto úloh:
 - a) dozor nad vstupom a výstupom čerstvého mäsa,
 - b) zdravotnú prehliadku čerstvého mäsa, ktoré je držané v prevádzkarni uvedenej v bode 1,
 - c) zdravotnú prehliadku čerstvého mäsa pred rozrábaním a vtedy, keď opúšťa prevádzkareň uvedenú v bode 1,
 - d) dozor nad čistotou priestorov, zariadení a nástrojov podľa časti E a hygieny zamestnancov vrátane ich odevov,
 - e) každý ďalší dozor a kontroly, ktoré úradný veterinárny lekár považuje za potrebné na zabezpečenie dodržiavania tohto nariadenia.

ČASŤ K

ZDRAVOTNÉ ZNAČKY

1. Označovanie mäsa zdravotnou značkou sa musí vykonávať na zodpovednosť úradného veterinárneho lekára. Na tento účel úradný veterinárny lekár dozerá na
 - a) zdravotnú značku,
 - b) značky a obalový materiál, ak je označený podľa tejto časti.

2. Zdravotná značka musí byť
 - a) oválna značka najmenej 6,5 cm široká a 4,5 cm vysoká s týmito informáciami uvedenými zreteľne čitateľnými znakmi:
 - aa) v hornej časti skratka krajiny odoslania veľkými písmenami, t. j. jedna zo skratiek uvedených v právnom akte Európskych spoločenstiev uvedenom v prílohe č. 1 bodoch 1 až 27, ak ide o Slovenskú republiku, skratku SK,
 - ab) za ktorou nasleduje úradné číslo prevádzkarne,
 - ac) v dolnej časti skupiny skratiek: uvedené v právnom akte Európskych spoločenstiev uvedenom v prílohe č. 1 bodoch 1 až 27,
 - b) alebo oválna značka najmenej 6,5 cm široká a 4,5 cm vysoká s týmito informáciami uvedenými zreteľne čitateľnými znakmi:
 - ba) v hornej časti názov odosielajúcej krajiny veľkými písmenami; ak ide o Slovenskú republiku názov Slovenská republika,
 - bb) v strede veterinárne schvaľovacie číslo prevádzkarne,
 - bc) v dolnej časti skupiny skratiek: uvedené v právnom akte Európskych spoločenstiev uvedenom v prílohe č. 1 bodoch 1 až 27.

Písmená musia byť najmenej 0,8 cm vysoké a číslice najmenej 1 cm vysoké. Rozmery a znaky tejto značky môžu byť zmenšené pri zdravotnom označovaní jahniat, kozliatok a prasiatok. Zdravotná značka môže okrem toho obsahovať indikáciu úradného veterinárneho lekára, ktorý vykonal zdravotnú prehliadku mäsa.
3. Telá musia byť opečiatkované farebnou alebo vypaľovacou pečiatkou v súlade s bodom 2 takto:
 - 3.1. telá s hmotnosťou vyššou ako 65 kilogramov musia byť označené na každej polovičke najmenej na nasledujúcich miestach: vonkajší povrch stehien, bedrá, chrbát, bok alebo hrudník a plece,
 - 3.2. telá jahniat, kozliat a prasiatok musia byť označené najmenej dvoma odtlačkami pečiatok, po jednej na každej strane tela, a to na pleci alebo na vonkajšom povrchu stehien; ak ide o telá jahniat, kozliat a prasiatok, môže mať zdravotná značka aj formu etikety alebo visačky, ktorá však musí byť použiteľná iba jednorazovo,
 - 3.3. ostatné telá musia byť označené najmenej na štyroch miestach, a to na oboch pleciach a na vonkajšom povrchu stehien.
4. Pečene hovädzieho dobytká, ošípaných a nepárnokopytníkov musia byť označené vypaľovacou pečiatkou podľa bodu 2, ak sú určené na výmenu s členskými štátmi alebo krajinami EEA.
5. Všetky ostatné jatočné subprodukty požívateľné pre ľudí musia byť ihneď označené podľa bodu 2 buď priamo na povrchu produktu, alebo na priamom obale, alebo na druhom obale. Značka podľa bodu 2 sa musí použiť na etikete upevnenej na priamom obale alebo na druhom obale, alebo vytlačenej na obale. Ak sa balenie do priameho obalu alebo balenie do druhého obalu vykonáva na bitúnku, musí byť v značke úradné číslo tejto prevádzkarne.
6. Druhý obal musí byť vždy označený podľa bodov 7.1 až 7.3.
7.
 - 7.1. Delené mäso zabalené v druhom obale a v druhom obale zabalené vedľajšie jatočné produkty uvedené v bodoch 4 a 5 musia byť označené zdravotnou značkou v súlade s bodom 2.
 - 7.2. Táto značka musí obsahovať veterinárne schvaľovacie číslo rozrábkarne namiesto veterinárneho schvaľovacieho čísla bitúnku. Značka musí byť použitá na etikete upevnenej na druhom obale alebo musí byť na druhom obale vytlačená takým spôsobom, že sa pri otvárani druhého obalu zničí. Nezničiteľná značka je prípustná, len ak sa samotný obal pri otvárani zničí.
 - 7.3. Ak sa však delené mäso alebo vedľajšie jatočné produkty balia do priameho obalu v súlade s časťou L bodom 4, môže byť uvedená etiketa upevnená na tomto priamom obale. Ak ide o vedľajšie jatočné produkty balené do druhého obalu na bitúnku, musí byť číslo, ktoré obsahuje značka, veterinárne schvaľovacie číslo tohto bitúnku. Táto požiadavka sa tiež vzťahuje na prípad, keď sa používajú stohovateľné kontajnery na prepravu mäsa [euroboxy, ktoré spĺňajú požiadavky časti L bodu 1 písm. b)].
8.
 - 8.1. Ak je čerstvé mäso balené do priameho obalu v porciách v trhovej úprave určených na priamy predaj spotrebiteľovi, postupuje sa podľa bodov 5 a 7.1. až 7.3. Požiadavky podľa bodu 2 na rozmery značky sa nepoužijú na značku požadovanú podľa tohto bodu.
 - 8.2. Ak je mäso prebalované v inej prevádzkarni, ako je tá, v ktorej sa prvýkrát balilo do priameho obalu, na priamom obale musí byť zdravotná značka rozrábkarne, kde bolo prvýkrát balené do priameho obalu, a na druhom obale musí byť zdravotná značka prebalovacieho strediska.
9. Na zdravotné označovanie sa musia používať farby, ktoré spĺňajú požiadavky zdravotnej neškodnosti; ide o tieto farbivá: E 155 Hnedá HT, E 133 Brillantná modrá FCF alebo E 129 Allura červená AC, alebo vhodná zmes farbív E 133 Brillantná modrá FCF a E 129 Allura červená AC.⁹⁾

⁹⁾ Príloha č. 2 výnosu Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 13. februára 2003 č. 414/2003-100, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu Slovenskej republiky upravujúca cudzorodé látky v potravinách (oznámenie č. 101/2003 Z. z.).

10. Mäso poživatelné pre ľudí určené výlučne na domáci trh v Slovenskej republike a pochádzajúce z prevádzkarní s nízkou kapacitou povolených podľa § 4 a zo zvierat podľa § 6 ods. 4 až 6 sa označuje okrem prípadu rozrobeného mäsa, ktoré nie je zabalené do druhého obalu uvedeného v § 4 ods. 7, rovnakým spôsobom, ako je uvedené v predchádzajúcich bodoch okrem zdravotnej značky uvedenej v bode 2. Toto mäso sa musí označiť národnou značkou kruhového tvaru s priemerom 3,5 cm s týmito údajmi:
- v hornej časti skratkou názvu okresu,¹⁰⁾
 - v strednej časti veterinárnym kontrolným číslom prevádzkarne s nízkou kapacitou,
 - v dolnej časti skratkou N,
 - písmená musia byť najmenej 0,8 cm vysoké a číslice najmenej 1 cm vysoké.
11. Mäso poživatelné pre ľudí určené výlučne na domáci trh v Slovenskej republike a pochádzajúce z prevádzkarní podľa § 4 ods. 12, ktorým bola uznaná požiadavka na výnimky v prechodnom období najdlhšie do 31. decembra 2006, sa označuje rovnakým spôsobom, ako je uvedené v predchádzajúcich bodoch okrem zdravotnej značky uvedenej v bodoch 2 a 10 a bode 8.2, ktorý sa na túto prevádzkarň nevzťahuje. Toto mäso sa musí označiť národnou značkou štvorcového tvaru s hranou 3,5 centimetra s týmito informáciami:
- v hornej časti skratkou názvu okresu,¹⁰⁾
 - v strednej časti úradným číslom prevádzkarne s prechodnými opatreniami,
 - v dolnej časti skratkou N,
 - písmená musia byť najmenej 0,8 cm vysoké a číslice najmenej 1 cm vysoké.

ČASŤ I

BALENIE ČERSTVÉHO MÄSA DO PRIAMEHO OBALU A DO DRUHÉHO OBALU

- 1.a) Druhý obal, ako sú napríklad škatule a prepravky na balenie alebo kartóny, musí spĺňať hygienické požiadavky a najmä
- nesmie meniť organoleptické vlastnosti mäsa,
 - nesmie prenášať do mäsa látky škodlivé zdraviu ľudí,
 - musí byť dostatočne pevný, aby zabezpečoval účinnú ochranu mäsa počas prepravy a pri manipulácii,
 - na balenie sa nesmie používať drevo okrem balenia tiel jahniat a kozliat do druhého obalu, a to len vtedy, ak sú vykonané všetky opatrenia, ktorými sa predíde styku mäsa s dreveným druhým obalom v prípade roztrhnutia priameho obalu.
- 1.b) Druhý obal sa nesmie znovu použiť na mäso, ak nie je vyrobený z nehrdzavejúceho materiálu, ktorý sa ľahko čistí, a ak nebol pred opätovným použitím vyčistený a vydezinfikovaný.
2. Ak sa delené čerstvé mäso alebo vedľajšie jatočné produkty balia do priameho obalu, musí sa to vykonať ihneď po ich rozrábke a v súlade s hygienickými požiadavkami.
- Okrem dielov bravčovej slaniny a bokov musí byť rozrobené mäso a vedľajšie jatočné produkty v každom prípade chránené priamym obalom, ak nie sú počas celej prepravy zavesené. Tento priamy obal musí byť priehľadný a bezfarebný a musí tiež spĺňať podmienky uvedené v bodoch 1.a) 1. a 1.a) 2. Nesmie sa znovu použiť na balenie mäsa.
 - Požiadavka na ochranu priamym obalom sa nemusí použiť na zmrazené mäso určené bez ďalšieho spracovania ako surovina na použitie do výrobkov podľa osobitných predpisov.¹¹⁾
 - Ak sú pečene, obličky alebo srdcia predmetom výmeny s členskými štátmi alebo ak sa dovážajú z tretích krajín, musí každý priamy obal obsahovať úplný orgán.
3. Mäso v priamom obale musí byť zabalené do druhého obalu.
4. Ak však priamy obal spĺňa všetky ochranné podmienky druhého obalu, nemusí byť priesvitný a bezfarebný. Ako druhý obal (kontajner) sa môžu použiť tiež euroboxy, ak sú splnené ostatné podmienky uvedené v bode 1.
5. Rozrábanie, vykosťovanie, balenie do priameho obalu a balenie do druhého obalu sa môžu vykonávať v rovnakej miestnosti, ak sú splnené tieto podmienky:
- miestnosť musí byť dostatočne veľká a usporiadaná tak, aby bola zabezpečená hygiena týchto operácií,
 - obalové materiály na balenie do druhého obalu a na balenie do priameho obalu musia byť ihneď po ich výrobe úplne uzavreté vo vlastnom ochrannom obale; tento ochranný obal sa musí pri preprave do prevádzkarne chrániť pred poškodením a v prevádzkarni musia byť skladované za hygienických podmienok v samostatnej oddelenej miestnosti,
 - miestnosti na skladovanie obalových materiálov musia byť bez prachu a škodcov a nesmú mať žiadne

¹⁰⁾ Opatrenie Štatistického úradu Slovenskej republiky č. 299/1996 Z. z., ktorým sa ustanovujú číselníky územných jednotiek Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

¹¹⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 286/2003 Z. z. o požiadavkách v záujme ochrany zdravia ľudí pri výrobe a uvádzaní na trh mäsových výrobkov a určitých ostatných výrobkov živočíšneho pôvodu.
Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 317/2003 Z. z. o požiadavkách na výrobu a uvádzanie na trh mletého mäsa a mäsových prípravkov.

- vzdušné spojenie s miestnosťami, ktoré obsahujú látky, ktoré by mohli kontaminovať čerstvé mäso; obaly sa nesmú skladovať priamo na podlahe,
- d) druhé obaly sa musia pred ich premiestnením do miestnosti na balenie vopred poskladať za hygienických podmienok,
 - e) poskladané druhé obaly sa musia hygienicky premiestniť do miestnosti a bez meškania použiť; nesmú s nimi manipulovať zamestnanci, ktorí manipulujú s čerstvým mäsom,
 - f) ihneď po zabalení do druhého obalu sa musí mäso umiestniť do príslušnej skladovacej miestnosti. Čerstvé mäso sa tiež môže baliť v miestnosti na rozrábanie do druhého obalu euroboxov alebo iných znovu použiteľných obalov, ktoré spĺňajú požiadavky podľa bodu 1. b) a ktoré musia byť pred premiestnením do rozrábkarne vyčistené a vydezinfikované.
6. Druhé obaly uvedené v tejto časti môžu obsahovať len delené mäso z rovnakého druhu zvierat okrem prípadu, ak ide o maloobchodné porcie určené na priamy predaj spotrebiteľom.

ČASŤ M

ZDRAVOTNÝ CERTIFIKÁT

Originálne vyhotovenie zdravotného certifikátu, ktorý musí sprevádzať mäso pri preprave do miesta určenia, musí byť potvrdené úradným veterinárnym lekárom v čase nakládky. Tento certifikát musí mať formu a obsah podľa vzoru uvedeného v prílohe č. 4 a musí byť vypísaný najmenej v úradnom jazyku alebo jazykoch miesta určenia. Musí pozostávať z jedného listu papiera.

ČASŤ N

SKLADOVANIE

- 1.1. Čerstvé mäso musí byť bezprostredne po prehliadke post mortem vychladené a uchovávané pri konštantnej vnútornej teplote najviac +7 °C, ak ide o telá a diely mäsa, a najviac +3 °C, ak ide o vedľajšie jatočné produkty.
 - 1.2. Z technických dôvodov zretia mäsa môže príslušný orgán veterinárnej správy udeliť z prípadu na prípad výnimku z požiadavky uvedenej v bode 1.1. na prepravu mäsa do rozrábkarne alebo do maloobchodných predajní mäsa v bezprostrednej blízkosti bitúnku, ak takáto preprava netrvá viac ako dve hodiny.
 - 1.3. Čerstvé mäso na zmrazovanie musí prichádzať priamo zo schváleného bitúnku alebo schválenej rozrábkarne.
 - 1.4. Zmrazovanie čerstvého mäsa možno vykonávať len v miestnostiach rovnakej prevádzkarne, kde bolo toto mäso získané alebo rozrábané, alebo v schválenom mraziarenskom sklade a len prostredníctvom vhodného zariadenia. Ak sú diely mäsa podľa § 3 ods. 1 a 2 a v časti K bode 5 alebo vedľajšie jatočné produkty určené na zmrazovanie, musia byť zmrazené bez meškania, ak sa nevyžaduje zretie mäsa zo zdravotných dôvodov. V tomto prípade musia byť zmrazené ihneď po vyzretí.
 - 1.5. Telá, polovičky tiel, štvrte a polovičky tiel delené najviac na tri veľkospotrebitel'ské diely určené na zmrazovanie musia byť zmrazené bez zbytočného omeškania po lehote stabilizácie.
 - 1.6. Delené mäso určené na zmrazovanie sa musí zmraziť bez zbytočného omeškania po rozrábaní.
 - 1.7. Zmrazené mäso musí dosiahnuť vnútornú teplotu -12 °C alebo nižšiu a potom ho už nemožno skladovať pri vyšších teplotách.
 - 1.8. Čerstvé mäso, ktoré bolo zmrazené, musí byť označené údajom o mesiaci a roku, v ktorom bolo zmrazené.
2. V skladovacích miestnostiach uvedených v časti D bodoch 1 a 2 sa nesmie skladovať žiadny iný produkt, ktorý by mohol ovplyvniť hygienu mäsa alebo ho kontaminovať, ak nie je mäso zabalené v druhom obale a skladované oddelene.
 3. Skladovacia teplota v miestnostiach skladov uvedených v časti D bodoch 1 a 2 sa musí zaznamenávať.

ČASŤ O

PREPRAVA

1. Čerstvé mäso sa musí prepravovať v dopravných prostriedkoch vybavených hermetickým uzatváracím systémom alebo ak ide o čerstvé mäso dovezené podľa osobitného predpisu¹²⁾ alebo čerstvé mäso prevázané cez územie tretej krajiny v zaplombovaných dopravných prostriedkoch skonštruovaných a vybavených tak, že sa počas celej prepravy dodržia teploty uvedené v časti N.
2. Dopravné prostriedky určené na prepravu takéhoto mäsa musia spĺňať tieto požiadavky:
 - a) ich vnútorné povrchy a všetky ostatné časti, ktoré môžu prísť do styku s mäsom, musia byť z nehrdzave-

¹²⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 284/2003 Z. z.

- júceho materiálu, ktorý neovplyvňuje organoleptické vlastnosti mäsa alebo nespôsobuje, že mäso je škodlivé zdraviu ľudí; tieto povrchy musia byť hladké a ľahko čistiteľné a dezinfikovateľné,
- b) musia byť vybavené účinnými zariadeniami na ochranu mäsa pred hmyzom a prachom a nesmú prepúšťať vodu,
 - c) na prepravu tiel, polovičiek tiel, polovičiek tiel rozdelených na najviac tri veľkospotrebitel'ské diely, štvrtí a nebaleného deleného mäsa musia byť vybavené nehrdzavejúcim zariadením na zavesenie mäsa upevneným v takej výške, aby sa mäso nemohlo dotýkať podlahy; toto ustanovenie sa nepoužije na mrazené mäso v hygienickom druhom obale; ak ide o vzdušnú prepravu, nevyžadujú sa zariadenia na zavesenie mäsa, ak sú k dispozícii vhodné nehrdzavejúce zariadenia na hygienickú nakládku, držanie počas prepravy a vykládku mäsa.
3. Dopravné prostriedky určené na prepravu mäsa sa v žiadnom prípade nesmú používať na prepravu živých zvierat alebo produktov a materiálov, ktoré by mohli ovplyvniť alebo kontaminovať mäso.
 4. Žiadny iný produkt, ktorý by mohol ovplyvniť hygienu mäsa alebo ho kontaminovať, sa nesmie prepravovať v rovnakom čase v rovnakom dopravnom prostriedku ako mäso, ak sa neprijmú vhodné opatrenia, ktorými sa ovplyvneniu alebo kontaminácii predíde. Mäso balené v druhom obale sa musí prepravovať v oddelených dopravných prostriedkoch od mäsa nebaleného v druhom obale, ak nie je v rovnakom dopravnom prostriedku dostatočné fyzické oddelenie na ochranu nebaleného mäsa pred baleným mäsom. Okrem toho sa tam nesmú prepravovať žalúdky, ak neboli obarené a vyčistené, ani hlavy a nohy, ak neboli stiahnuté z kože alebo obarené a odštetinované.
 5. Čerstvé mäso sa nesmie prepravovať vo vozidle alebo v kontajneri, ktorý nie je čistý a nebol vydezinfikovaný.
 6. Telá, polovičky tiel a štvrtky, polovičky tiel rozdelené na najviac tri veľkoobchodné diely okrem zmrazeného mäsa zabaleného v druhom obale v súlade s hygienickými požiadavkami musia byť počas prepravy zavesené, okrem vzdušnej prepravy v súlade s bodom 2 písm. c). Ostatné diely a vedľajšie jatocné produkty musia byť zavesené alebo umiestnené na podložkách, ak nie sú zabalené v druhom obale alebo uložené do nehrdzavejúcich kontajnerov. Tieto podložky, druhé obaly alebo kontajnery musia spĺňať hygienické požiadavky, a najmä ak ide o druhé obaly, požiadavky podľa tohto nariadenia. Vnútornosti sa musia vždy prepravovať v pevných druhých obaloch, ktoré neprepúšťajú vodu a tuk a ktoré sa môžu opakovane použiť len po vyčistení a dezinfekcii.
 7. Úradný veterinárny lekár musí pred odoslaním zabezpečiť, aby dopravné prostriedky a podmienky nakládky spĺňali hygienické požiadavky podľa tejto časti.

**Príloha č. 3
k nariadeniu vlády č. 281/2003 Z. z.**

ČASŤ A

VŠEOBECNÉ PODMIENKY NA POVOĽOVANIE ČINNOSTI NÍZKOKAPACITNÝCH PREVÁDZKARNÍ

Prevádzkarne s nízkou kapacitou musia mať aspoň

1. v miestnostiach, kde sa vyrába čerstvé mäso a pracuje sa s ním,
 - a) podlahy neprepúšťajúce vodu, ktoré sa ľahko čistia a dezinfikujú, sú odolné voči hnilobe a položené takým spôsobom, ktorým sa uľahčuje odtok vody; voda musí byť odkanalizovaná do vpustov vybavených mriežkou a sifónom na zamedzenie pachov,
 - b) hladké, odolné, nepriepustné steny so svetlou umývateľnou povrchovou úpravou do výšky najmenej dva metre a najmenej tri metre na zabíjanie,
 - c) dvere z ľahko čistiteľného, nepáchnuceho materiálu, odolného voči hnilobe; ak sa v danej prevádzkarni skladuje mäso, musí mať prevádzkareň skladovacie priestory, ktoré vyhovujú uvedeným podmienkam uvedeným v písmenách a) a c),
 - d) izolácie z materiálov, ktoré odolávajú hnilobe a sú bez pachov,
 - e) dostatočné vetranie, a ak treba, dobré odsávanie pary,
 - f) dostatočné prirodzené alebo umelé osvetlenie, ktoré neskresľuje farby,
2. a) čo najbližšie k pracovným miestam dostatočný počet zariadení na umývanie a dezinfikovanie rúk a na čistenie pomôcok teplou vodou; na umývanie rúk musia mať tieto zariadenia tečúcu teplú a studenú vodu alebo vodu vopred zmiešanú na vhodnú teplotu, čistiace a dezinfekčné prostriedky a hygienické prostriedky na osušenie rúk,
2. b) zariadenia na mieste alebo v príľahlej miestnosti na dezinfekciu pomôcok s prívodom horúcej vody najmenej 82 °C teplej,
3. vhodné opatrenia na ochranu pred škodcami, ako je hmyz a hlodavce,
4. a) nástroje a pracovné zariadenia, ako sú stoly na rozrábanie, stoly s odnímateľnými povrchmi na rozrábanie, kontajnery, posuvné pásy a pily vyrobené z nehrdzavejúcich materiálov, ktoré neovplyvňujú nepriaznivo mäso a ľahko sa čistia a dezinfikujú; použitie dreva sa zakazuje,
4. b) nehrdzavejúce vybavenie a zariadenia spĺňajúce hygienické požiadavky na
 - ba) manipuláciu s mäsom,
 - bb) skladovanie kontajnerov s mäsom takým spôsobom, aby ani mäso, ani kontajnery s ním nemohli prichádzať do priameho styku s podlahou alebo stenami,
4. c) osobitné vodotesné nehrdzavejúce kontajnery s krytmi a uzávermi na predchádzanie odnímaniu ich obsahu nepovolanými osobami, vyhradené na uchovávanie mäsa, ktoré nie je určené na spotrebu ľuďmi; toto mäso sa musí odstraňovať alebo likvidovať na konci každého pracovného dňa,
5. chladiarenské zariadenie na udržiavanie vnútornej teploty mäsa požadovanej týmto nariadením; toto zariadenie musí mať systém odvodu vody pripojený k potrubiam na odpadovú vodu, ktorý nepredstavuje žiadne riziko kontaminácie mäsa,
6. zásobovanie výlučne pitnou vodou pod tlakom, ktorá spĺňa požiadavky podľa osobitného predpisu. Zásobovanie úžitkovou vodou je však povolené vo výnimočných prípadoch na produkciu pary, protipožiarné účely a ochladzovanie chladiarenských zariadení, ak sú potrubia inštalované na tento účel tak, že je vylúčené použitie tejto vody na iné účely a že nepredstavuje žiadne riziko kontaminácie čerstvého mäsa; potrubia na úžitkovú vodu musia byť zreteľne odlišené od potrubí používaných na pitnú vodu,
7. dostatočné zásobovanie horúcou vodou vyrobenou z pitnej vody,
8. systém hygienického odstraňovania odpadovej vody,
9. najmenej jedno umývadlo a splachovacie záchody; záchody sa nesmú otvárať priamo do pracovných miestností; umývadlo musí mať tečúcu teplú a studenú vodu alebo vodu vopred zmiešanú na vhodnú teplotu, hygienické prostriedky na čistenie a dezinfekciu rúk a hygienické prostriedky na osušenie rúk; umývadlo musí byť v blízkosti záchodov.

ČASŤ B**OSOBITNÉ PODMIENKY NA POVOĽOVANIE ČINNOSTI NÍZKOKAPACITNÝCH BITÚNKOV**

1. Okrem všeobecných požiadaviek musia mať nízkokapacitné bitúnky aspoň
 - a) dostatočne veľké ustajňovacie priestory pre zvieratá, ktoré sú v priestoroch bitúnku počas noci,
 - b) miestnosť na zabíjanie a vzhľadom na operácie vykonávané počas zabíjania ďalšie dostatočne veľké miestnosti na tieto činnosti, kde sa zabezpečí, že sa práca bude vykonávať spôsobom vyhovujúcim z hygienického hľadiska,
 - c) zreteľné oddelené miesto v miestnosti na zabíjanie, určené na omračovanie a vykrvovanie,
 - d) v miestnosti na zabíjanie steny umývateľné do výšky aspoň troch metrov alebo až po strop; počas zabíjania sa musí dostatočne odvádzať para,
 - e) také zariadenie, ktoré umožňuje, aby sa po omráčení vykonávalo jatočné opracovanie v čo najvyššej možnej miere na zavesenom zvierati; zavesené zviera nesmie pri jatočnom opracúvaní za žiadnych okolností prísť do styku s podlahou,
 - f) chladiarenskú miestnosť s dostatočnou kapacitou vo vzťahu k veľkosti a druhu zabíjaných zvierat s oddeleným priestorom určeným na skladovanie skonfiškovaných tel okrem prípadov, keď sa skonfiškované telá ihneď odosielajú pod úradnou kontrolou do špecializovanej prevádzkarne na ďalšie vyšetrenia.
2. V miestnosti na zabíjanie sa zakazuje vyprázdňovať žalúdky a črevá alebo skladovať kožu, rohy, kopytá a prasačie štetiny. V miestnosti na zabíjanie možno čistiť žalúdky a črevá, ak sa to vykonáva v čase, keď sa nezabíja a nie je tu žiadne mäso.
3. Ak sa z priestorov bitúnku neodváža hnoj každý deň, musí sa skladovať na zreteľne oddelenom mieste.
4. Zvieratá privedené do miestnosti na zabíjanie musia byť ihneď omrácené a zabité.
5. Choré alebo podozrivé zvieratá sa na nízkokapacitných bitúnkoch nesmú zabíjať okrem prípadov, keď príslušný orgán veterinárnej správy povolí výnimku. Ak sa takáto výnimka povolí, zabitie sa musí vykonať pod dozorom príslušného orgánu veterinárnej správy a musia sa vykonať prísne opatrenia na prevenciu kontaminácie. Priestory a zariadenia sa musia pred opätovným použitím osobitne vyčistiť a dezinfikovať pod úradným dozorom.
6. Bitúnky musia mať miestnosť s uzamykateľným zariadením, ktorú používa počas práce orgán veterinárnej správy.

Príloha č. 4**k nariadeniu vlády č. 281/2003 Z. z.****VZOR ZDRAVOTNÉHO CERTIFIKÁTU****na čerstvé mäso¹⁾ uvedené v článku 3(A)(1) (f)(iii) smernice 64/433/EHS**č.²⁾:

Miesto nakládky:.....

Ministerstvo:.....

Odbor:

Referencia²⁾:**I. Identifikácia mäsa**

Mäso z:

(živočíšny druh)

Druh dielov:

Počet dielov alebo balení:

Druh druhých obalov:

Mesiac (mesiace) a rok (roky), keď bolo zmrazené

Netto hmotnosť:

II. Pôvod mäsa

Adresa (y) a veterinárne schvaľovacie číslo (a) schváleného bitúnka (ov):

Adresa (y) a veterinárne schvaľovacie číslo (a) schválenej rozrábkarne (ni):

Adresa (y) a veterinárne schvaľovacie číslo (a) schváleného mraziarenského skladu (ov):

III. Určenie mäsa

Mäso bude zaslané

z:.....

(miesto nakládky)

do:

(krajina a miesto určenia)

Nasledujúcim dopravným prostriedkom³⁾:

Meno a adresa odosielateľa:

Meno a adresa príjemcu:.....

¹⁾ Čerstvé mäso: v súlade so smernicou uvedenou v IV tohto certifikátu to znamená všetky časti poživatelné pre spotrebu ľuďmi z domáceho hovädzieho dobytku, ošípaných, oviec, kôz a nepárnokopytníkov, ktoré nebolo podrobené žiadnemu konzervačnému procesu; ale chladené a mrazené mäso sa považuje za čerstvé mäso.

²⁾ Nepovinné.

³⁾ Ak ide o železničné vagóny a motorové vozidlá, štátne registračné číslo, ak ide o lietadlo, číslo letu, a ak ide o lode, meno, a ak treba, číslo kontajnera.

IV. Zdravotné potvrdenie

Ja podpísaný úradný veterinárny lekár osvedčujem, že opísané mäso bolo získané za podmienok, ktorými sa upravuje produkcia a hygiena, ustanovených v smernici 64/433/EHS

- na bitúнку umiestnenom v regióne alebo oblasti s obmedzením⁴⁾
- a je určené pre členský štát po tranzite cez tretiu krajinu,⁴⁾
- je určené pre Fínsko alebo Švédsko,⁴⁾

(i) boli vykonané testy uvedené v článku 5(3)(a),

(ii) mäso je určené na spracovanie,

(iii) mäso pochádza z prevádzkarne, ktorá podlieha programu uvedenému v článku 5(3)(a).

Vystavené v dňa

(meno a podpis úradného veterinárneho lekára)

⁴⁾ Nehodiace sa prečiarknuť.

Príloha č. 5
k nariadeniu vlády č. 281/2003 Z. z.

OSOBITNÁ ZNAČKA PRE ČERSTVÉ MÄSO UVEDENÉ V § 6 ods. 2 písm. c)

Osobitnou značkou, ktorou sa musí označiť čerstvé mäso podľa § 6 ods. 2 písm. c), musí byť

a) oválna značka uvedená v prílohe č. 2 časti K bode 2, prekrytá dvoma rovnobežnými priamkami vzdialenými od seba najmenej 1 cm, ktoré pretínajú oválnu značku pozdĺž hlavného priemeru tak, že informácie v nej zostávajú čitateľné a obe rovnobežné čiary sú viditeľné za vonkajším okrajom značky,

b) ak ide o mäso z nízkokapacitných povolených prevádzkarní podľa § 4, okrúhla značka uvedená v prílohe č. 2 časti K bode 10, prekrytá dvoma rovnobežnými priamkami v horizontálnej rovine rovnakým spôsobom ako oválna značka v písmene a),

c) ak ide o mäso z prevádzkarne podľa § 4 ods. 12, štvorcová značka uvedená v prílohe č. 2 časti K bode 11, prekrytá dvoma rovnobežnými priamkami v horizontálnej rovine rovnakým spôsobom ako oválna značka v písmene a).

**Príloha č. 6
k nariadeniu vlády č. 281/2003 Z. z.**

**OSOBITNÉ PODMIENKY SCHVAĽOVANIA PREVÁDZKARNÍ UMIESTNENÝCH
NA VEĽKOOBCHODNÝCH TRHOCH**

ČASŤ A

1. Týmto sa upravujú osobitné podmienky na schvaľovanie prevádzkarní podľa § 2 písm. p) a § 13 umiestnených na veľkoobchodných trhoch.
2. Prevádzkareň umiestnenú na veľkoobchodnom trhu nemožno uviesť v zozname schválených prevádzkarní podľa § 10 ods. 1, ak nespĺňa podmienky uvedené v časti B.
3. Prevádzkarne alebo kombinácie prevádzkarní, ktoré prevádzkujú svoju činnosť na veľkoobchodnom trhu, môžu mať pridelené úradné číslo.
4. Úradné číslo uvedené v bode 3 môže príslušný orgán veterinárnej správy¹⁾ dočasne pozastaviť alebo zrušiť, ak prevádzkareň alebo kombinácia prevádzkarní naďalej nespĺňa podmienky ustanovené týmto nariadením alebo nedodržiava iné veterinárne požiadavky.²⁾ Toto pozastavenie alebo zrušenie nemusí nevyhnutne ovplyvniť schválenie iných prevádzkarní umiestnených na veľkoobchodnom trhu.

ČASŤ B

**PODMIENKY NA SCHVÁLENIE PREVÁDZKARNÍ UVEDENÝCH V § 13 UMIESTNENÝCH
NA VEĽKOOBCHODNÝCH TRHOCH**

1. Prevádzkarne musia spĺňať podmienky ustanovené v prílohe č. 2 častiach A a C. Priestory, zariadenia, vybavenie a miestnosti uvedené v prílohe č. 2 časti A bodoch 1, 2.2, 4.3, 4.5, 5 a 13 a v časti C bodoch 1 až 4 môžu prevádzkarne umiestnené na veľkoobchodnom trhu používať spoločne. Ak je to potrebné, môže sa požadovať, aby sa k miestnosti uvedenej v prílohe č. 2 časti A bode 9 pre orgán veterinárnej správy pridali ďalšie dodatočné miestnosti; miestnosť alebo miestnosti môžu byť umiestnené aj v inej časti veľkoobchodného trhu.
2. Chladiarenské skladovacie priestory
Ak okrem skladovacích priestorov uvedených v prílohe č. 2 časti C bodu 1 existujú aj ďalšie chladiarenské skladovacie priestory, tieto musia spĺňať osobitné požiadavky na schvaľovanie skladov uvedené v prílohe č. 2 časti D.
3. Skladovanie
Telá, polovičky tiel, štvrte a iné diely mäsa, ako aj vedľajšie jatočné produkty, ktoré sa vystavujú na výber alebo na predaj, sa musia uchovávať chladené tak, aby sa zabezpečilo, že budú dodržané ich vnútorné teploty uvedené v prílohe č. 2 časti N bodoch 1.1. až 1.8. Ak je to potrebné, musia sa poskytnúť chladiarenské priestory na inšpekciu tovaru alebo chladiarenské boxy na vystavovanie tovaru.
4. Musia sa dodržiavať hygienické požiadavky podľa prílohy č. 2 časti E a najmä tie, ktoré sú uvedené v bode 2, ďalej časti G bode 10, častiach I, L a O.
Prevádzkovatelia musia zabezpečiť všetky uplatniteľné opatrenia, aby osoby, ktoré majú vstup do priestorov, v ktorých sa manipuluje s mäsom alebo sa vystavuje mäso, dodržiavali požiadavky na hygienu uvedené v prílohe č. 2 časti E bode 1 písm. a) až d) a bode 7.
5. Musia sa dodržiavať dozorné opatrenia podľa § 9 a prílohy č. 2 častí J a K.
Ak ide o kombinované prevádzkarne, prevádzkovatelia, vlastníci týchto prevádzkarní alebo ich zástupcovia musia spoločne dodržiavať podmienky na schválenie a spoločne spĺňať hygienické požiadavky. Na tento účel si musia vymenovať osobu zodpovednú za pravidelné vlastné dozeranie na všeobecnú hygienu produkčných podmienok v kombinovaných prevádzkarniach podľa § 10 ods. 7 až 11. Meno tejto osoby oznámia príslušným orgánom veterinárnej správy. Takáto dohoda medzi jednotlivými prevádzkovateľmi kombinovaných prevádzkarní sa považuje za nevyhnutnú súčasť podmienok schválenia.
6. Musia byť dodržané požiadavky podľa § 3 ods.1 písm. f) a § 3 ods. 2.

¹⁾ § 6 zákona č. 488/2002 Z. z. o veterinárnej starostlivosti a o zmene niektorých zákonov.

²⁾ § 22 zákona č. 488/2002 Z. z.

**Príloha č. 7
k nariadeniu vlády č. 281/2003 Z. z.**

**POŽIADAVKY NA PRAVIDELNÉ VLASTNÉ KONTROLY VŠEOBECNEJ HYGIENY VYKONÁVANÉ
V PREVÁDZKARNIACH NA ČERSTVÉ MÄSO**

ČASŤ A

**ODBER VZORIEK NA BAKTERIOLOGICKÉ VYŠETROVANIE TIEL HOVÄDZIEHO DOBYTKA,
OŠÍPANÝCH, OVIEC, KÔZ A KONÍ NA BITÚNKOCH**

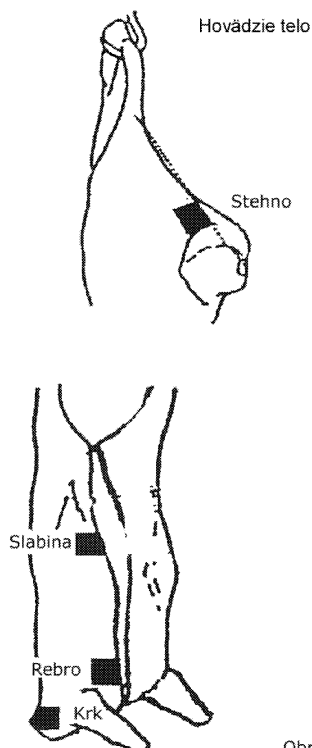
Táto časť vzťahuje na bakteriologické vyšetrenie povrchu tiel. Vzťahuje sa na odber vzoriek, analyzovanie vzoriek a prezentáciu výsledkov.

METÓDA ODBERU VZORIEK

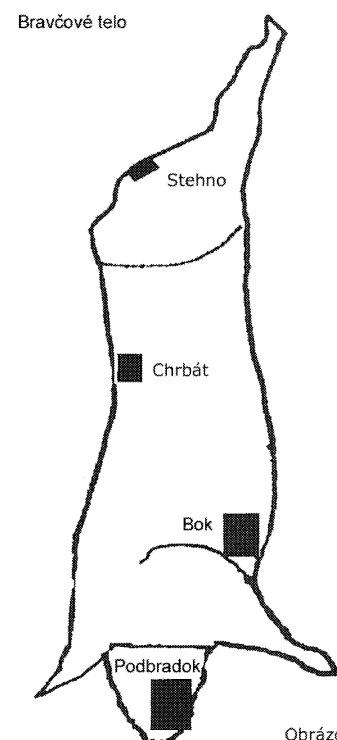
Pri deštruktívnej metóde sa musia odobrať z tela po jatočnom opracovaní, ale pred začatím chladenia 4 vzorky tkaniva predstavujúce celkovo 20 cm². Vzorky tkaniva možno získavať použitím sterilného korkovrtu (2,5 cm²) alebo vyrezaním rezu 5 cm² s maximálnou hrúbkou 5 mm z tela sterilným nástrojom. Vzorky sa musia na bitúнку asepticky umiestniť do nádoby na vzorky (vzorkovnice) alebo do plastového vrečka s roztokom a musia sa preniesť do laboratória, kde sa musia homogenizovať peristaltickým homogenizátorom (stomacherom) alebo rotačným homogenizátorom.

Ak sa použije nedeštruktívna metóda, musia sa pred odberom vzoriek sterové tampóny navlhčiť. Na ich navlhčenie sa musí použiť ako sterilné médium roztok 0,1 % peptónu + 0,85 % NaCl. Plocha odberu sterom musí byť najmenej 100 cm² na jedno miesto odberu. Ster sa musí navlhčovať v roztoku najmenej 5 sekúnd a stierať sa musí najprv vertikálne, potom horizontálne a potom diagonálne najmenej 20 sekúnd po celom povrchu mäsa vymedzenom sterilnou šablónou. Musí sa použiť, pokiaľ možno, čo najväčší možný tlak. Po použití navlhčeného steru sa rovnaký postup stierania zopakuje so suchým sterom. Aby sa dosiahli porovnateľné výsledky, musí sa pri jednotlivých vzorkách, telách a dňoch odberu dôsledne dodržiavať dôkladnosť a konzistentnosť techniky odberu.

LOKALIZÁCIA ODBERU VZORIEK PRI TESTOVANÍ TIEL

Obrázok 1

Obrázok 2

Na kontrolu procesov sú zvyčajne vhodné tieto miesta:

Hovädzi dobytok: krk, rebro, slabina a stehno (obr. 1).

Ovce a kozy: slabina, hrudník laterálne, rebro a hrud'

Ošípané: chrbát, podbradok (lalok), zadná končatina mediálne (stehno) a bok (obr. 2).

Kone: slabina, hrud', chrbát a stehno.

Po konzultácii s úradným veterinárnym lekárom možno použiť alternatívne miesta odberu, ak sa preukázalo, že z dôvodov jatočnej technológie na danom bitúnku je pri iných miestach pravdepodobnejšie, že sú viac kontaminované. V tomto prípade sa môžu zvoliť miesta, pri ktorých sa ukáže, že majú vyššiu úroveň kontaminácie.

POSTUP ODBERU VZORIEK A POČTY ODOBERANÝCH VZORIEK

V priebehu každého týždňa sa v jednom dni odoberajú vzorky z piatich až desiatich tiel. Frekvencia sa môže znížiť na testovanie raz za dva týždne, ak sa dosiahnu v šiestich po sebe idúcich týždňoch vyhovujúce výsledky. Deň odberu vzoriek sa musí každý týždeň meniť, aby sa zabezpečilo, že sa pokryje každý deň týždňa. Frekvenciu testovania tiel na nízkokapacitných bitúnkoch podľa § 4 a pri prevádzkarniach, ktoré nepracujú každý deň v týždni, a ak ide o prevádzkárne, kde nepracujú na plné zmeny, určí pre každú prevádzkareň úradný veterinárny lekár na základe vlastného posúdenia hygienických štandardov a postupov zabíjania v danej prevádzkarni.

Vzorky zo štyroch miest z každého tela sa musia odoberať v polovici zabíjania počas pracovného dňa pred začatím chladenia. Na každej vzorke sa musí zaznamenať a označiť identifikácia tela, dátum a čas odberu vzorky. Pred vyšetrením sa vzorky z rôznych miest testovaného tela (t. j. stehno, slabina, hrud' a krk) zmiešajú (zlúčia).

Ak sa získajú nevyhovujúce výsledky a nápravné opatrenia nevedú k zlepšeniu hygieny, ďalšie vzorky sa nezmiešavajú, kým sa nevyriešia problémy s hygienou jatočného opracovania.

MIKROBIOLOGICKÁ METÓDA VYŠETRENIA VZORIEK

Vzorky odobraté deštruktívnou metódou alebo stery pri nedeštruktívnej metóde sa musia až do vyšetrenia uchovávať schladené pri teplote +4 °C. Vzorky sa musia homogenizovať v plastovom vrecku s riediacim médiom najmenej 2 minúty v 100 ml riediaceho média (t. j. 0,1 % pufrovaná peptónová voda, 0,9 % roztok chloridu sodného) pri asi 250 cykloch peristaltického stomachera alebo homogenizovať v rotačnom homogenizátore. Alternatívne možno vzorky sterov rázne vytrepať do zriedovacieho média. Vzorky sa musia vyšetriť do 24 hodín od odberu.

Riedenie pred očkovaním na platne sa vykonáva ako 10-násobné riedenie v 0,1 % peptóne +0,85 % NaCl. Suspenzia steru alebo homogenizovaná suspenzia mäsa v plastovom vrecku stomachera sa nepovažujú za riedenie a berú sa do úvahy pri výpočte ako riedenie 10⁰.

Vyšetrenia sa vykonávajú na celkový počet mikróbov a na *Enterobacteriaceae*. Po schválení príslušným orgánom veterinárnej správy¹⁾ a po stanovení vhodných kritérií možno používať namiesto počtu *Enterobacteriaceae* počty *E. coli*. Okrem uvedených metód môžu byť základom na vyšetrenie vzoriek aj metódy ISO. Iné kvantitatívne metódy analýz uvedených baktérií možno používať, ak boli schválené CEN alebo uznanou vedeckou inštitúciou, a len po schválení príslušným orgánom veterinárnej správy.¹⁾

VEDENIE ZÁZNAMOV

Všetky výsledky sa musia vyjadrovať a zaznamenávať ako kolónie tvoriace jednotky KTJ/cm² plochy povrchu. Záznamy výsledkov sa musia vykazovať v grafoch alebo tabuľkách kontroly procesov, obsahujúcich v postupnom poriadku po sebe výsledky testov najmenej za 13 posledných týždňov. Tieto záznamy musia obsahovať druh, pôvod a identifikáciu vzorky, dátum a hodinu odberu, meno osoby, ktorá vykonala odber, názov a adresu laboratória, ktoré vzorky analyzovalo, dátum vyšetovania vzoriek v laboratóriu a podrobnosti o použitej metóde vrátane inokulácie rôznych agarových médií, teploty inkubácie, času a výsledkov vyjadrených ako počet KTJ/ jedna platňa použitých na výpočet výsledku v KTJ/ cm² plochy povrchu.

Záznamy musí podpisovať zodpovedná osoba z laboratória.

Tieto doklady sa musia uchovávať v prevádzkarni najmenej 18 mesiacov a na požiadanie sa musia predložiť úradnému veterinárnemu lekárovi.

POUŽITIE MIKROBIOLOGICKÝCH KRITÉRIÍ NA VÝSLEDKY TESTOV ZO VZORIEK ZÍSKANÝCH EXCÍZIOU (VÝREZOM) (Tabuľka č. 1)

Na verifikáciu kontroly procesov sa denný záznam priemerných hodnôt výsledkov zaradi do jednej z troch kategórií: prijateľný, medzný, neprijateľný. „M“ a „m“ znamenajú horné limity pre medzné a prijateľné kategórie vzoriek odobratých deštruktívnou metódou.

¹⁾ § 6 zákona č. 488/2002 Z. z. o veterinárnej starostlivosti a o zmene niektorých zákonov.

Kvôli dosiahnutiu štandardizácie priemyslu a uľahčeniu vytvorenia platnej základnej databázy je nevyhnutné používať čo najspoľahlivejšiu dostupnú metódu, a preto treba pamätať na to, že vzorky sterov stierajú len určitý podiel (často 20 % a menej) z celkovej mikroflóry prítomnej na povrchu mäsa. Sú teda len indikátorom hygieny povrchu.

Ak sa používajú iné metódy, ako je deštruktívna metóda, musia sa mikrobiologické kritériá stanoviť pre každú jednotlivú používanú metódu jednotlivo, aby sa dali uviesť do vzťahu k deštruktívnej metóde, a musia byť schválené príslušným orgánom veterinárnej správy.

VERIFIKAČNÉ KRITÉRIÁ – HLÁSENIE

Výsledky testov sa musia kategorizovať podľa príslušných mikrobiologických kritérií v rovnakom poradí, ako boli odobraté vzorky. Po každom novozískanom výsledku testu sa verifikačné kritériá aplikujú znovu, aby sa vyhodnotil stav kontroly procesu vzhľadom na fekálnu kontamináciu a hygienu. Trendy neprijateľného alebo nevyhovujúceho medzného výsledku musia viesť k preverke (revízií) kontroly procesu, ak je to možné, k odhaleniu príčiny a predchádzaniu opakovania sa.

SPÄTNÁ VÄZBA

Výsledky testov sa musia spätne čo najskôr hlásiť zodpovednému personálu prevádzkarne. Výsledky sa musia používať na dodržanie a zlepšenie štandardu hygieny zabíjania. Prípady zlých výsledkov možno objasňovať pohovormi s personálom bitúnku, pričom možno brať do úvahy okrem iného aj tieto faktory:

1. zlé pracovné postupy,
2. chýbanie alebo nedostatočné školenie alebo inštrukcie,
3. používanie nevhodných alebo nedostatočných čistiacich/alebo dezinfekčných prostriedkov a chemikálií,
4. nevhodná údržba čistiaceho zariadenia,
5. nedostatočný dohľad.

Tabuľka č. 1

Denný záznam priemerných hodnôt pre medzné a neprijateľné výsledky bakteriálnej kontaminácie – mikrobiologické kritériá pre hovädzi dobytok, ošípané, ovce, kozy a kone v jednotkách (KTJ/cm²) pri vzorkách odobratých deštruktívnou metódou.

	Prijateľný rozsah		Medzný rozsah (> m, ale ≤ M)	Neprijateľný rozsah (> M)
	Hovädzi dob./ovce/kozy/ kone	Ošípané	Hovädzi dobytok/ ošípané/ovce/kozy/ kone	Hovädzi dobytok/ ošípané/ovce/kozy/ kone
Celkový počet mikróbov (CPM)	< 3,5 log	< 4,0 log	< 3,5 log (ošípané: 4,0 log) - 5,0 log	> 5,0 log
Enterobacteriaceae	< 1,5 log	< 2,0 log	1,5 log (ošípané: 2,0 log) - 2,5 log (ošípané: 3,0 log)	> 2,5 log (ošípané: > 3,0 log)

ČASŤ B

ODBER VZORIEK NA BAKTERIOLOGICKÉ VYŠETRENIE NA KONTROLY ČISTENIA A DEZINFEKCIE NA BITÚNKOCH A V ROZRÁBKARNIACH

Uvedené bakteriologické vyšetrenie sa musí používať podľa štandardných sanitačných operačných postupov (SSOP), ktorými sa špecifikujú hygienické kontroly pred prevádzkou, ktoré sa musia vykonávať v priestoroch, ktoré majú priamy dosah na hygienu výrobkov.

METÓDY ODBERU

Ďalej je opísaná technika odberu kontaktnou platňovou metódou a technika odberu stermi. Používanie týchto metód je limitované na testovanie povrchov, ktoré sú vyčistené a vydezinfikované, suché, ploché, dostatočne veľké a hladké.

Tieto metódy sa musia používať vždy predtým, ako sa začne výroba, nikdy nie počas výroby. Ak je prítomné viditeľné znečistenie, čistenie sa musí aj bez ďalšieho mikrobiologického vyhodnocovania posúdiť ako neprijateľné.

Táto metóda nie je vhodná na odber vzoriek mäsa alebo mäsových výrobkov.

Po schválení príslušným orgánom veterinárnej správy možno použiť metódy, ktoré poskytujú rovnocenné záruky.

ODTLAČKOVÁ AGAROVÁ PLATŇOVÁ METÓDA

Pri odtlačkovej agarovej platňovej metóde sa na každé miesto odberu pritlačia a následne sa inkubujú malé plastové misky s viečkami (t. j. vnútorný priemer 5,0 cm) naplnené agarom na stanovenie celkového počtu mikróbov (podľa aktuálnej verzie ISO) a misky s VČŽG agarom (agar s kryštátovou fialovou, neutrálnou červenou, žltými soľami a glukózou podľa aktuálnej verzie ISO). Kontaktný povrch každej platne je 20 cm².

Agar má po príprave trvanlivosť asi 3 mesiace, ak sa uchováva v uzavretých fľašiach pri teplote 2 až 4 °C. Krátko pred prípravou platní sa agar roztaví pri 100 °C a ochladí na 46 až 48 °C. Platne sa umiestnia do boxu s laminárnym prúdením vzduchu a plnia sa agarom, kým sa nedosiahne vypuklý povrch. Pripravené platne sa pred použitím nechajú vysušiť v termostate obrátené hore dnom pri teplote 37 °C cez noc (12 hodín).

Je tiež potrebné kontrolovať platne na možnú kontamináciu pri príprave; platne s viditeľnými kolóniami sa musia vyhodíť.

Ak sú platne uzavreté v zatavených plastových vreckách, majú trvanlivosť jeden týždeň pri teplote 2 °C až 4 °C.

STEROVÁ TECHNIKA

Vzorky sa odoberajú vatovými stermi navlhčenými 1 ml 0,1% slaného peptónového roztoku [8,5 g NaCl, 1 g tryptón kazeín-peptónu (enzymaticky natrávený kazeín), 0,1 % agaru a 1 000 ml destilovanej vody] z povrchovej plochy najlepšie 20 cm² vyznačenej sterilnou šablónou. Ak sa odber vykonáva po čistení a dezinfekcii, do zvlhčovacieho roztoku na stery treba pridať 30g/l Tweenu 80 a 3 g/l lecitínu (alebo iné látky s podobným efektom). Pri vlhkých miestach stačia suché vatové stery.

Stery sa musia držať v sterilných peňoch (lekárskych kliešťach) a vzorkovaný povrch sa musí stierať 10x zhora dole s použitím silného tlaku na povrch. Stery sa zhromažďujú do prachovnice (fľaše) so 40 ml pufrovaného peptónu s 0,1 % agarového soľného roztoku. Vzorky steroov sa musia do ďalšieho spracovania chladiť pri teplote 4 °C. Fľašou sa musí silne triasť pred riedením v 10 zriedovacích krokoch v 40 ml 0,1 % NaCl peptónového roztoku, po ktorom nasleduje mikrobiologické vyšetrenie (napr. kvapkovou platňovou metódou).

FREKVENCIA

Vždy sa musí vykonať odber najmenej 10 vzoriek alebo až do 30 vzoriek vo veľkých výrobných priestoroch v rámci dvoch týždňov. Z veľkých predmetov sa musia odobrať tri vzorky. Ak počas určitej lehoty výsledky vyhovujú, možno po dohode s úradným veterinárnym lekárom frekvenciu odberu znížiť.

Miestami, ktorým sa musí venovať najväčšia pozornosť, sú tie miesta, ktoré sú určené na to, aby prichádzali alebo by mohli prísť do styku s výrobkami. Približne 2/3 z celkového počtu vzoriek treba odoberať z povrchov prichádzajúcich do styku s potravinami.

Aby sa zabezpečilo, že sa v priebehu mesiaca otestujú všetky povrchy, musí sa zostaviť harmonogram odberu, ktorým sa určí, ktoré povrchy sa musia v ktorý deň testovať. Výsledky sa musia zaznamenávať a musia sa vypracúvať pravidelné diagrapy (grafy), ktorými sa vykazuje priebeh v čase.

PREPRAVA

Ak sa použijú kontaktné platne, netreba ich počas prepravy a pred inkubovaním chladiť. Vzorky steroov sa musia do ďalšieho spracovania chladiť pri teplote +4 °C.

BAKTERIOLOGICKÉ POSTUPY

Okrem uvedených možno použiť metódy ISO.

Počty baktérii sa musia vyjadrovať a hlásiť ako počty mikroorganizmov na cm² povrchovej plochy. Naočkované platne na CPM a agarové kontaktné platne sa musia inkubovať na celkový počet mikróbov (CPM) 24 hodín pri teplote 37 °C ±1 °C za aeróbnych podmienok. Tento postup sa musí uskutočniť do 2 hodín od vzorkovania. Počet bakteriálnych kolónií sa musí spočítať a zaznamenať.

Na kvantitatívny odhad *Enterobacteriaceae* sa musí použiť VČŽG agar. Inkubácia naočkovaných platní a agarových kontaktných platní sa musí začať do dvoch hodín od odberu vzoriek za aeróbnych podmienok. Po 24-hodinovej inkubácii pri teplote 37 °C ±1 °C sa musia platne vyšetriť na rast *Enterobacteriaceae*.

Musia sa vykonávať analýzy na celkový počet mikróbov. Odber vzoriek na *Enterobacteriaceae* je dobrovoľný, ak ho nevyžaduje úradný veterinárny lekár.

MIESTA ODBERU VZORIEK

Na odber vzoriek sa vyberajú napríklad tieto miesta:

Sterilizačné zariadenia na nože, nože (spojenie rúčky a čepele), duté vykrvovacie nože, elastické svorky na podväzovanie, pariace vane, stroje na uvoľňovanie a uzatváranie konečníkov do vreciek, oškrabovací stôl/rozperky (ošípané), čepeľ pil a sekáčov, sťahovače kože hovädzieho dobytku, ostatné nástroje na jatočné opracovanie tiel, odštetinovače/oškrabovače, leštiace stroje, háky a kontajnery vyvrhovacích prepravnikov, posuvné pásy, zástery, stoly na rozrábanie, kývavé dvere, ak sa ich dotýkajú prechádzajúce telá, sklzy pre požívateľné orgány, časti liniek, ktorých sa často dotýkajú telá, podstropné konštrukcie, z ktorých môže odkvapkávať vlhkosť, atď.

VÝPOČET VÝSLEDKOV

Pri agarových kontaktných platniach a pri testovaní sterov na CPM a počty *Enterobacteriaceae* sa výsledky zapisujú do registračného formulára. Na účel verifikácie kontroly procesov čistenia a dezinfekcie sú stanovené len dve kategórie pre CPM a *Enterobacteriaceae*: prijateľná a neprijateľná. Prijateľný rozsah pre počet kolónií na agarovej kontaktnej platni a počet kolónií CPM alebo *Enterobacteriaceae* - výsledky sterov - je uvedený v tabuľke č. 2.

Tabuľka č. 2

Stredné hodnoty počtov kolónií pri testovaní povrchov

	Prijateľný rozsah	Neprijateľné
Celkový počet mikrobov	0 - 10/ cm ²	> 10/cm ²
<i>Enterobacteriaceae</i>	0 - 1/ cm ²	> 1 /cm ²

SPÄTNÁ VÄZBA - HLÁSENIE

Výsledky testov sa musia spätne čo najskôr hlásiť zodpovednému personálu prevádzkarne. Výsledky sa musia používať na udržanie a zlepšenie štandardu čistenia a dezinfekcie.

Nevyhovujúce výsledky sa musia objasňovať pohovormi so sanitačným personálom.

Možno brať do úvahy tieto faktory:

1. absencia alebo nedostatočné školenie alebo inštrukcie,
2. používanie nevhodných alebo nedostatočných čistiacich/alebo dezinfekčných prostriedkov a chemikálií,
3. nevhodná údržba čistiaceho zariadenia,
4. nedostatočný dohľad.

**Príloha č. 8
k nariadeniu vlády č. 281/2003 Z. z.**

POŽIADAVKY NA MIKROBIOLOGICKÉ TESTOVANIE NA SALMONELY ODBEROM VZORIEK ČERSTVÉHO HOVÄDZIEHO A TEĽACIEHO MÄSA A BRAVČOVÉHO MÄSA URČENÉHO PRE FÍNSKO A ŠVÉDSKO

ČASŤ A

1. Podľa § 5 ods. 3 písm. a) zásielky čerstvého hovädzieho alebo teľacieho mäsa a bravčového mäsa určené pre Fínsko a Švédsko podliehajú požiadavkám podľa bodov 2 a 3.

2. Čerstvé hovädzie, teľacie alebo bravčové mäso určené pre Fínsko a Švédsko podlieha mikrobiologickému testovaniu na salmonely odberom vzoriek v prevádzkarni, odkiaľ toto mäso pochádza. Tieto testy sa vykonávajú podľa častí B až D.

3. Čerstvé hovädzie, teľacie alebo bravčové mäso z prevádzkarne s programom uznaným orgánmi Európskej únie za rovnocenné s tými, ktoré sú zavedené vo Fínsku alebo Švédsku, nepodlieha mikrobiologickému testovaniu podľa tejto prílohy.

ČASŤ B

METÓDA ODBERU VZORIEK

Telá, polovičky tiel a štvrte získané z bitúнку pôvodu mäsa (sterová technika odberu)

S použitím metódy povrchového stierania stermi sa odoberú vzorky z miest, ktoré môžu byť kontaminované. Odber povrchových sterov musí zahŕňať otvorené strany tela a rezné plochy. Okrem toho sa hovädzie telá stierajú najmenej na troch miestach, a to na nohe, slabine a krku a bravčové telá najmenej na dvoch miestach, a to na nohe a hrudníku.

Aby sa prechádzalo krížovej kontaminácii, vzorky sa odoberajú bez manipulovania s mäsom a s použitím sterilných sterov a šablón.

Uvedené miesta odberu vzoriek (20 x 20 cm) sa stierajú dvoma sterilnými vatovými stermi. Prvýster je navlhčený sterilnou peptónovou vodou a niekoľkokrát sa ním silne otrie celý povrch miesta odberu.

Rovnaké miesto odberu sa stiera aj druhým sterom, ktorý sa použije suchý. Potom sa stery umiestnia do 100 ml pufrovanej peptónovej vody.

Každá vzorka musí byť náležite označená a identifikovaná.

Štvrte získané z prevádzkarne inej, ako je bitúnok, odkiaľ pochádzajú telá, delené mäso a menšie kusy (deštruktívna metóda)

Kúsky tkaniva sa získavajú vyrezaním sterilným korkovrtom z povrchu mäsa alebo vyrezaním rezu tkaniva s hmotnosťou približne 25 g sterilnými nástrojmi.

Vzorky sa asepticky prenesú do vzorkovnice alebo plastového vrečka s roztokom a potom sa homogenizujú peristaltickým stomacherom alebo rotačným homogenizátorom. Vzorky zmrazeného mäsa zostávajú počas prepravy do laboratória zmrazené. Vzorky chladeného mäsa sa nezmrázujú, ale uchovávajú sa schladené. Jednotlivé vzorky z rovnakej zásielky sa pri vyšetrení môžu spájať (zmiešavať).

Každá vzorka musí byť náležite označená a identifikovaná.

ČASŤ C**POČTY VZORIEK, KTORÉ SA ODOBERAJÚ****1. Telá, polovičky tiel, polovičky tiel delené na maximálne tri kusy a štvrté uvedené v časti B bode 1**

Počty tiel alebo polovic (jednotiek) zásielky, z ktorých sa odoberajú oddelené náhodné vzorky

Zásielka (počet jednotiek)	Počet jednotiek, z ktorých sa odoberajú vzorky
1 – 24	Počet rovný počtu jednotiek balení, maximálne 20
25 – 29	20
30 – 39	25
40 – 49	30
50 – 59	35
60 – 89	40
90 – 199	50
200 – 499	55
500 alebo viac	60

2. Štvrté, diely alebo menšie kusy uvedené v časti B bode 2

Počty jednotiek zásielky, z ktorých sa odoberajú oddelené náhodné vzorky

Zásielka (počet jednotiek balení)	Počet jednotiek balení, z ktorých sa odoberajú vzorky
1 – 24	Počet rovný počtu jednotiek balení, maximálne 20
25 – 29	20
30 – 39	25
40 – 49	30
50 – 59	35
60 – 89	40
90 – 199	50
200 – 499	55
500 alebo viac	60

V závislosti od hmotnosti jednotiek balení, možno počet vzoriek redukovať s použitím týchto násobkov:

Hmotnosť jednotky balenia	> 20 kg	10 – 20 kg	< 10 kg
násobok	x 1	x 3/4	x 1/2

ČASŤ D**MIKROBIOLOGICKÉ METÓDY VYŠETROVANIA VZORIEK**

Mikrobiologické testovanie vzoriek na salmonely sa musí vykonávať podľa príslušných noriem¹⁾ alebo jej revidovaných vydaní, alebo metódou opísanou Nórsnym výborom pre analýzu potravín (NMKL metóda 71, štvrté vydanie alebo jej revidované vydanie).

Metódy, ktoré poskytujú rovnocenné záruky, môžu uznať orgány Európskych spoločenstiev a Európskej únie.

Ak sú výsledky vyšetrení medzi Slovenskou republikou a členskými štátmi²⁾ sporné, za referenčnú metódu sa považujú príslušné normy.¹⁾

¹⁾ STN ISO 6579 nahradená STN EN 12824 z januára 2002.

²⁾ § 2 písm. a) zákona č. 488/2002 Z. z. o veterinárnej starostlivosti a o zmene niektorých zákonov.